ĐỖ NHẬT NAM

Bố mẹ đã "cửa đổ" tớ

Tâm sự của Đỗ Nhật Nam về bố, mẹ và tuổi dậy thì

Duong Kobo's Book Club

Tủ sách Kỹ thuật số
dành cho
Kindle & Kobo

SCAN TO JOIN

Bố mẹ đã "cưa đổ" tớ

Nhà xuất bản Lao động

175 Giảng Võ - Đống Đa - Hà Nội

Tel: (04) 3851 5380

Fax: (043) 851 5381

Website: www.nxblaodong.com.vn

Công ty Cổ phần Sách Thái Hà

119 C5 Tô Hiệu - Cầu Giấy - Hà Nội

Tel: (04) 3793 0480

Fax: (04) 6287 3238

Website: www.thaihabooks.com

Chịu trách nhiệm xuất bản: **Võ Thị Kim Thanh**

Biên tập viên nhà xuất bản: **Lê Nguyệt Hằng**

Biên tập: Mỹ Hạnh

Trình bày: Vi Xuân

Sửa bản in: Phương Dung

Thiết kế bìa: Cẩm Châu

In 3.000 cuốn, khổ 14 x 19cm. In tại Công ty Cổ phần In Khuyến học Phía Nam.

Số đăng kí KHXB: 1254-2014/CXB/03-107/LĐ.

Quyết định xuất bản số: 418/QĐLK-LĐ.

In xong và nộp lưu chiểu Quý III/2014.

ISBN: 9786045918463

Lời giới thiệu

Đỗ Nhật Nam của ngày hôm nay, khi con hoàn thiện cuốn sách thứ ba, đã khác xưa nhiều lắm rồi. Nhật Nam giờ đã chững chạc hơn, mỗi lời nói và câu chữ của con giờ đã ra dáng một người đàn ông chứ không hẳn là một cậu bé vô tư nữa.

Từ dịch giả nhỏ tuổi nhất Việt Nam, Đỗ Nhật Nam đã trở thành tác giả viết tự truyện nhỏ tuổi nhất cả nước, và giờ đây, trên tay bạn là tác phẩm thứ ba của cháu. Tôi bất ngờ khi biết tin cháu đạt được kết quả này. Đọc những dòng chữ đầu tiên của cuốn sách, tôi như tự mình thấy có lỗi với cháu: cuốn sách thứ hai hình như chính mình đã không làm hết sức để các bạn nhỏ và các bậc cha mẹ biết đến *Những con chữ biết hát*. Rồi tôi lặng người đi nhớ lại thời điểm đó. Nhớ rồi!

Đỗ Nhật Nam là biểu tượng của việc học mà chơi, chơi mà học. Tôi post lên facebook cá nhân rất nhiều câu chuyện với các ví dụ có thật về bệnh thành tích khi cha mẹ thi nhau khoe con mình đạt học sinh tiên tiến, học sinh giỏi, trong khi có những lớp có 48 em mà 47 em đã là học sinh giỏi. Rồi những câu chuyện các con vừa ăn vừa học, vừa học vừa ngủ, vừa ngồi trên xe đến trường vừa… say giấc. Tôi thích nhất ở Nhật Nam không phải là các thành tích cao vọt của cháu (nhất là gần đây cháu nhận được các học bổng từ Mỹ, Úc,… mời sang học) mà là ở cách học nhẹ nhàng và tình yêu thương bao la (không chỉ dành cho bố mẹ, cho bác Hùng và những người thân của cháu). Đó – đối với tôi – là hai cánh của chú chim Nhật Nam, là đôi chân của cậu bé Nhật Nam, là cây đũa thần của "Mặt trời của nước Nam".

Nếu hai cuốn trước của Nhật Nam tôi đọc rất nhanh và ngay lập tức thì cuốn này tôi không dám đọc. Tôi đợi một thời gian lắng xuống và vào một đêm yên tĩnh mới một mình ngồi "ngâm cứu". Vốn được mệnh danh là "tiến sỹ văn hóa đọc" và chuyên đi giảng dạy về kỹ năng đọc siêu tốc nhưng nói thật, tác phẩm thứ ba này

của Nhật Nam đã được tôi đọc siêu chậm, chậm đến mức chắc chẳng còn ai đọc chậm hơn tôi. Tôi không đọc hết cuốn sách mà đọc làm ba lần. Lần thứ nhất chỉ đọc về "bố tớ". Lần thứ hai đọc về "mẹ tớ". Còn lần thứ ba, nói thật, là phải ngồi thiền một lúc mới bắt đầu để "welcome tuổi dậy thì". Tôi cũng khuyên bạn nên đọc theo cách của tôi. Đảm bảo bạn sẽ rất thú vị. Không quan trọng bạn là ông bà, hay bố mẹ, hoặc cô cậu học trò phổ thông,...

Mấy tháng nay tôi chưa gặp Nhật Nam. Trước Tết âm lịch, tôi về quê, bố mẹ tôi dặn *"Con nhất định phải mang cây quất nhà lên tặng Nhật Nam và bố mẹ cháu giúp bố mẹ"*. Tôi hoàn thành nhiệm vụ và nói thật, không biết cháu đã đủ lớn khôn để cảm nhận tình cảm của hai ông bà già sống ở vùng quê xa Thái Bình hay chưa. Và không biết mỗi quả quất xanh, quất vàng trên cây có đang lung linh như những ngôi sao trong cuộc đời cháu như bố mẹ tôi mong muốn hay không. Nhưng tôi vui, vui vì chúng tôi luôn nhớ đến nhau và dành cho nhau những tình cảm tốt nhất.

Tôi là con người của tâm linh, là Phật tử, lại là dân khoa học nên rất tin vào luật nhân quả và tin vào năng lượng (trong đó có năng lượng vô hình). Tôi luôn tin rằng Đỗ Nhật Nam tuyệt vời thế này bởi Nhật Nam đã yêu thương mọi người quanh mình, biết lan tỏa yêu thương và chính vì vậy, con đã nhận ngược lại rất nhiều yêu thương. Ít nhất là từ cá nhân tôi, từ bố mẹ tôi và từ các cô chú ở Thái Hà Books là rõ nhất. Tôi không muốn viết gì thêm nữa, chỉ nguyện mong cuốn sách giá trị này đến với thật nhiều độc giả của đất nước 90 triệu dân Việt Nam ta.

Ngày Nhật Nam nhận danh hiệu "Dịch giả nhỏ tuổi nhất Việt Nam" chúng tôi tổ chức giao lưu ở Sài Gòn. Lần này, cả tôi và Nhật Nam đều xuất bản cuốn sách thứ ba của mình. Không hiểu có phải vì vậy không mà đêm qua tôi mơ thấy chúng tôi tổ chức lễ ra mắt sách ở thành phố lớn và sầm uất nhất cả nước. Tôi sẽ gọi điện bàn với cháu về chuyện này ngay sau khi sách được in xong.

Chúc mừng bạn đã may mắn có trên tay cuốn sách thứ ba của người bạn lớn và rất đáng yêu của tôi. Sẽ tuyệt vời hơn nếu bạn có đủ bộ sưu tập cả ba cuốn này. Thật quá tuyệt vời, đúng không bạn yêu quý!

TS. Nguyễn Mạnh Hùng

Chủ tịch HĐQT kiêm TGĐ Công ty CP Sách Thái Hà

Gia đình nhỏ của tớ

Chào các bạn! Như đã hẹn, trong cuốn sách nhỏ này, tớ sẽ cùng các bạn khám phá những chủ đề khá thú vị đối với tuổi "teen" chúng mình. Nhưng trước hết, tớ sẽ kể cho các bạn nghe nhiều hơn về bố mẹ tớ. Bởi theo tớ, những gì mình tích lũy được từ gia đình, từ bố mẹ ngay từ buổi ấu thơ sẽ là những hành trang quan trọng để chúng mình bước sang tuổi teen một cách tự tin và bản lĩnh.

Bố tớ

Bố dạy tớ những bài học về sự kiên nhẫn

Tớ luôn ngưỡng mộ bố. Trước hết bởi bố rất đam mê khoa học. Sự cần cù, say mê đọc sách, "nghiên cứu khoa học" mà tớ có được như bây giờ là do ảnh hưởng từ bố. Bố tớ đã ngồi vào bàn làm việc là quên ăn luôn. Tớ cũng hệt như vậy. Tớ có thể nghe đĩa hoặc làm bài tập tiếng Anh cả buổi mà không biết chán. Cũng vì tập trung cao độ trong lúc học mà tớ đã gặp một chuyện rất đáng nhớ.

Chả là hôm đó, mẹ đi vắng, trước khi đi mẹ có dặn: "Hôm nay bà ngoại lên chơi, con nhớ để ý khi nào bà gọi thì xuống mở cửa cho bà nhé." Tớ vâng dạ rồi ngồi vào bàn học mải mê suốt sáng mà quên hết lời mẹ dặn. Gần 12 giờ, tớ khoan khoái xuống bếp chuẩn bị ăn trưa. Đến tầng 1, mới tá hỏa thấy bà ngồi phệt trước cửa, bộ dạng rất chi là mệt mỏi. Bà nói, bà đã lên từ lúc 9 giờ, bấm chuông và gọi cửa khản cả tiếng mà tớ không nghe thấy. Tớ vội vàng mở cửa, miệng rối rít xin lỗi bà. Bà ngoại tuy mệt nhưng vẫn xí xóa vì biết tớ mải học nên không nghe thấy. Tớ ân hận và thương bà quá nhưng may là bà hiểu và không giận gì cả. Ôi chà...

Ngay từ khi tớ còn nhỏ xíu, bố đã dạy tớ đức tính kiên nhẫn, chỉn chu, khi làm việc gì thì phải làm thật nghiêm túc. Tuy nhiên, thời gian đầu tớ cũng chểnh mảng lắm, hễ ngồi vào bàn học là hay nhăn nhó: *Bố ơi, con đi vệ sinh ạ*. Hay *Bố ơi, con mệt ạ*. Tệ hơn nữa là: *Bố ơi con đau bụng ạ*. Và thế là, tèn tén ten, tớ sẽ chui vào nhà vệ sinh ngồi ở đó ít nhất cũng chừng 15 đến 20 phút. Ra bàn học ngồi thêm được một lát, điệp khúc đau bụng ấy lại bắt đầu. Mới đầu thì bố chỉ cười, sau rồi bố giao hẹn: Trước khi vào giờ học bài, mọi nhu cầu vệ sinh, nước uống... phải được giải quyết triệt để. Đã ngồi vào bàn học, bố sẽ không "giải quyết" bất kì lời đề nghị nào nữa.

Thời gian học liên tục ban đầu là 30 phút, sau cứ tăng dần lên thành 1 tiếng, 1 tiếng rưỡi. Không chỉ có thế, bố còn cho tớ biết

những điểm bất lợi khi mình đang học mà cứ liên tục đứng lên ngồi xuống. Khi đó chúng ta không thể hoàn toàn tập trung được vào bài học, hiệu quả việc học vì thế cũng giảm đi nhiều.

Theo bố, mỗi lần học bài được chia thành ba giai đoạn giống hệt như cách mình đi một cái xe máy vậy.

Giai đoạn đầu tiên là khởi động để nổ máy. Đó là khi trí óc mình bắt nhịp với những kiến thức mới, hơi khó khăn một chút vì cần phải hướng toàn bộ sự chú ý đến những nội dung cần học, đồng thời nhớ lại những kiến thức cũ để xâu chuỗi với kiến thức mới.

Giai đoạn thứ hai là chuyển bánh. À, giai đoạn này thì vi vu rồi. Kiến thức bắt đầu "chạy" trong đầu bạn một cách trơn tru. Bạn sẽ

được nhìn ngắm, được phiêu bồng, được chu du trong thế giới của những con chữ. Bạn sẽ phát hiện ra nhiều điều mới mẻ, thú vị. Tất nhiên là cũng căng thẳng lắm, giống như khi đi xe phải tập trung đi đúng luật giao thông, điều khiển khéo léo để tránh các phương tiện khác vậy. Bạn phải giữ cho "tay lái" của mình thật vững vàng, điều khiển thật khôn ngoan.

Và giai đoạn thứ ba, bạn giảm tay ga để về đích. Nghĩa là bạn bắt đầu thở ra những hơi nhè nhẹ, nhớ lại, khắc sâu những kiến thức đã học và mỉm cười khoan khoái. Bạn thấy đó, nếu chia việc học thành ba giai đoạn thì việc chúng ta đứng lên ngồi xuống khi học chẳng khác gì đang đi, chúng ta tự nguyện lao xuống những ổ gà và thế là xe chết máy, ta lại quay về bước khởi động và xem chừng đường đến đích vì thế sẽ xa và mệt mỏi lắm.

Bằng sự so sánh, ví von ấy của bố, tớ hiểu ra ngay. Tớ bắt đầu tập cho mình thói quen ngồi yên mỗi khi học bài. Không những thế, để củng cố tinh thần cho tớ, bố còn viết một số câu nói vui vui, ngồ ngộ dán trên tủ sách cạnh bàn học, chỉ cần liếc mắt, tớ đã thấy ngay. Kiểu như thế này:

Sắp đến đích rồi! Cố lên anh bạn.

Đừng rời khỏi vị trí khi bạn chưa "chiến đấu" xong.

Không phải là bạn đang ngọ nguậy trên ghế đấy chứ?

Các bạn thấy có buồn cười không? Còn tớ, mỗi lần nhìn thấy những dòng chữ ấy lại tự nhiên bật cười và nhủ thầm: *Cố lên thôi*! Chắc hẳn thấy tác dụng của những mẩu giấy này nên bố thường xuyên thay đổi. Vài hôm lại bóc đi, thay vào một vài câu mới toanh, câu nào câu nấy rất buồn cười.

Trong thời gian rèn việc học hành của tớ đi vào nề nếp, bố cũng thường xuyên kể những câu chuyện về quá trình rèn luyện đức tính kiên trì, sự kiên nhẫn, bền bỉ. Chẳng hiểu bố sưu tầm ở đâu mà có bao nhiêu là truyện về các tấm gương kiên trì vượt khó, vượt lên những cám dỗ, vượt lên chính bản thân mình để thành tài. Tớ nghi là bố còn tự sáng tác ra nữa ấy, nhưng không sao, trong giai đoạn tớ còn non nớt thế, những câu chuyện ấy có một sức mạnh lớn lao. Nó giúp tớ có thêm nhiều nghị lực. Mỗi khi nản lòng, tớ nghĩ đến những tấm gương ấy và ngay lập tức quay về với công việc còn dang dở.

Tuy nhiên, nói thật là không phải lúc nào mình cũng có thể thắng nổi sức hấp dẫn của việc được đứng dậy, đi lại, đọc truyện, xem ti

vi đâu. Nhiều bài vở hơi khó nhằn, tớ cũng ngại làm lắm.

Tớ nhớ vào những năm đầu cấp tiểu học, cô giáo luôn giao nhiệm vụ phải viết hàng trang vở theo chữ mẫu của cô. Mà càng viết dài, chữ tớ càng xấu đi. Giá các cô chỉ cho viết khoảng 5 dòng thì hợp lý hơn. Ấy là tớ nghĩ vậy nhưng đã là bài tập về nhà thì không thể không làm. Trong lúc viết, tớ quên là mình đang ở "giai đoạn" nào, chỉ mong nhanh chóng kết thúc hoặc bỏ vở đó chạy ù đi chỗ khác.

Những lúc thấy tớ nhăn nhó, bố nhanh chóng chuyển "chiến thuật". Bố lại gần, không hề phàn nàn về những dòng chữ không được đẹp đẽ cho lắm trong vở, bố rủ tớ cùng chơi một trò chơi nho nhỏ nào đó nhưng với điều kiện là vẫn phải ngồi yên ở bàn học. Ví dụ, hai bố con sẽ chơi trò vật tay chẳng hạn. Tay bố tớ rõ to nhưng không phải lúc nào bố cũng thắng đâu nhé vì tớ được dùng hai tay, thậm chí đu cả người lên nữa. Bố thường phùng má, hét rất to: *Dôôôô* nhưng lại đổ ụp người lên tớ chịu thua. Cả hai bố con cười vang nhà. Cũng có những trò chơi rất nhẹ nhàng như chơi bắn nịt. Bố chuẩn bị mỗi người khoảng 10 dây nịt. Hai bố con sẽ dùng tay búng nhẹ sao cho nịt của người này chồng lên nịt của người kia thì sẽ được "ăn". Tay tớ nhỏ nên có lợi thế hơn, chẳng như tay bố, vừa búng một cái, dây nịt đã văng đi xa tít, lại phải lọ mọ đi tìm. Những trò chơi vui vui như thế làm tớ vô cùng hứng khởi và kì diệu là chơi xong, tay thấy đỡ mỏi, cảm giác như mình vừa được tiếp thêm năng lượng mới, có thể quay lại với việc học một cách dễ dàng. Bố thật tài!

Bố còn một chiêu khác nữa để dụ tớ ngồi yên trong khi học bài là trò chơi có tên Sóc ở *trong hang*. Trước khi thống nhất tên của trò chơi này, hai bố con đã bàn bạc với nhau rất nhiều. Bao nhiêu cái tên được đặt ra, nào là: *Trong vòng tròn, Đừng đè vạch phấn rồi Hầm trú ẩn*... nhưng cuối cùng, cái tên Sóc ở trong hang đã được chọn. Nội dung trò chơi như sau: Trước buổi học, bố ngắm nghía kĩ lưỡng vị trí tớ ngồi, cách tớ để chân khi viết, sau đó bố sẽ lấy phấn trắng, khoanh một vòng tròn quanh vị trí để chân ấy. Bố quy định, nếu trong buổi học, tớ không chạm vào làm mờ vạch phấn hoặc để chân ra ngoài vạch phấn thì cuối buổi tớ sẽ có phần thưởng. Chà chà, tưởng dễ mà khó lắm đấy các bạn nhé. Chúng mình thường có thói quen khi mỏi mệt sẽ vặn vẹo người thậm chí nhảy ra khỏi ghế. Có trò chơi này, tớ luôn giữ mình ở một tư thế đúng nhất cho khỏi phạm luật. Bố gọi hai chân tớ là "chân sóc" (tất nhiên rồi vì chúng nhanh thoăn thoắt như sóc) còn vòng tròn là "hang". Con sóc phải nằm trong hang chờ đợi sóc bố đi về, nếu ló mặt ra ngoài là nguy hiểm ngay. Tớ cố giữ cho hai "chân sóc" nằm im chờ "sóc bố" ra tín hiệu. Khi nào bố reo lên: "Sóc bố về rồi" cũng

có nghĩa là hết giờ học quy định, tớ sẽ "nhảy ra khỏi hang" ôm chầm lấy bố. Bố ôm tớ cười khoan khoái, khen chú sóc ngoan ngoãn nằm im chờ bố về, vượt qua được "nguy hiểm". Trò chơi này giúp tớ ngồi học đúng tư thế, không vẹo vọ, không nôn nóng mà lại rất vui.

Chỉ trong một thời gian ngắn, từ lúc bắt đầu đi học đến hết học kì I lớp 1, tớ đã học được thói quen nghiêm túc, kiên nhẫn trong học tập. Thật là một niềm vui lớn đối với tớ và chắc chắn đối với cả "người quản trò" thú vị là bố nữa.

Dần dần, mỗi giờ học đối với tớ trở nên nhẹ nhàng hơn. Sau khi đã bỏ được thói quen chạy đi chạy lại trong giờ học, bố bắt đầu dạy tớ cách khám phá những điều mới mẻ trong mỗi giờ học. Không phải là bố dạy tớ cách làm bài đâu, việc ấy tớ tự giải quyết, bố chỉ dạy cách làm cho kiến thức đang học trở nên thú vị thôi.

Ví dụ, bạn phải viết rất vất vả đúng không, bài viết cũng tẻ nhạt, chán òm. Thế là bố sẽ ra tay. Trong khi tớ viết, bố bật một điệu nhạc thật du dương. Bố nói, nghe xong bản nhạc này, đảm bảo tớ sẽ viết xong. Không những thế, sau khi viết xong, bố còn kể cho tớ nghe một câu chuyện hấp dẫn liên quan đến bản nhạc đó nữa. Tớ mê nghe chuyện, nên cố gắng hoàn thành bài viết cẩn thận, đúng thời gian quy định. Lúc đó, các con chữ trở nên đáng yêu hơn vì như bố nói, chúng chính là cầu nối đưa tớ đến với niềm vui âm nhạc. Làm gì có ai đi qua một cây cầu mà lại không yêu mến cây cầu đó, phải không nào?

Với việc học tiếng Anh cũng vậy, ban đầu, tớ phát âm rất dở. Bố dạy tớ kiên nhẫn luyện tập theo băng. Cả hai bố con cùng ngồi trước một cái đài, bật băng lên, nghe từng câu, từng từ. Bố chăm chú nhìn vào mặt tớ như thể đang xem một bộ phim thật hấp dẫn. Bố nhìn chăm chú đến nỗi nhiều khi tớ phải bật cười. Bố bảo bố muốn "chụp" lại cái miệng xinh xắn của tớ mỗi khi tớ phát âm. Điều đó khiến tớ ý thức hơn với "cái miệng" của mình. Tớ không muốn lưu lại những bức ảnh xấu xí trong đầu bố. Mỗi khi tớ phát âm chuẩn xác, bố lại cười thật to, thật sảng khoái như thể bố chính là người vượt qua được thử thách vậy. Cứ thế, tớ thấy vui hơn và dần dần không còn ngại với việc luyện nói nữa.

Để củng cố thêm đức tính kiên nhẫn cho tớ, bố còn sưu tầm các đĩa phim nói về những tấm gương kiên trì trong học tập, rèn luyện. Nhiều khi hai bố con cùng đến rạp xem phim. Tớ ấn tượng nhất với bộ phim *King's Speech* (sau này, tớ đã lấy nhân vật chính trong phim này làm nhân vật trong bài luận tiếng Anh với chủ đề:

Nói về nhân vật có ảnh hưởng nhất đối với em. Bài luận đó đã được giải trong kì thi viết bài luận tiếng Anh). Trong phim, người đàn ông đã khắc phục tật nói lắp của mình và trở thành một nhà diễn thuyết có ảnh hưởng rất lớn đến mọi người. Tất cả chỉ nhờ việc chịu khó rèn luyện, miệt mài vượt qua khó khăn, thử thách. Những bộ phim như thế luôn lấp lánh trong lòng tớ như những ngọn đèn nho nhỏ, soi rọi mỗi lúc tớ "lạc đường", mất phương hướng hoặc chán nản, uể oải. Tớ hiểu rằng, nếu mình kiên nhẫn, mình sẽ chiến thắng, trước tiên là chính bản thân mình.

Không chỉ trong học tập, bố còn rèn luyện cho tớ đức tính kiên nhẫn trong nhiều lĩnh vực khác của cuộc sống. Đặc biệt là kiên nhẫn trong giao tiếp. Sự rèn luyện thường xuyên, liên tục, tỉ mỉ của bố đã giúp tớ có được những kĩ năng giao tiếp quan trọng để bước vào tuổi teen.

Bạn sẽ ngạc nhiên, sao giao tiếp lại cần kiên nhẫn? Theo như giải thích của bố, để thành công trong giao tiếp, người ta cần phải tuân thủ những nguyên tắc cơ bản, ví dụ như: nguyên tắc tôn trọng thể diện của người giao tiếp, nguyên tắc luân phiên lượt lời, nguyên tắc lắng nghe... Chính những nguyên tắc này đòi hỏi mình phải kiên nhẫn.

Khi nói chuyện, nếu mình cứ thao thao bất tuyệt, không chịu nghe người khác thì quả là một điều không hay. Bạn phải chờ đến lượt mình, phải biết tôn trọng và lắng nghe người đối thoại. Nói thì dễ thế thôi, nhưng trong một số trường hợp hoặc với một số tính khí thì điều này cũng khó thực hiện lắm đấy. Như tớ chẳng hạn, tớ vốn nói nhiều, hay lanh chanh như con chích chòe. Mẹ thấy thế cũng vui nhưng bố lại muốn tớ điềm tĩnh, chững chạc, cho ra dáng một người đàn ông.

Bố dạy tớ cách lắng nghe bằng chính việc hai bố con nói chuyện với nhau. Bây giờ nhớ lại những "bài tập" ấy thấy buồn cười lắm nhưng hồi đó, tớ bị cuốn hút vào nó và thích mê. Bố cùng lên lịch với tớ, tớ tự nhận một số buổi tối là *son's night* và những buổi còn lại của bố là *dad's night*.

Với những buổi *son's night* tớ sẽ được quyền nói thỏa thích những gì mình muốn, bố chỉ ngồi lắng nghe, thi thoảng mới bình luận một vài câu hoặc cười thật to với những điều hài hước. Tớ thích mê những buổi tối như thế này, tớ nằm gác chân lên bụng bố và kể chuyện trường, chuyện lớp học, chuyện con mèo đi lạc, chuyện học bơi, chuyện thèm ăn pizza... nói chung là tất tần tật. Vui ơi là vui. Kể chuyện linh tinh theo cách của mình mà có người nghe

chăm chú, có khán giả nhiệt thành thì vui quá còn gì.

Nhưng những buổi *dad's night* thì lại khác, tớ sẽ phải lắng nghe những câu chuyện của bố. Ôi chà, toàn những chuyện đâu đâu, nào là chuyện thời sự trong nước, quốc tế, chuyện tình yêu của bố (dài bất tận luôn), chuyện xăng dầu tăng giá, chuyện kẹt xe, tắc đường, chuyện cơ quan, chuyện khi bố về già sẽ thế nào... nói chung những chủ đề mà tớ chẳng hứng thú gì. Khi đó, tớ thường ngọ nguậy, nhăn nhó, mau chóng để bố kết thúc những câu chuyện của mình. Mà bố dường như không để ý nên cứ con cà con kê, bò bê dê ngỗng hết gần đến xa. Tuy sốt ruột nhưng tớ không được ngắt lời, không được nói chen ngang, không được làm việc khác. Quy ước đã ngoắc tay rồi, nếu làm sai tớ sẽ bị phạt ngay. Thế là tớ đành phải lắng nghe.

Trò chơi này diễn ra chừng 2 tuần thì tớ chán. Khi đó bố mới nói: thực ra bố chơi trò chơi đó là để rèn cho tớ sự kiên nhẫn lắng nghe. Khi nói chuyện, có thể có lúc mình không thích những chủ đề người khác đang nói nhưng nếu mình cắt ngang thì thật không lịch sự chút nào. Cần khéo léo chuyển sang chủ đề khác mà không làm phiền lòng họ. Mặt khác, nếu mình thực lòng biết lắng nghe, người đối thoại sẽ cảm nhận được sự đồng cảm, chân thành, tìm thấy ở mình sự tin cậy và hơn nữa, nếu đó là những tâm sự cần sẻ chia thì chỉ riêng việc mình nghe chăm chú đã giúp người đó giải tỏa căng thẳng trong lòng rồi. Khi ấy, mình đúng là người bạn tốt.

Sau này, tớ đã áp dụng cách làm đó trong nhiều trường hợp, ví dụ, với mẹ tớ chẳng hạn. Mẹ thi thoảng cũng có những nỗi niềm. Tớ ngồi xuống bên cạnh, nhìn vào mắt mẹ và nói: *Mẹ kể cho con nghe đi*. Mẹ tớ sẽ kể và tớ chỉ im lặng lắng nghe. Tớ cũng chẳng đưa ra được lời khuyên nào nhưng sau khi kể cho tớ nghe xong, mẹ vui vẻ hẳn. Hihi, thế là tớ áp dụng thành công "chiến lược" giao tiếp bố dạy rồi. Kiên nhẫn trong giao tiếp giúp mình trở nên dễ thương hơn khi nói chuyện, các bạn nhớ điều này nhé.

Như các bạn đã biết, tớ rất mê đọc sách. Tớ có thể ngồi nghiền ngẫm những cuốn sách to và dày suốt cả buổi mà không biết chán. Cũng nhờ đọc sách mà vốn kiến thức xã hội của tớ tăng lên đáng kể. Tớ có thể bàn luận về các chủ đề khoa học, tâm lý học thậm chí cả triết học, tôn giáo nữa. Điều này giúp tớ ghi điểm trong các kì thi lấy chứng chỉ tiếng Anh quốc tế. Nhưng không phải ngay từ ban đầu, tớ đã thích đọc sách và kiên nhẫn trong việc đọc sách đâu. Tớ thường chỉ đọc lướt qua hoặc đọc trang đầu rồi dở ngay đến trang cuối với những quyển sách dày hoặc sách thuộc thể loại văn học. Bố cho rằng, nếu chỉ đọc như vậy, tớ sẽ bỏ qua

những áng văn tả cảnh hay tuyệt vời cũng như sẽ lướt qua những trang miêu tả hành động, tính cách độc đáo, sống động, giàu hình tượng chỉ có trong các tác phẩm văn học. Thế là bố bắt đầu dùng "chiêu trò". Có rất nhiều "chiêu" lạ nhưng tớ chỉ còn nhớ được một vài cách mà bố thường dùng:

Đầu tiên là việc tìm chữ trong sách: Cả một quyển sách dày, bố cẩn thận đánh dấu bằng bút màu một số chữ. Xong xuôi, bố ghi lại những con chữ đó ra một tờ giấy nhỏ. Bố gọi đó là "mã số kho báu". Nhiệm vụ của tớ là phải đọc cả quyển truyện rồi cũng ghi lại những chữ đã được bố đánh dấu đó. Sau khi đọc xong, hai bố con đem khớp lại, nếu "mã số" trùng nhau thì tớ sẽ được thưởng, "kho báu" chính là gói sô cô la nằm trong tủ lạnh.

Khà khà, tớ khoái trò này lắm. Tớ có cảm giác mình giống hệt như cậu bé trong truyện *Đảo giấu vàng* phiêu lưu đi tìm kho báu. Cũng có khi quá nôn nóng đến với kho báu, tớ lật nhanh từng trang để tìm luôn các chữ có đánh dấu nhưng bố tớ phát hiện ra ngay. Bố chỉ cần đặt một vài câu hỏi có liên quan đến một số chi tiết trong truyện mà tớ không trả lời được là: *game over* luôn. Không có cách nào khác, tớ ngồi cần mẫn đọc và ghi. Trong lòng phấp phỏng vừa mừng vừa lo. Mừng vì nghĩ đến "kho báu", lo vì không biết những câu hỏi bố đặt ra có khó nhằn không.

Cách thứ hai bố cũng hay áp dụng là khuyến khích tớ vừa đọc vừa dừng lại để ghi chi tiết vào sơ đồ mà bố đã vẽ sẵn trước đó. Ví dụ nhé: với câu chuyện *Dế mèn phiêu lưu kí* chẳng hạn, bố để sơ đồ:

Các nhân vật chính trong truyện:...

Dế mèn đã có những chuyến phiêu lưu cùng:...

Dế mèn đã gặp những nguy hiểm gì:...

Dế mèn đã giúp những người bạn nào:...

Cứ đọc đến đâu, tớ lại bổ sung vào sơ đồ đến đó. Bố khéo tay nên những sơ đồ đó thường đẹp và vui mắt vì thế tớ không cảm thấy chán nản mỗi khi dừng lại để ghi thêm vào sơ đồ. Sơ đồ được hoàn thành cũng là khi tớ đọc xong truyện và tèn tén ten, gặp bố để lấy quà thôi.

Dần dần, những quyển sách có sức hấp dẫn với tớ. Mỗi lần đọc sách, tớ như được sống trong một thế giới khác. Lấp lánh, rực rỡ, dạt dào cảm xúc và tràn ngập niềm tin yêu. Tớ thích được cùng các nhân vật bước vào những cuộc hành trình. Nhờ có sách, tớ học

được những bài học tuyệt vời và cũng nhờ đó, tớ thấy mình lớn hơn, trưởng thành hơn qua mỗi ngày. Các bạn thấy đó, nếu ngay từ ban đầu không kiên nhẫn đọc theo cách hướng dẫn của bố, có thể tớ sẽ bỏ mất những cơ hội được tiếp cận với những cuốn sách quý - những người thầy lớn của mình.

Không chỉ dạy tớ kiên nhẫn trong việc học, việc đọc, việc nói năng, giao tiếp, để tớ tập trung hơn trong quá trình chơi và học, bố tớ còn nghĩ ra những trò chơi thú vị mà cũng khó lắm các bạn nhé.

Trò chơi xâu hạt các bạn đã chơi bao giờ chưa? Dụng cụ của trò chơi này đơn giản thôi, bao gồm một sợi dây cước dài và những hạt nhựa có đục lỗ như kiểu những hạt vòng. Nhiệm vụ của người chơi là phải luồn những hạt đó vào dây để tạo thành một sợi "dây chuyền". Bố khuyến khích làm sợi dây để tặng mẹ nên tớ hăng hái lắm. Khổ cái là tay tớ vốn lóng ngóng, vụng về, có khi cầm hạt lên tay thì nó lại lăn tròn và biến mất trong gậm giường, gậm ghế. Tớ lại phải xoay đi tìm. Cái lỗ để xâu nhỏ tí mà sợi dây thì mềm và mảnh, mỗi lần luồn được sợi dây qua là một lần toát hết cả mồ hôi. Tớ nản lắm, chỉ xâu mấy hạt là đã muốn bỏ rồi.

Biết thế, bố tớ thường ngồi bên. Bố chỉ tớ cách làm thế nào để xâu được nhanh. Ví dụ, khi cầm hạt, không cầm cả năm ngón tay mà chỉ cầm bằng hai ngón thôi. Giơ hạt lên cho ngang tầm mắt rồi nhẹ nhàng luồn dây qua. Vừa nói bố tớ vừa làm mẫu. Bố bảo tay bố to vì ngày xưa bố phải làm việc cực nhọc, các ngón tay thô ráp, cứng quèo. Tuy nhiên, không vì thế mà bố không làm được những việc tỉ mỉ này. Ngày trước nhà nghèo lại phải sớm tự lập nên bố thường xuyên phải tự vá quần áo. Những miếng vá phải làm sao cho thật đẹp, thật khéo để người khác nhìn vào khó nhận ra. Bố bảo không phải cứ là con trai thì không làm được những việc cần đến sự khéo léo của con gái đâu.

Vừa hướng dẫn, bố vừa kể những chuyện cảm động như thế làm tớ thấy tinh thần mình cũng phấn chấn hơn. Để bớt chán nản với trò chơi này, bố thường ngồi cạnh đọc truyện cho tớ vừa nghe vừa xâu hạt. Những lúc ấy, tớ dường như quên hết khó khăn bởi được bố đọc truyện cho nghe là niềm vui không gì sánh bằng. Với giọng đọc trầm ấm, bố có cách biểu cảm rất đặc biệt. Tớ cảm giác, bố có cách biến mỗi câu chuyện thành những sự việc sống động hiện ngay ra trước mắt. Cứ thế, tớ đắm chìm trong những câu chuyện và xâu xong chuỗi hạt lúc nào không hay. Mỗi khi tớ hoàn thành một chuỗi hạt, bố lại treo lên cửa sổ và không quên đính kèm một tờ giấy ghi ngày thực hiện rồi thời gian hoàn thành. Như thế, khi

nhìn vào, tớ dễ so sánh xem cùng một công việc, khi nào mình thực hiện nhanh hơn.

Được khoảng 5, 6 dây, bố luồn chúng vào một sợi dây ruy băng màu đỏ và ghi bên ngoài: *Con trai Nhật Nam tặng mẹ* rồi đặt lên giường ngủ của mẹ vào những đêm khuya. Khi tỉnh dậy, mẹ đã có một món quà đặc biệt để chào ngày mới. Nhìn thấy được thành quả mình làm ra nên tớ vui lắm. Tớ đã tự nguyện xâu hạt mà không cần bố ngồi cạnh đọc truyện. Ngồi xâu hạt, tớ cũng có thời gian để phiêu lưu trong thế giới của mình. Thú vị lắm các bạn ạ.

Tay mình làm nhưng đầu óc mình hoàn toàn thanh thản và nghĩ đến những cuộc chu du của gió, của mây, của thỏ, của nai... tất cả những gì mà mình có thể nghĩ ra được. Và như thế, trò chơi này không chỉ hướng mình đến sự kiên nhẫn, không chán nản bỏ cuộc mà còn làm cho đầu óc mình được thảnh thơi. Ngay cả giờ đây, mỗi khi mệt mỏi hoặc có chuyện gì buồn, tớ lại ngồi xuống và xâu hạt, lại thấy lòng mình nhẹ nhõm, thơ thới.

Những chuỗi hạt ngày xưa vẫn còn treo đầy trên cửa, ghi dấu ấn những kỉ niệm ấu thơ của tớ. Mỗi hạt trên chuỗi như một con mắt mở to nhìn trời xanh qua khe cửa. Hẳn chúng đang kể cho nhau nghe về một anh bạn to béo, dù đôi bàn tay vụng về nhưng bằng sự kiên nhẫn đã đem chúng về gần nhau, để chúng được ở bên nhau mãi mãi. Trò chơi xâu chuỗi hạt dạy tớ biết kiên nhẫn để hoàn thành một công việc dù công việc đó không phải sở trường của mình, quan trọng hơn là đem lại niềm vui cho mẹ và cho cả những "em hạt" bé nhỏ nữa. Khi đọc đến đây, bạn hãy đi tìm cho mình những nguyên liệu cần thiết và ngồi xuống xâu hạt, thử xem những lời tớ nói có đúng không.

Còn nhiều trò chơi khác kiểu này nhưng tớ không nhớ hết. Khi đã lớn bằng chừng này, nghĩ lại những trò chơi đó, tớ vẫn có cảm giác thú vị và ấm áp vô cùng. Bằng những trò chơi giản đơn nhưng không kém phần thú vị, bố đã dạy tớ những bài học về sự kiên nhẫn một cách thật nhẹ nhàng. Không chỉ có thế, những bài học đó còn là một phần kỉ niệm tuổi thơ. Nơi ấy có sự âu yếm, gần gụi, sẻ chia của tình cha con. Trò chơi nào cũng lấp lánh nụ cười của bố, chút nheo mắt, cái cốc đầu nhẹ nhàng, tiếng vỗ tay, những lời động viên khích lệ. Thật vui biết bao!

Từ những trò chơi nho nhỏ ấy, tớ hiểu và luôn tự nhủ cần phải nỗ lực cố gắng vượt qua khó khăn khi thực hiện một công việc gì đó. Tớ biết kiên nhẫn để không bỏ cuộc, không dừng bước, không ngại khó. Tất nhiên không phải lúc nào tớ cũng kiên nhẫn trước tất cả

mọi việc. Nhưng, e hèm, bố nói tớ mới chỉ đang trong giai đoạn hoàn thiện thôi mà, những sai sót đó hoàn toàn có thể sửa chữa.

Bố dạy tớ những bài học về tình yêu thiên nhiên

Thiên nhiên luôn là người bạn quý đối với tất cả chúng ta. Tớ cho rằng, nếu cuộc sống của con người không đồng hành cùng thiên nhiên thì sẽ buồn tẻ lắm. Bạn thử để ý mà xem, mỗi khi buồn, bạn chỉ cần ngồi ngắm mây trời trôi lãng đãng, nghe tiếng chim hót ríu ran, cảm nhận làn gió nhè nhẹ thổi, thế là đã thấy dễ chịu hơn nhiều.

Ngay từ nhỏ, tớ đã được bố dạy cách yêu và trân trọng thiên nhiên. Đây có lẽ sẽ là bài học dài nhất vì tớ đã được học từ khi còn nhỏ xíu đến bây giờ và tớ tin là mãi tận sau này nữa. Được trải lòng cùng thiên nhiên vạn vật và được thiên nhiên cỏ cây ưu ái là những bài học rất vui với tớ. Vui đến nỗi tớ luôn ước ao hoặc nghĩ cách làm thế nào để tất cả các kiến thức khó nhằn trong trường đều biến thành những bài học kiểu như thế này.

Trong những câu chuyện bố kể, chiếm thời lượng nhiều nhất, "phát sóng khung giờ vàng" là những chuyện về thời thơ ấu của bố. Lời bố kể mở ra trước mắt tớ một tuổi thơ "dữ dội" nhưng không kém phần thi vị của bố với cả một không gian làng quê thanh bình trong khung cảnh thiên nhiên trong trẻo và rộn rã đến vô ngần.

Tớ thích cách bố miêu tả về những dãy núi trập trùng, miên man ẩn giấu bao bí mật và cả dòng sông hiền hòa yên ả nơi quê nội. Dòng sông quê chầm chậm chảy, dùng dằng như vừa muốn trôi ra biển vừa muốn ngoái lại để chờ xem bọn trẻ con trong làng lớn lên như thế nào. Tớ mê mẩn với những đồng lúa vàng ươm, những bãi cỏ mượt mà, những nương chè xanh ngắt trên mảnh đất nghèo vùng chiêm trũng quê ấy.

Những tối khuya, nằm vắt chân lên bụng bố, tớ được thỏa sức tưởng tượng, thỏa sức bay nhảy, thỏa sức hồi hộp theo từng lời bố

kể. Cái không khí âm u, kì bí trong những bụi tre, những ông thần thành hoàng làng uy nghi mà linh ứng, những "con ma" nấp trong bụi mây, trong những cây đa sừng sững cạnh miếu làng... tất cả sống động trong lời kể của bố khi dặt dìu khi trầm bổng.

Không chỉ phác họa cảnh thiên nhiên ở quê bằng lời kể, bố còn thường xuyên cho tớ về quê. Bạn thích về quê mùa nào nhất? Tớ thích nhất là mùa hè. Mùa hè ở quê hấp dẫn tớ bằng cảnh vật, bằng nhiều trò thú vị, lãng mạn. Tớ có cảm giác, dường như nắng ở quê vàng và trong hơn nắng ở thành phố. Nhiều lần tớ đứng ngẩn ngơ giữa chiều ngập nắng rồi tự hỏi: Ai đã pha thêm màu vàng mà nắng ở đây rực rỡ đến vậy? Phải chăng, vàng hơn, tươi tắn ấm áp hơn là do nắng được cộng hưởng thêm màu vàng của lúa chín rộ. Đứng trước thảm lúa vàng rực bạn sẽ lẫn, không biết đâu là nắng, đâu là lúa.

Về quê mùa hè, một điều không kém phần thú vị nữa là được tắm mình trong gió trời lồng lộng. Gió ở quê luôn lộng và mát hơn ở thành phố. Nhà ông bà nội tớ ở sát ngay dãy núi làng. Chỉ cần ra khỏi nhà, lên lưng chừng núi vào mỗi buổi chiều tà là gió mát thôi rồi. Chiếc điều hòa khổng lồ dường như đặt sẵn trong triền núi tỏa ra những hơi mát tự nhiên, dễ chịu chứ không phải kiểu mát nhân tạo như điều hòa mà bạn vẫn dùng trong nhà.

Về quê, không chỉ được sống lại những hồi ức tuổi thơ của bố, tớ còn được trải nghiệm những gì bố đã trải qua. Ví như tớ được tắm sông. Ban đầu tớ cũng sợ lắm. Khác hẳn với cảm giác tắm ở bể bơi. Sông ở quê không có chỗ xuống nên muốn tắm phải nhảy ùm từ trên bờ. Chao ôi là sợ. Tớ không biết lòng sông sâu, nông chừng nào nên bố phải động viên và nhiều lần làm mẫu, tớ mới dám liều mình nhảy ào xuống.

Nước sông mát mẻ, hiền hòa. Nhiều lần hai bố con rủ nhau lặn xuống để tìm rêu. Những sợi rêu trơn nhẫy bóng nhượt. Bố nói, rêu này có thể làm thức ăn cho lợn vì thế hồi nhỏ, bố thường phải ngụp xuống, mò rêu đem về thái nhỏ rồi trộn với cám nấu cho lợn ăn. Công việc đó vất vả lắm chứ chẳng hề vui vẻ, lãng mạn gì vì ngày nắng còn đỡ chứ ngày mưa lạnh thì khổ vô cùng. Có khi lặn ngụp vớt được rổ rêu lên đến bờ thì hai bàn tay tím nhợt, môi va vào nhau lập cập, người lạnh run đến mức tưởng như không thể đứng vững. Vậy mà vẫn phải cố thôi. Bạn nhỏ nào ở quê cũng phải làm những công việc nhọc nhằn như thế.

Tình yêu thiên nhiên, yêu quê hương qua những lời kể của bố, qua những lần về quê thả hồn cùng đồng bãi vì thế mà cứ lớn dần lên

trong tớ. Ngoài sách vở, vượt khỏi bê tông nhôm kính và những chen chúc ồn ào chốn phố phường, bố luôn hướng tớ đến với cỏ cây, khí trời, hoa lá. Bố luôn nhắc nhở "vạn vật hữu linh", cần phải học những điều mà mẹ thiên nhiên truyền dạy.

Nhiều lần, hai bố con thường chơi trò chơi đi chân trần trên cỏ. Đơn giản thôi, tìm một bãi cỏ trong công viên chẳng hạn, hai bố con sẽ tháo giày, giẫm nhè nhẹ lên cỏ để cảm nhận những nhánh cỏ chạm vào lòng bàn chân khe khẽ. Những lúc như thế, bố dạy tớ cách im lặng để nghe lời chuyện trò của cỏ truyền qua chân mình. Bố nói phải thật tĩnh tâm mới nghe được tiếng cỏ đang cựa mình thức dậy từ lòng đất. Nghe lời giọt sương đêm mát lạnh hiền hòa đậu trên đầu ngọn cỏ. Nghe tiếng của màu xanh xôn xao, xôn xao.

Bố thường dạy tớ cách phân biệt từng loại cỏ. Có cỏ kết thành từng đám, có cỏ lại mọc từng thân, vươn cao khỏi mặt đất, càng lên cao càng cứng cáp hơn phần thân mềm yếu phía dưới. Bố nói, mỗi loại cỏ có một đời sống riêng, có sức sống mạnh mẽ cùng thời gian. Bởi vậy, ngay từ nhỏ, tớ đã biết yêu từ những loại cỏ cây nhỏ nhoi, bình dị nhất. Đó cũng là bài học về tình yêu thiên nhiên bố dành cho tớ.

Nhà tớ không được rộng lắm nhưng hễ có chỗ nào có thể trồng được cây là hai bố con tận dụng triệt để. Đôi khi trong nhà diễn ra những cuộc tranh luận khá căng thẳng xem sẽ trồng cây gì vào những bồn đất trống trên sân thượng.

Mẹ tớ luôn thích những loại cây dây leo và có hoa. Tưởng như đối với mẹ trên đời này ngoài những loài cây như hoa tầm xuân, hoa hồng leo, hoa tường vi thì không còn loại cây gì khác. Vì thế, mỗi lần bàn bạc, mẹ kiên trì với ý kiến của mình. Còn tớ với bố tớ thì rất nhiều ý tưởng, nào là hoa quỳnh, dạ hương, hoa giấy, cây lô hội, xương rồng... nói tóm lại là tất cả những loại cây mà hai bố con có thể nghĩ đến.

Bao giờ kết thúc tranh luận cũng là màn giận dỗi của mẹ, và thế là, tèn tén ten, một bụi hoa tường vi hay hồng gai được mang về. Hậu quả là do không đủ đất sống nên nó rất còi cọc hoặc chẳng bao giờ ra hoa. Nhưng lần sau lại vẫn thế, mẹ luôn giữ vững lập trường của mình và bảo vệ chúng bằng những lý do rất chi là... con gái. Nhưng có hề gì, bởi tớ hiểu, bố đang muốn biến khoảng sân thượng nhỏ nhoi trong nhà mình thành "những mảnh thiên đường". Nơi đó ghi dấu ấn những kỉ niệm thân thương của cả nhà. Nơi đó thành một bầu trời thu nhỏ với hoa, lá, cỏ cây và đôi khi là cả những tiếng chim lảnh lót nữa. Quan trọng hơn cả, theo bố, một ngôi nhà không có sự xuất hiện của hoa lá cỏ cây thì sẽ nhạt nhẽo lắm. Nó sẽ buồn thật là buồn.

Bố dạy tớ cách quan sát sự thay đổi của các loại cây trong ngôi nhà nhỏ của mình. Vui nhất là khi có cây gì đó ra hoa. Tớ chợt hiểu, nếu mình chịu khó quan sát và sống đời sống của hoa từ lúc còn là nụ đến khi hoa khai nhụy thì dẫu cho bông hoa đó không đẹp và rực rỡ như các loài hoa thường thấy ở chợ, mình sẽ vẫn thấy nó đẹp và đáng yêu theo một cách riêng.

Tớ thích nhất loài hoa lan hồ điệp vì hoa này có tên trùng với tên mẹ. Mỗi lần có giò lan nào ra hoa, tớ thường đứng hồi lâu, ngắm nhìn sắc màu tím ngát hoặc vàng rượm của nó mà không biết người nghệ sỹ tài hoa nào đã phối màu cho lan mà hoa đẹp đến vậy. Khu vườn nhỏ xíu trên sân thượng đã là nguồn cảm hứng dồi dào để tớ viết được khá nhiều bài văn tả về cây, về hoa. Không chỉ có thế, bố thường khuyến khích tớ viết những câu chuyện về chúng nữa. Đây là một bài viết mà tớ đã "phóng bút" trong chừng 30 phút sau một hồi quan sát vườn cây của mình:

Ngày nảy ngày nay, ở một thành phố nọ có một ngôi nhà với khu vườn nhỏ đến mức số bước chân đi quanh khu vườn có thể đếm trên đầu ngón tay. Thế mà khu vườn đó vẫn gọi về khá nhiều những nàng hoa kiều diễm và đỏm dáng. Các nàng hoa tự hào vì nhan sắc của mình đến nỗi, thi thoảng có vài anh chàng chim bay qua rồi dừng lại cất tiếng ve vãn mà các nàng cũng chẳng buồn để ý. Điển hình là nàng hồng gai. Nàng mỏng manh như tơ lụa. Nàng cứ vươn cái cổ cao kiêu hãnh của mình ra hẳn ngoài ban công như tìm kiếm một hoàng tử nào đó của đời mình chứ không phải là mấy chàng chim bé nhỏ đang đứng cạnh. Cái áo khoác màu tro hồng của nàng làm cho khoảng không gian như bừng sáng và thanh sạch hẳn lên. Hẳn ý thức về vẻ đẹp của mình nên càng ngày nàng càng muốn tìm kiếm một hạnh phúc đâu đó mà không cần để ý đến những người bạn quanh mình.

Không chỉ có nàng hoa hồng gai, một số ả khác như dạ hương, mai chiếu thủy, ai cũng không ngần ngại phô diễn vẻ đẹp của mình, bất cứ lúc nào có thể. Nhỏ bé nhất trong khu vườn là đám rau húng. Ôi chao, nghe cái tên đã không thấy thơ mộng một chút nào. Sao không là đào, là lan, là mai, là hồng mà lại là húng. Đã thế, đám rau húng lại thấp tẹt, nằm sát ngay mặt đất. Theo tiêu chuẩn "chân dài" thời @ thì đúng là húng ta quá lép vế. Húng cũng chẳng có hoa mà khoe với mọi người. Trong khi các nàng hoa khác đang lúng liếng, đang hớn hở, đang tươi nhuần sắc thắm để được anh chàng mặt trời ve vuốt thì húng ta nép mình vào bóng râm của cây vạn tuế. Lá húng lại thật mỏng manh, chỉ cần một trận mưa là rách te tua. Hẳn biết thân biết phận của mình nên húng ta luôn trầm lặng, ít lời. Trong khi các nàng hoa khác ngày nào cũng ríu rít, hớn hở thì húng dường như im lặng. Đôi khi, để trêu chọc húng, nàng hoa hồng gai ngúng nguẩy lắc mình,

thế là một vài chiếc lá trên người nàng rơi đầy cả vào đám húng. Những tiếng cười khúc khích trong khu vườn lại vang lên. Húng càng nép mình xuống. Tiếng ngấm nguýt vẫn lọt đến: "Xì, người đâu lại thấp lè tè, không hoa, không trái." Những tiếng nói làm đau rát dạ húng.

Nhưng có một chuyện xảy đến thật bất ngờ.

Hôm đó, nhà có khách. Bà ngoại của cậu chủ khu vườn đến chơi. Nghe nói bà là người rất mê cây cảnh. Nhà bà cũng có một khu vườn rộng lớn với nhiều loại cây. Nghe thấy thế cả khu vườn xôn xao hẳn lên. Chúng vội vàng phô ra nét mặt tươi tắn nhất của mình. Chúng muốn được một người có "thâm niên" trong nghề cây cảnh khen tặng những lời khen có cánh trước mặt các thành viên khác trong khu vườn. Giây phút bà ngoại ghé thăm đã đến. Cậu chủ ríu ran:

"Bà ơi, bà lên thăm khu vườn của cháu đi!" Tất cả nín lặng, hồi hộp và chờ đợi.

Bà ngoại xuất hiện, mắt nhìn tươi tắn, mái tóc bạc rung rung.

Bà reo lên:

"Cu Nhím giỏi quá, trồng được bao nhiêu là cây!"

Biết ngay mà, các cây hớn hở. Chúng rì rào. Chúng xôn xao. Chúng hồi hộp.

Đặt chân đến đâu, bà ngoại mỉm cười thật tươi đến đó. Bàn tay bà mềm và nhẹ vuốt ve lên từng thân cây.

Bỗng nhiên, bà ngồi xuống, rồi thốt lên:

"Ôi chao, cu Nhím nhà ta lại còn trồng được cả đám húng nữa cơ đấy!"

Lại sắp sửa chê mình là thấp, bé, xấu xí đây. Tim húng dường như vỡ tan.

"Nhím ơi, húng này tốt lắm đấy. Mỗi khi ăn, con chỉ nên ngắt vài lá để giữ cho cây luôn xanh tốt nhé. Và nữa, khi nào con viêm họng, con có thể dùng hoa hồng hoặc dùng vài lá húng, thả vào nước sôi để uống sẽ rất tốt đấy!"

Cả khu vườn ngạc nhiên. Thì ra, húng có nhiều tác dụng thế đấy. Vậy mà từ khi nào mình chẳng biết.

Bà ngoại đã xuống nhà. Cả khu vườn vẫn còn xôn xao. Chúng cúi nhìn đám húng với ánh mắt ấm áp.

Cả nhà đang ngồi vào bàn ăn. Chắc mọi người không biết rằng, có một đám cây nhỏ trong vườn vừa được trao vào tay một niềm vui không hề nhỏ.

Các bạn thấy câu chuyện của tớ có thú vị không? Bật mí là câu chuyện này đã được đăng trên báo Nhi đồng thành phố Hồ Chí Minh rồi đấy. Tớ vô cùng tự hào khi thấy tên mình ở dòng: Tác giả: Đỗ Nhật Nam. Tớ còn sáng tác rất nhiều truyện như thế nữa về các loại cây quanh mình. Với mỗi truyện, bố thường cẩn thận đính kèm hình của loài cây được tả và ghi ra ngoài cả "hoàn cảnh sáng tác" nữa.

Bố còn thường tổ chức các cuộc thi nho nhỏ mà rất thú vị về cây lá, ví như thi tìm các bài thơ, bài văn nói về các loại cây. Tớ lên mạng lùng sục, tìm kiếm, hễ thấy bài nào có nói đến hoa, cây, lá là chép ngay vào một quyển sổ. Bố cũng kì công không kém. Bố lôi các loại truyện thiếu nhi từ ngày xửa ngày xưa để tìm tòi và hì hụi chép vào quyển sổ của mình. Thi thoảng, muốn biết liệu mình có thể chiến thắng được không, tớ giở trộm quyển sổ sưu tầm của bố. Hoảng hồn khi thấy bố đã sưu tầm được quá nhiều bài. Trong khi đó, vốn liếng của tớ còn quá mỏng lại chẳng tìm được gì hơn. Để cứu nguy, tớ bèn viện đến cả những bài thuốc dân gian sử dụng các loại cây cỏ. Khi so sánh kết quả, bố cười ngặt nghẽo. Bố nói, thật ra việc làm của tớ cho ra đời một ý tưởng rất hay, đó là, thay vì các công thức chế biến thuốc Nam thông thường, nên chuyển thành những bài thơ hoặc bài hát. Ví dụ như, để chữa ho, ta sẽ có bài sau:

I í a, nếu ho, nếu ho xin bạn đừng lo.

Hoa hồng kia, í a, í a, bạn hãy cho vào lọ.

A, í a, đun sôi không cần lửa to.

Mật ong kia, xin hãy nhớ cho.

Thêm một thìa, ngoáy đều ro ro.

A, í à, uống vào khỏi ho...

Ha ha ha, buồn cười quá đi mất. Nhưng cuối cùng bố cũng đồng ý cho tớ thắng vì ý tưởng sáng tạo. Đổi lại, tớ được xem phần sản phẩm dự thi của bố.

Bố cũng luôn dạy tớ cách cảm nhận vẻ đẹp của thiên nhiên quanh mình. Vào những buổi khuya, những đêm hè đẹp trời, hai bố con cùng lên sân thượng ngắm sao. Bố chỉ cho tớ cách quan sát vũ trụ, những vì sao trên dải Ngân hà và tên gọi của chúng. Tớ say mê ngắm mãi, ngắm mãi và luôn mong ước sẽ có ngày được chạm tay vào các vì sao. Bố giảng về vòng quay Trái đất, về khoảng cách tính bằng triệu năm ánh sáng giữa các thiên hà xa xôi, về những bí ẩn của không gian bao la ngoài Trái đất. Những điều đó, tớ chưa từng được đọc. Chúng khiến tớ thấy mình thật là nhỏ bé trong vũ trụ mênh mang.

Những câu chuyện hệt như có đôi cánh thần tiên, nâng tâm hồn mình bay lên cao, vượt qua các dải ngân hà, vượt qua các tầng mây, đến những vùng đất chưa hề có người đặt chân đến. Tớ luôn tự hỏi, đằng sau những vì sao kia là gì, liệu còn điều gì đang ẩn giấu trong hệ Mặt trời... Còn quá nhỏ để hiểu được những điều đó nhưng tớ thấy yêu tha thiết mặt đất mà mình đang sống. Phải nỗ lực lắm, con người mới quần tụ và cùng nhau xây dựng nên hành tinh này. Triệu năm sau, biết đâu ở một hành tinh nào đó ngoài Trái đất lại có một cậu bé băn khoăn tự hỏi: những người trên Trái đất đã sinh sống như thế nào? Tớ khao khát, nếu có câu hỏi đó hoặc có chuyến viễn du của người hành tinh khác xuống Trái đất thì đó phải là một chuyến viễn du đầy ấn tượng.

Vào những đêm như thế, bố còn dạy tớ cách lắng nghe tiếng của vạn vật. Bố bảo, vạn vật quanh mình cũng có đời sống riêng. Chúng cũng có tâm hồn và luôn làm bạn cùng nhau trong những cuộc trò chuyện lao xao, rì rầm không dứt. Bạn đã đọc truyện của nhà văn Phạm Hổ chưa? Tớ nhớ nhất câu: *Cây lan cây hồng nói chuyện bằng hương bằng hoa*. Đấy, cây cũng "nói chuyện" đấy bạn ạ. Bằng cách ấy, tớ áp tai vào đêm để nghe tiếng hoa hồng, hoa dạ hương xôn xao. Chúng khe khẽ chạm vào nhau, tỏa ra mùi hương thơm dịu dàng. Từng bông hoa trắng mảnh mai hệt như những ngôi sao lạc từ trên trời đậu xuống.

Tớ thích cách "nói chuyện" của cây vạn tuế. Trong khu vườn nhỏ, chúng có vẻ thâm trầm và kín đáo. Chúng khẽ xào xạc, những cành lá vẽ trên nền trời đêm thăm thẳm hệt như những thanh kiếm bí ẩn của các vị đạo sỹ lừng danh. Hòa trong tiếng các loài cây là tiếng côn trùng kêu rả rích. Khúc nhạc côn trùng nghe hơi buồn, nhưng hình như chúng là chủ đề trong các cuộc nói chuyện của cây cối vào đêm. Bởi khi tiếng côn trùng dừng lại thì không còn thấy tiếng lá lao xao. Tớ đã có lần thổ lộ điều này với bố. Bố cho rằng, suy luận đó của tớ là hoàn toàn chính xác. Trong thiên nhiên, mọi vật tựa nương vào nhau để cùng sinh tồn. Chúng trò

chuyện cùng nhau, chia sẻ với nhau hoặc thậm chí chí chóe với nhau cũng là điều dễ hiểu.

Những buổi tối nghe cây lá trò chuyện hoặc tự mình thủ thỉ cùng hoa lá đã giúp tớ hiểu, nếu mình không nâng niu một nhành cây, một ngọn cỏ, mình sẽ bị đem ra làm đề tài không mấy hay ho trong các cuộc trò chuyện của những loài cây. Thể nào, chúng cũng nói: *Ai chà, cậu chủ hôm nay làm đau tớ quá. Xung quanh sẽ rào rào: Thật ư, thật ư, ai mà tin được nhỉ. Thật buồn quá đi...* Kiểu như thế, tớ không muốn tưởng tượng tiếp vì không muốn mình thành nhân vật xấu chút nào.

Bố cũng thường mua các sách với chủ đề thiên nhiên về cho tớ dịch. Bật mí nhé, *Chuyện hoa chuyện quả* của nhà văn Phạm Hổ vừa nhắc ở trên là cuốn sách đầu tiên trong quá trình dịch thuật của tớ. Mỗi khi dịch xong cuốn nào, bố lại cùng tớ đi sưu tầm lá của các loài cây có trong sách đó và dán vào tác phẩm dịch. Tớ chờ đợi đến công đoạn này nhất. Thật thú vị vì có nhiều loài cây không dễ kiếm chút nào. Ví như cây roi, cây mận, cây xoan... Để tìm được lá của chúng nhiều khi mình phải lặn lội về tận vùng quê hoặc lên miền núi cao.

Với bố thì không có vấn đề gì. Trong những chuyến đi công tác, quà cho tớ bao giờ cũng là lá của một vài cây lạ. Về nhà, hai bố con sẽ rửa sạch, phơi khô rồi ép phẳng phiu trong một mảnh giấy, ghi tên và ghi cả ngày tháng sưu tầm được nữa. Tớ luôn có một bộ sưu tầm phong phú các loại lá là vì thế.

Cũng từ việc sưu tầm lá, tớ hiểu thêm đặc tính của nhiều loài cây. Cái này thì bố yêu cầu tớ tự tìm hiểu chứ bố không hề giải thích. Ngoài việc tra Internet thì một kênh tớ hay tìm hiểu nữa chính là các bài thơ. Ví thử không có bài thơ *Đánh thức trầu* của nhà thơ Trần Đăng Khoa, tớ sẽ không thể hiểu được lá trầu ban đêm hay cụp xuống, muốn hái thì phải "đánh thức" chúng, nếu không chúng sẽ giận và không tươi tốt nữa:

Đã ngủ rồi hả trầu

Tao đã đi ngủ đâu

Mà trầu mày đã ngủ

Bà tao vừa đến đó

Muốn có mấy lá trầu

Tao không phải ai đâu

Đánh thức mày để hái!

Trầu ơi, hãy tỉnh lại

Mở mắt xanh ra nào

Lá nào muốn cho tao

Thì mày chìa ra nhé

Tay tao hái rất nhẹ

Không làm mày đau đâu…

Bài thơ thật đáng suy ngẫm. Hóa ra, mỗi loài cây, loài hoa quanh ta cũng có đời sống như một con người, phải trân trọng, nâng niu như bạn bè mình. Đừng làm cây đau, chúng sẽ buồn lắm đấy! Tớ yêu bạn nhỏ trong bài thơ quá. Tớ hình dung bàn tay bé nhỏ của cậu ấy khẽ khàng chạm vào từng lá trầu cho cây không đau, rồi dịu dàng dỗ dành để hái từng nhánh lá. Chà chà, quả là một bài thơ thật tuyệt.

Chịu khó quan sát thiên nhiên cũng giúp tớ cảm nhận được nhiều điều thú vị. Tớ thích những làn gió nồm Nam mát rượi. Tớ yêu cái se lạnh của mùa thu và nhất là những cơn mưa phùn mùa xuân. Mưa xuân lây rây se sẽ chạm lên làn da. Miên man trong mưa xuân, ta cảm nhận mưa như một lời chào của bầu trời gửi đến từ cao xanh. Tớ thường cùng bố đi dạo dưới mưa phùn. Nhiều khi bố có vẻ không khoái nhưng tớ mặc kệ. Mưa phùn đã hẹn tớ một năm mới quay trở lại. Ai lại nỡ chối từ người bạn đáng yêu như thế phải không các bạn?

Cảm nhận về thiên nhiên tròn đầy viên mãn nhất là vào những đêm đẹp trời trăng tròn vành vạnh. Trăng tưới tắm vườn cây sân thượng, khẽ khàng đậu xuống góc sân. Màu vàng tươi mát óng ả như dải lụa mềm mại bay hững hờ. Chúng vắt hờ hững lên từng

tán lá, e dè như chỉ chực bay đi. Ánh trăng gieo vào lòng tớ một cảm giác dễ chịu khó miêu tả được thành lời.

Trăng vào ngày rằm trong các tháng đã đẹp, trăng rằm trung thu còn đẹp hơn nhiều. Ngày hôm đó, bố tớ phá lệ, mở cánh cửa hoen rỉ của sân thượng, chui sang nhà chú Vũ hàng xóm để nhìn trăng cho rõ vì bên đó sân thượng không có hàng rào chắn. Ánh trăng to tròn lung linh diệu kì. Tớ như cảm thấy xung quanh mình được bao phủ bởi màu vàng mát dịu. À, tớ nghĩ ra rồi, cảm giác được ánh trăng tưới tắm giống hệt như cảm giác nếm mật ong. Nó ngọt ngào một cách nhẹ nhàng chứ không ngọt gắt. Nó thấm từ từ vào hồn ta để đôi lúc ta phải dừng lại, nhấm nháp vị ngọt đó như thể xung quanh ta lúc nào cũng tràn ngập ánh trăng.

Bằng tình yêu thiên nhiên một cách đặc biệt, bố giúp tớ hiểu, trung thu không chỉ là bánh ngọt, là phá cỗ, là rước đèn. Trung thu sẽ buồn và đơn điệu lắm nếu không có việc ngắm trăng, tận hưởng nó, đắm chìm trong nó và cảm nhận vị ngọt của mật ong trăng. Mỗi trung thu, tớ luôn mong trời nhanh tối để được đón giây phút trèo một cách vất vả sang ngồi nhờ trên sân thượng nhà chú Vũ, để yên lặng cùng bố. Trăng và gió, thênh thang, thênh thang.

Mỗi dịp về quê, bố không bỏ lỡ cơ hội cùng tớ ra đồng bãi, thỏa sức thả hồn cùng mây gió, tận hưởng khí trời. Bố dạy tớ biết quan sát thời kì phát triển của một cây lúa. Lúa làm đòng là lúc đẹp nhất. Khi đó nó giống một người mẹ đang mang đứa con trong bụng mình. Thân lúa dần trĩu xuống và từ nhánh thân gầy gò, những hạt lúa mở to mắt tròn xoe nhìn trời xanh, nhìn đàn cò trắng nhởn nhơ bay lượn trên đồng. Rồi đứa con lúa sẽ vươn cao hơn, đón gió rì rào, đón nắng hiền hòa. Những bài học về bông lúa chính là bài học về tình mẹ. Bố bảo, tại sao mỗi khi nâng bó lúa lên tay người ta thường ôm như cách một bà mẹ bế đứa con của mình. Bởi khi đó, bó lúa nặng trĩu những tâm tình. Tình người, tình đất dạt dào sinh sôi. Bài học về tình yêu thiên nhiên đơn giản là thế mà thật sâu sắc, thấm thía.

Từ tình yêu thiên nhiên qua những bài học giản dị của bố, tớ luôn mơ ước mình sẽ trở thành một nhà sinh vật học. Tớ khao khát khám phá vạn vật quanh mình, ước ao một ngày nào đó sẽ phát minh ra những giống cây đặc biệt phục vụ cho cuộc sống con người. Đợt hè vừa rồi, khi có dịp sang Singapore, được hướng dẫn viên du lịch giới thiệu về Super tree - một loại siêu cây có khả năng hấp thụ nhiệt và tạo ra năng lượng, tớ thích mê. Tuy nhiên, loại cây này do con người tạo ra không có thực trong thiên nhiên.

Tớ lẩn mẩn nghĩ, biết đâu đến lúc nào đó mình sẽ lai tạo được giống cây trồng như thế và điều đó sẽ làm cho cuộc sống của chúng ta tươi đẹp hơn nhiều. Chà chà, bố ủng hộ nhiệt liệt ý nghĩ này. Bố nói, cứ mơ ước và khát vọng đi vì đó chính là khởi nguồn của những thành công.

Bố dạy tớ biết chấp nhận thất bại

Chúng ta thường hay nói: *Thất bại là mẹ thành công*. Theo tớ, đây là câu thành ngữ hay dùng để an ủi ai đó mỗi khi gặp thất bại. Tuy nhiên, khi ta gặp một điều gì đó không như ý muốn thì quả là không dễ chịu chút nào. Với tớ mỗi lần gặp thất bại, tớ lại nhớ đến những bài học của bố.

Ngay từ khi tớ còn bé, bố thường hay rủ tớ chơi những trò chơi cần sự đối kháng. Ví như chơi vật tay, chơi cờ, chơi cầu lông. Tớ thích mê những môn này và chỉ cần bố khẽ ngỏ lời là tớ nhảy lên sung sướng, miệng không ngừng hò reo: *Oh yeah, oh yeah*. Chuẩn bị chơi thì vui thế đấy nhưng bước vào cuộc chơi thế nào cũng diễn ra những tranh luận nảy lửa. Tớ hăng lắm nên muốn thắng bằng được. Lúc nào thua là quay ra hờn dỗi. Mặc tớ phụng phịu, bố vẫn không khoan nhượng và ngay lập tức ghi kết quả vào một tờ giấy kẻ sẵn. Tớ không thích điều đó lắm. Tớ muốn bố phải nhường mình một chút vì dù sao tớ cũng nhỏ hơn mà.

Sau mỗi lần chơi, bố thường nói: *Trò chơi là để vui thôi. Tuy nhiên con nên nhớ, trong khi chơi hay cả khi học, khi thi, không phải lúc nào con cũng thắng. Có nhiều lúc con đã rất cố gắng, bằng chứng là con toát mồ hôi đầm đìa, mặt đỏ bừng nhưng vẫn không thể giành được chiến thắng. Con phải chấp nhận điều đó như một phần tất yếu của cuộc sống. Hãy mỉm cười và nghĩ đến chiến thuật tốt nhất cho ngày mai!* Nói xong, bố bẹo má tớ và nháy mắt, trông buồn cười lắm.

Những lần "thất bại" trong trò chơi với bố làm tớ trở nên can trường hơn. Khi chơi với bạn bè, tớ luôn nhớ lời bố dặn. Mình cố gắng hết sức còn thành bại lại là chuyện khác. Thua keo này ta bày keo khác mà. Ý nghĩ đó theo tớ trong cả việc học hành. Có những lần do quá chủ quan, tớ đã bị "out" ở ngay những phần thi vốn là sở trường của tớ. Những khi ấy, lời dạy của bố đã thôi thúc tớ quyết tâm hơn ở lần thi sau.

Theo bố, cuộc sống là một chuỗi những trải nghiệm, những biến cố, va vấp. Không ai trong cuộc đời có thể chọn cho mình một con đường hoàn toàn bằng phẳng. Đừng sợ vấp ngã, miễn là khi ngã xong, bạn đứng dậy và nở một nụ cười rồi tiến về phía trước, thế là ổn.

Bố còn kể cho tớ nghe câu chuyện về một nhà khoa học nổi tiếng, người đã tạo ra những bước đột phá trong ngành y học. Một phóng viên khi phỏng vấn đã hỏi: "Theo ông, điều gì khiến ông có thể thành công hơn người bình thường? Hay nói cách khác, ông khác mọi người ở điểm nào?" Nhà khoa học trả lời, tất cả đều nhờ bài học mẹ dạy khi ông mới năm tuổi. Ông nhớ khi ấy mình đang cố lấy chai sữa ra khỏi tủ lạnh thì bị mất thăng bằng, ngã và đánh đổ toàn bộ chai sữa ra sàn bếp. Mẹ ông đã không quát mắng mà chỉ nói: "Chà, chỗ sữa đổ bừa bãi mới đẹp làm sao! Mẹ chưa từng thấy vũng sữa nào lớn như vậy. Ồ, dù sao sữa cũng đổ rồi. Con có muốn ngồi xuống và chơi với vũng sữa trước khi chúng ta lau dọn đi không?"

Và ông đã làm như mẹ gợi ý. Sau vài phút, mẹ ông lại nói: "Con biết không, khi con làm mọi thứ trở nên bừa bãi, cuối cùng thì con cũng phải lau dọn. Vấn đề là con muốn lau dọn chúng như thế nào? Mẹ con mình có thể dùng một chiếc khăn, một miếng bọt biển, hay một chiếc giẻ lau sàn. Con thích dùng thứ nào?" Sau đó hai mẹ con ông lụi hụi lau sàn. Dọn dẹp xong, người mẹ nói tiếp: "Con vừa có một bài học thất bại vì tay con nhỏ xíu, lại cầm chai sữa không cẩn thận, không chắc chắn. Chúng ta hãy ra sân sau, đổ đầy nước vào chai để con nghĩ xem có cách nào cầm cả cái chai mà không đổ nhé." Và họ đã làm được.

Thật là một bài học tuyệt vời. Nhà khoa học cho biết đó là lúc ông nhận ra mình không sợ mắc sai lầm. Thay vào đó, ông học được rằng: sai lầm chính là những cơ hội để con người biết thêm những điều mới mẻ. Vậy là *chai sữa đổ đó* đã đem đến triết lý cho cả một cuộc đời biết học hỏi từ kinh nghiệm của những thất bại.

Theo lẽ thông thường, các bà mẹ thường rất "đau khổ" mỗi khi con mình mắc lỗi gì đó. Tớ đã bắt gặp những bà mẹ vừa đón con khỏi trường học vừa cau có, than vãn: *Trời ơi, lại điểm kém à, lại bị cô giáo phê là viết chữ xấu à hoặc lại tính nhầm phép tính đơn giản thế à...* Khi đó, các em nhỏ ngồi sau hoặc là mắt nhìn ra ngoài đường lơ đãng hoặc là cúi gằm mặt xuống, mắt buồn thiu. Tớ nghĩ rằng, ngày hôm sau đến lớp, thay vì nghĩ cách nào đó để cải thiện lỗi lầm của mình, các em ấy chỉ nghĩ đến vẻ mặt cau có của mẹ mình khi tan trường và thế là các ý tưởng sáng tạo bỗng dưng vụt

tắt. Điều đó thật đáng buồn.

Vì thế, mỗi khi gặp thất bại, tớ luôn tìm bố để chia sẻ. Bố sẽ im lặng nghe tớ nói. Sau đó, thông thường bố chẳng đưa ra lời khuyên nào cả ngoài câu hỏi: *Trong chuyện đó, con tự thấy mình đã cố gắng hết sức chưa?* Nếu câu trả lời của tớ là rồi ạ thì bố gợi ý tiếp: Vậy nguyên nhân thất bại theo con nằm ở đâu? Tớ sẽ phải suy nghĩ rất lâu mới có thể đưa ra câu trả lời. Hỏi xong, bố chẳng đưa ra thêm lời khuyên gì hết mà rủ tớ... chơi đá bóng hoặc chơi cờ, xem phim. Chơi xong, nỗi buồn của tớ cũng vơi đi gần hết. Càng lớn, tớ càng thấy điều giản dị đó thật có ý nghĩa với bản thân mình. Sau những buồn nản và đôi lúc thú thực là hơi thất vọng về mình, tớ lại được bố chia sẻ, an ủi. Bên bố, tớ thấy mình luôn dồi dào năng lượng cho những cuộc chinh phục tiếp theo.

Bố dạy tớ bài học về những khoảng trống

Chắc bạn sẽ ngạc nhiên tự hỏi: khoảng trống là gì và vì sao cần phải học điều đó? Với tớ, điều này thật đơn giản. Đó chính là những suy nghĩ, những câu hỏi không có lời giải đáp, những yêu cầu, mong muốn không được thỏa mãn. Những điều đó đã tạo nên "khoảng trống" trong tâm hồn ai đó ở một khoảng thời gian nhất định nào đó.

Ngày thơ bé, bạn nhỏ nào chắc cũng được bố mẹ mua đồ chơi cho. Tớ cũng vậy. Vì tớ đam mê với các phương tiện giao thông nên hễ cứ có dịp đi công tác xa là thể nào bố cũng mua tặng tớ một chiếc ô tô hoặc máy bay đồ chơi để tớ làm giàu thêm bộ sưu tập của mình. Tớ luôn háo hức chờ đợi sự trở về của bố sau mỗi chuyến công tác. Cảm giác được bố ôm vào lòng, được bố nâng bổng lên, chà chà bộ râu lởm chởm của bố vào má mình thật là thích. Tớ thích cách bố thì thầm vào tai hỏi xem tớ đã bị mẹ "bắt nạt" thế nào lúc bố vắng nhà. Nhưng thích hơn cả là bố sẽ thò tay vào túi, lôi ra món đồ chơi đã chuẩn bị sẵn. Giây phút đó tớ có cảm tưởng, bàn tay bố chứa phép màu. Chỉ cần chạm khẽ vào chiếc cặp, thế là trong tay đã có món đồ chơi tớ mơ ước.

Nhận được đồ chơi mới, tớ thích mê và quên ngay những món đồ chơi trước. Ngắm nhìn mãi chưa thỏa, tớ bắt đầu bò lăn ra nhà và làm đủ trò với nó. Tớ có thể chơi quên cả ăn. Nhưng phiền một nỗi, tớ cũng hay hậu đậu. Mẹ bảo riêng về chuyện này, tớ thật giống anh chàng Nobita. Hễ đồ vật gì vào tay tớ là có nguy cơ rơi, vỡ rất cao. Đồ chơi cũng vậy. Chỉ một thời gian ngắn, những chiếc xe ô tô đã bắt đầu long bánh, sứt mẻ. Tớ xuýt xoa và mong chờ bố sẽ mua cho những chiếc xe giống y như vậy bù vào. Nhưng điều này thì "hãy đợi đấy", ngoại trừ quà trong những chuyến công tác, còn lại bố sẽ không mua đâu.

Bố nói, con cứ làm bạn với những người bạn cũ và không ngừng mơ ước về những món đồ chơi mới, như thế, con sẽ thấy nhiều điều kì diệu. Khi đó, tớ chưa hiểu kĩ điều bố nói nhưng sau này, khi đã có những trải nghiệm nhất định, tớ thấy thấm thía hơn. Chính vì luôn mơ ước về món đồ chơi đẹp, trong khi vẫn mải mê với trò chơi bất tận cùng những đồ chơi sứt sẹo đã làm giàu trí tưởng tượng và những khát vọng của tớ. Trong mơ, những món đồ chơi đẹp, mới, sáng bóng lấp lóa, nhảy múa. Chúng chạy trước mắt như thể sẽ ùa ngay vào lòng, để rồi tớ lại xoay ra tâm sự với những đồ chơi cũ, lại hối tiếc, ăn năn vì những lần lỡ tay làm "thương tích" chúng. Vì vậy mà suốt tuổi thơ tớ luôn sống trong cảm giác chờ đợi giữa những "khoảng trống" của mong ước và tưởng tượng.

Bạn thử nghĩ xem khi một đứa trẻ bị vuột khỏi tay quả bóng bay, nó sẽ làm gì? Có thể là bé sẽ khóc thét lên và người mẹ, vì muốn con mình nín khóc, sẽ mua ngay cho bé một quả bóng bay khác. Như thế, em bé có thể vui nhưng tớ thì nghĩ khác. Nếu không còn bóng, sau một hồi mắt mũi tèm lem vì tiếc nuối, có thể em bé sẽ nhìn mãi lên bầu trời, nơi quả bóng bay vào đó và mất hút. Trong suy nghĩ của bé, màu xanh biếc của bầu trời khi đó thật huyền diệu và thần bí. Có phép màu gì mà trời xanh hút được bóng bay của bé? Bé sẽ đặt ra muôn ngàn câu hỏi xem liệu người bạn bóng của mình đang chu du đến phương nào? Có gặp điều bất trắc gì không? Và có thể lắm chứ, đêm về, trong mơ, em bé sẽ được gặp lại, được bay cùng người bạn mình lỡ vuột tay hồi chiều. Thế đấy, mua một quả bóng bay bù vào không khó nhưng nếu để nguyên sự tiếc nuối, thì sự tiếc nuối đó sẽ tạo thành "khoảng trống" màu mỡ cho những mộng mơ.

Với bố, việc tạo nên những "khoảng trống" trong tâm hồn trẻ thơ đơn giản là thế. Mỗi khi tớ làm mất đồ chơi, thay vì lấp ngay "khoảng trống" vì sự thiếu hụt, bố khuyến khích tớ làm đầy nó bằng những câu chuyện, những tưởng tượng thật xa, thật dài, thật đẹp về chuyến phiêu du của những món đồ đi lạc. Chính điều đó làm tớ không ngừng suy nghĩ, tưởng tượng và mơ ước. Ở tuổi này, khi đồ chơi không còn hấp dẫn nữa, thì nỗi nhớ về những món đồ chơi không còn đậm nét bằng những cảm giác tiếc nuối của mình khi làm mất, làm hỏng món đồ chơi mình yêu thích. Đặc biệt nhớ nhất là những câu chuyện do chính tớ tạo ra xung quanh "số phận" của những món đồ chơi đó.

Càng lớn, tớ càng nhận ra rằng những "khoảng trống" trong mỗi người là thực sự cần thiết. Chúng giúp mình không ngừng vươn lên và luôn có cái nhìn yêu thương hơn với con người, với tạo vật. Bài học giản đơn trong thời ấu thơ mà bố truyền dạy thật dễ

thương biết nhường nào!

Bố dạy tớ những bài học về cách làm bạn cùng nhau

Ai trong số chúng mình chả thích được làm bạn với bố mẹ phải không nào? Ti vi hay sách báo đều khuyên các bậc phụ huynh nên làm bạn với con, nghe thật hấp dẫn. Tuy nhiên, theo tớ nghĩ, để là "một người bạn" thực thụ của con và con cũng coi bố mẹ đúng là những người bạn thực thụ của mình thì không dễ chút nào. Một người bạn đúng nghĩa là phải hiểu và chia sẻ, thông cảm và nâng đỡ cho những lỗi lầm của người khác.

Khi còn nhỏ, việc làm bạn với bố của tớ rất đơn giản. Ấy là chỉ cần được chơi cùng bố. Bố là một người bạn vừa hài hước, vừa thông thái, vừa mạnh mẽ lại rất độ lượng. Nhưng lớn hơn chút nữa, mọi việc không đơn giản như thế. Tớ mong muốn nhiều hơn ở bố. Bố cũng có nhiều yêu cầu hơn với tớ. Thế là sẽ có những lúc hai bố con không hiểu nhau. Có dạo, tớ ít trò chuyện với bố. Mỗi khi có thời gian rỗi, tớ đọc sách, nghe nhạc hoặc đắm chìm vào với thế giới của máy ảnh - thứ mà tớ thích mê mẩn, sau sở thích ô tô và máy bay. Dạo ấy, bố buồn lắm. Nhiều lúc thấy bố bần thần ngồi một mình xem ti vi cũng thấy áy náy lắm nhưng không hiểu sao, tớ vẫn không thể tự nguyện sà vào lòng bố như hồi bé. Quãng thời gian đó diễn ra cũng khá dài và đã có lúc tớ nghĩ, khi thật lớn, kỉ niệm vui tươi giữa tớ và bố chắc chỉ còn trong hồi ức ấu thơ.

Thật may mắn, bố luôn có cách làm cho mọi chuyện trở nên đơn giản. Bắt đầu bằng những buổi xem phim. Mẹ thì tuyệt đối phải ở nhà trong những buổi đi xem phim này nhé. Chỉ có hai bố con thôi. Tớ được quyền chọn bất cứ bộ phim nào mình thích, bố sẽ xem cùng. Hai bố con chung nhau một gói bỏng ngô, dắt tay nhau vào rạp. Tớ thích cảm giác ngồi cạnh bố trong rạp chiếu phim. Trong bóng tối lờ mờ, tớ như cảm nhận rõ hơn khuôn mặt bố, cái cằm đầy râu lởm chởm, những nếp nhăn phía đuôi mắt và kì lạ, khi ấy tớ thấy dễ mở lời với bố hơn. Bố khẽ với tay sang, nắm chặt

tay tớ như khi tớ còn bé dại, đôi lúc xoa xoa cái đầu lởm chởm của tớ, có khi cao hứng bố còn thơm vào má tớ. Khi nhạc trong phim bắt đầu nổi lên, khi tớ bị cuốn hút vào các tình tiết trong phim thì bố... ngủ.

Bố không thích thể loại phim tớ thường xem, bố cũng không thích việc xem phim phụ đề vì mắt bố kém, không theo kịp phụ đề. Nhưng có sao đâu, bố bảo được đi xem cùng con trai là vui nhất rồi. Thi thoảng, tớ quay sang cầm lấy tay bố đặt lên tay mình, cảm nhận rõ sự thô ráp, ấm áp truyền sang từ bố. Cảm giác ân hận và thương bố như dòng nước nhỏ len khẽ trong tim. Khi ra khỏi rạp, hai bố con thấy gần gũi nhau hơn. Tớ hiểu rằng, tình bạn giữa bố và mình đã bắt đầu bước sang một giai đoạn khác, không còn cái lí lắc hồn nhiên như khi còn thơ bé mà đằm lại, sâu sắc theo kiểu hai người đàn ông.

Không chỉ cuốn vào hoạt động yêu thích cùng tớ, bố còn thể hiện mình đúng là người bạn tốt của tớ bằng cách cố tình tạo cho tớ những không gian thật sự riêng tư. Nhà không rộng nhưng bố vẫn ngăn ra cho tớ một khoảng không gian riêng. Nơi ấy, những khi mệt mỏi, tớ có thể nằm kềnh ra nghe một bản nhạc, bật máy tính xem phim, đọc sách. Nơi ấy bố đặt cho tớ một chậu cây nhỏ xíu, xinh ơi là xinh, hoa nở từng chùm tíu tít. Nơi ấy ánh sáng luôn tràn ngập. Chỉ cần mở cửa, nắng rọi vào từng trang sách. Chỉ một khoảnh nhỏ bé xinh xinh ấy thôi tớ đã cảm thấy mình thật tự do, thư thái. Mỗi khi tớ vào phòng riêng của mình, bố mẹ sẽ không bao giờ gõ cửa, không bao giờ làm phiền. Tớ có thể ngồi đó chừng 30 phút hoặc lâu hơn cho đến khi thấy thật thoải mái rồi ra ngoài học bài hoặc làm công việc gì đó giúp mẹ. Điều đó khiến tớ thấy mình gần gũi với bố hơn vì tớ biết, bố đã lắng nghe những tâm sự, những nỗi niềm bên trong rất riêng tư của mình. Phải chăng, tình bạn luôn bắt đầu bằng sự biết lắng nghe.

Và không chỉ có thế, tình bạn phải đến từ hai phía. Bản thân tớ cũng phải nỗ lực để giữ gìn tình bạn với bố. Đáp lại việc bố lắng nghe mình, tớ cũng cố gắng "lắng nghe" những tâm sự của bố, mặc dù việc này khó vô cùng. Nhiều lúc thấy bố buồn mà chẳng hiểu vì sao, lại gần thì lại lo bố không thoải mái. Đã qua cái thời chẳng cần biết tâm trạng bố ra sao, hễ bố về là nhảy vào lòng, giờ thì tớ phải thận trọng hơn (vả lại tớ cũng quá to để có thể nhảy vào lòng bố rồi).

Sau rất nhiều ngày suy nghĩ, tớ đã có những quyết định quan trọng để mình có thể trở thành bạn tốt của bố. Mỗi lúc bố buồn, tớ sẽ sàng ngồi xuống bên cạnh. Lân la một hồi, nói dăm ba câu vu

vơ, tớ sẽ giả vờ ồ lên: *Ôi, con phát hiện ra sợi tóc bạc của bố, để con nhổ nhé*. Tớ khẽ vò tay vào mái tóc rối bù của bố. Nói thật là tớ chưa bao giờ nhổ được một sợi tóc bạc nào đâu vì nó quá nhỏ, trong khi bàn tay tớ lại quá vụng về. Nhưng có hề gì, tớ tranh thủ để tay mình được mân mê trên mái đầu bố. Cảm giác yêu thương bố ngập tràn. Tớ cứ lùa mãi, lùa mãi bàn tay mình trên đó cho mái tóc bố rối bù lên. Sau đó, tớ xoa nhẹ khe khẽ vào hai bên thái dương bố. Vậy thôi, chỉ một lát, bố lại vui trở lại. Bố cầm hai bàn tay tớ áp vào má, gọi chúng là "đôi bàn tay kì diệu", bàn tay giúp bố xua đi bao mệt mỏi cùng chồng chất những âu lo.

Tớ cũng hay dành những khoảng thời gian hợp lý để nói chuyện với bố. Ban đầu, bao giờ cũng là đề tài về tuổi thơ của bố. Dần dần là những điều bố đang lo lắng, nghĩ suy. Việc trò chuyện với bố giúp tớ nhận ra một điều, cuộc sống không đơn giản như mình nghĩ. Có quá nhiều chuyện cần giải quyết, cần lo liệu cho phù hợp với khả năng của mình. Những buổi nói chuyện giúp hai bố con gần nhau thêm nữa. Giờ thì tớ có thể tự hào, tớ có một người bạn chí thân, người đó chính là bố.

Một số bạn tớ khi nghe nói đến điều này thì "ghen tị" lắm, các bạn ấy thường hay nhăn nhó kể rằng, bố mẹ bận quá, chẳng có thời gian để các bạn ấy có thể chuyện trò hoặc mỗi lúc nói chuyện, thế nào cũng là một loạt lời khuyên: *Con phải thế này nhé. Ấy, làm như thế không được đâu. Sao mà dại dột thế. Phải ngừng ngay mấy cái việc vớ vẩn ấy đi...* Đại loại là những câu như thế, thành thử, chỉ qua vài ba buổi nói chuyện là các bạn sợ lắm, mỗi khi bố mẹ định ngồi xuống nói chuyện là thế nào cũng kiếm cớ lỉnh đi chỗ khác.

Người bạn lớn là bố đã giúp tớ hiểu rằng, muốn xây đắp một tình bạn, phải bắt đầu từ việc hiểu biết và cảm thông. Còn muốn duy trì và phát triển tình bạn, phải dành thời gian ở bên nhau, tự mình thay đổi cho phù hợp với những điều mà bạn mình mong muốn. Tớ hiểu rằng, để làm bạn với tớ, bố đã phải thay đổi thói quen và sở thích của chính bố. Ví như bố thích đi làm về là được ngồi yên tĩnh đọc sách, nghe nhạc, ngày nghỉ thì chăm cây cối, dọn dẹp nhà cửa, soạn bài, viết lách. Nhưng vì muốn làm bạn với tớ, bố đã chuyển những sở thích đó thành việc đi xem phim hoặc ngồi nói chuyện dông dài. Bố có thể ngồi hàng tiếng đồng hồ nghe tớ thao thao bất tuyệt về những chủ đề mình quan tâm như máy ảnh, ô tô, mật mã... với vẻ mặt cực kì chăm chú, say mê. Còn tớ, cũng phải tự thay đổi chứ. Thay vì theo đuổi những sở thích của mình, tớ tìm hiểu thêm về công việc của bố, về những nỗi lo toan đè nặng trên vai bố mỗi ngày. Chỉ có thay đổi mới làm cho hai người thực sự tiến lại gần nhau và trở thành bạn tốt của nhau.

Tớ từng đọc được ở đâu đó nói rằng, nếu cha mẹ quá nuông chiều con, họ sẽ giống như một cây cổ thụ và con là cây tầm gửi, suốt đời chỉ biết sống kí sinh vào bố mẹ. Nhưng nếu cha mẹ quá xa cách con, thì sẽ giống như hai cái cây mọc cạnh nhau, chẳng có mối liên hệ nào gắn bó ràng rịt cả. Chỉ có cách, bố mẹ là cây cổ thụ chọc thẳng tán lá lên trời xanh, lấy ánh sáng cho cây con vươn lên tươi tốt. Như thế bố mẹ và con mới trở thành những người bạn thực thụ của nhau. Tớ thích điều đọc được này quá. Việc cây cổ thụ tự làm rách đám lá của mình để cây con lớn lên cũng giống như cách bố mẹ phải thực sự thay đổi để con mình được "dựa dẫm" che chở. Quá trình đó chắc nhiều vất vả và có lẽ cả "đau đớn" nữa nhưng nó cần thiết cho việc phát triển của con. Từ tình bạn với bố mẹ, tớ vững tâm xây đắp cho mình những tình bạn trong trường học, ngoài xã hội. Bởi tớ đã nắm trong tay bí quyết để có được những người bạn tốt, những người bạn thực sự hiểu mình.

Bố dạy tớ những bài học về tình yêu thương

Ngay từ nhỏ, bố thường đọc cho tớ nghe những câu thơ: *Con lớn lên con ơi/ Yêu đời và yêu người/ Yêu cỏ cây vạn vật/ Ngàn năm mặn muối đời*. Mỗi lần đọc xong, bố thường giảng giải về lẽ yêu thương, về tình người nồng ấm. Nhiều câu thơ mãi ở lại trong lòng tớ, ngọt ngào và sâu lắng. Bố sống chu đáo và tình cảm lắm. Làng trên xóm dưới ai cũng khen: *Bố cháu thảo như cái tên ông bà nội đặt cho ấy*. Sự chu đáo, chân tình của bố làm tớ thấy cuộc sống này thật giản dị, ấm áp. Đi công tác hay đi du lịch bao giờ bố cũng chăm chăm mua quà cho mọi người. Những món quà nho nhỏ nhưng hợp với sở thích của từng người làm ai cũng thích mê.

Tớ "lây" cái tính đó chẳng biết từ khi nào. Hễ có dịp đi xa, việc đầu tiên tớ thường nghĩ đến là tìm mua quà cho những người thân và bạn bè. Bố nói, đàn ông ga lăng là luôn biết chiều lòng phụ nữ, mà để làm vừa lòng phụ nữ thì không khó chút nào, chỉ cần một lời nói nhẹ nhàng, tình cảm, một món quà nhỏ xinh hoặc một hành động như làm bếp cùng, mang giúp đồ nặng thế là đã rất ổn rồi. Tớ ngẫm nghĩ thấy điều này quả thực là quá đúng. Hễ khi nào mẹ làm bếp, tớ chạy vào hô ầm lên: *Mẹ ơi, thơm quá, để con giúp mẹ nào*! Mẹ tớ liền quay ra cười rất mãn nguyện.

Bố cũng luôn dặn rằng, khi trao quà cho ai, nhớ nâng niu bằng tất cả sự chân tình. Người nhận có thể sẽ quên giá trị của món quà nhưng nụ cười của người trao, cái ấm áp, trân trọng khi trao sẽ theo người nhận mãi. *Cơi trầu không đẹp nhưng đẹp tay bưng* có ý nghĩa như vậy. Những ngày lễ, tết, tớ đều cùng bố rong ruổi khắp phố phường, tìm mua những món quà ý nghĩa cho những người thân trong gia đình. Bố luôn nhắc nhở, tình cảm gia đình, sợi dây kết nối họ tộc là điều vô cùng gần gụi và thiêng liêng. Dù có đi xa chân trời góc bể nhưng sợi dây ấy luôn nằm trong huyết quản và đập theo từng nhịp tim của mình. Bố còn nói: những người trong cùng một gia đình như những ngôi sao trong hàng triệu tỉ các ngôi sao, theo một cách cực kì đặc biệt họ đã gặp được nhau, gắn bó với nhau bằng xương thịt, máu mủ, bằng tình cảm ruột rà. Có thể họ chỉ gặp nhau trong đời này rồi lại phải mãi xa nhau. Vậy nên hãy cố gắng tận dụng những giây phút sống bên nhau, để yêu thương nhau thật nhiều, để hết lòng vì nhau, để người này đau, người kia thấy xót, để "máu chảy ruột mềm". Những điều bố chỉ bảo khiến tớ cứ trăn trở mãi. Tớ thấy yêu quý gia đình mình và sống có trách nhiệm hơn.

Không chỉ gắn kết với những người trong gia đình, bố còn hướng tớ đến với các mối quan hệ cộng đồng bằng tình cảm yêu thương chân thành. Đi đến nơi công cộng nào, hễ thấy có hòm từ thiện là bố luôn nhắc tớ đặt vào đó một chút tiền. Nhiều mảnh đời cơ nhỡ, nhiều số phận bất hạnh rất cần sự giúp đỡ của mọi người.

Trong gia đình tớ có một hoạt động rất được ưa chuộng đó là có những buổi tối, sau khi hoàn tất công việc, cả nhà sẽ tắt đèn và nằm nói chuyện. Chủ đề thì nhiều vô kể nhưng có một chủ đề luôn được quan tâm đó là, sau này lớn lên, liệu tớ sẽ làm được gì để giúp đỡ mọi người. Tớ thích chủ đề này lắm vì được thoải mái tưởng tượng. Xem nào, tớ sẽ đi đến những vùng cao xa lắc lơ để phát áo ấm cho các em nhỏ. Tớ sẽ xây những cây cầu. Tớ sẽ là nha sỹ khám bệnh miễn phí cho trẻ em. Tớ sẽ xây dựng các tủ sách khắp mọi nơi. Ôi thậm chí có lúc tớ còn ước sẽ đạt giải Nobel hòa

bình vì những hành động đóng góp cho cộng đồng. Bố nói càng nhiều ước mơ, mình càng có động lực để hành động hiện thực hóa những điều tốt đẹp. Những ước mơ làm cho đời sống mình bay bổng và lãng mạn, nó như làn gió nâng cánh diều tuổi thơ bay mãi trên bầu trời xanh, cao vút.

Có những bài học bố dạy, tớ không thể viết ra được mà chỉ có thể cảm nhận bằng sự thấu hiểu của "hai người đàn ông". Tình yêu của các ông bố dành cho con thường không biểu lộ rõ ràng hình khối như tình cảm của người mẹ nhưng cũng vô cùng sâu sắc, tinh tế. Càng lớn tớ càng hiểu thấu điều này. Hiểu và yêu hơn những cử chỉ, những việc làm và đôi khi là cả những nhắc nhở, gắt gỏng mà bố dành cho mình. Có việc gì quan trọng, tớ đều mong được bàn bạc, chia sẻ cùng bố. Tớ đã không còn là một cậu bé hồn nhiên chỉ biết đắm đuối với đám đồ chơi gồm ô tô và máy bay của mình. Tớ có nhiều khát vọng, nhiều mơ ước về sự thay đổi cho mình và cho mọi người. Trong tiến trình đó, tớ thật hạnh phúc khi có người bạn đường tin cậy và rất thủy chung, mãi mãi không bao giờ thay lòng đổi dạ. Ấy chính là Bố.

Và mẹ tớ

Ai chà, nếu kể chuyện về mẹ thì tớ có thể nói suốt ngày không chán. Mẹ là một người bạn thân thiết và cũng đáng yêu vô cùng. Để làm vừa lòng người bạn này e rằng hơi mệt. Mẹ đúng kiểu con gái, hay dỗi, hay hỏi những câu "không liên quan" nhưng xét từ góc độ là người hiểu tớ thì thôi rồi, không ai bằng.

Mẹ tớ có sở thích ghi chép lại tất cả những câu chuyện liên quan đến tớ. Trước đây khi chưa có Facebook thì mẹ viết vào nhật kí. Số lượng các quyển nhật kí bây giờ có lẽ không thể nhớ nổi. Mẹ bảo, nếu hỏi đồ vật nào quý giá nhất đối với mẹ, mẹ sẽ chọn những quyển nhật kí vì đọc lại, mẹ thấy được cả tuổi thơ của tớ. Khi mạng xã hội ra đời, mẹ biến Facebook thành một dạng nhật kí nhưng hình như như vậy vẫn chưa đủ, mẹ vẫn tiếp tục viết cả trong các cuốn sổ đủ màu. Để các bạn hiểu thêm về những gì mẹ muốn nhắn nhủ qua những câu chuyện về tớ, tớ sẽ trích một số đoạn ghi chép của mẹ nhé.

Câu chuyện thứ nhất:
Lịch sử những cái tên của con

Mẹ thấy các bạn khác bao giờ cũng có một cái nick name cố định, như Bống này, Tún này, Shu này, mà các bạn ấy còn nhớ những cái tên này hơn tên gọi khai sinh của mình. Chả thế mà hồi còn đi dạy ở tiểu học, mẹ đã nhiều lần bật cười vì khi gọi những cái tên trong sổ điểm, chẳng bạn nào chịu đứng lên, hỏi đến thì các bạn nhất loạt nói: *Không, tên của con khác cơ*! Ngay cả chị Bống nhà mình, nếu ai bất chợt hỏi đến, mẹ cũng không thể nhớ ngay được tên khai sinh của chị là gì. Thế mà riêng con, nick name cứ thay đổi vèo vèo, qua từng giai đoạn "lịch sử". Nhân ngày đầu đông đẹp trời, mẹ thử ngồi nhớ lại xem con có những tên nào rồi nhé.

Đầu tiên, sơ khai nhất, nghĩa là khi con còn nằm trong bụng mẹ ấy, khi mẹ đi siêu âm lần đầu tiên, bố đã trịnh trọng ghi lên trên phong bì đựng phim: Siêu âm cu Tí! Khi đó, nào đã biết con là trai hay gái đâu nhưng bố tự tin lắm, bố bảo nhất định là con trai và đặt tên là cu Tí. Hàng loạt bài thơ có tựa đề cu Tí ra đời trong thời điểm ấy. Mẹ thì ngần ngại lắm, nhỡ mà là con gái thì chuyển sang cái Tí, nghe hơi buồn cười. Nhưng rồi, quả thực, đến tháng thứ bảy, mẹ về Việt Nam, lần đầu tiên được bác sỹ khẳng định, thai nhi trong bụng là con trai (chứ bên Nhật thì đừng hòng mà biết là trai hay gái), bố hí hửng ra mặt vì tài Gia Cát Dự của mình. Tên cu Tí vì thế càng được gọi lên một cách đầy tự hào. Thế nhưng khi con vừa sinh được 3 ngày, con đã có ngay một tên mới, tên này do bác Tuấn đặt: *Nhím*. Chả là chẳng hiểu sao, mới sinh mà tóc con cứ dựng ngược lên hệt con nhím. Bố mẹ thấy cái tên cũng ngồ ngộ, yêu yêu nên kể từ đấy các bức ảnh đều được chú thích: Ảnh Nhím.

Nhím đáng yêu với mái tóc đặc biệt nhưng mà Nhím rất hiền, đặt đâu nằm đấy, chẳng khóc chẳng vòi, đêm ngậm bình sữa, bao giờ hết lại lăn ra ngủ tiếp. Bố bình luận: *Xem ra tên Nhím có vẻ hợp,*

trộm vía rất dễ nuôi. Nhưng mà cái tên hay ho ấy cũng chỉ được một thời gian. Khi con lên 1 tuổi, bắt đầu học nói, ban đầu con chỉ bập bẹ gọi mẹ là *Mẹ mi mi ơi*, gọi bố là *Bố bi bi ơi*, nhưng rồi con nói nhanh, nói nhiều, đọc thơ và hát cứ gọi là loạn cả lên. Thế nên, kể từ đây có một cái tên đặc biệt ra đời. Chả là, khi con nói, có những cụm từ con không hiểu, khi bố mẹ hỏi lại: *Thế Nhím vừa nói gì ấy nhỉ?* là con bí, con không biết giải thích thế nào. Và tất cả những gì bí, con đều gọi chung một cái tên là: *Chàng kì lồng*! Ví dụ, mẹ hỏi: *Thế con nói lá vàng lộng lẫy thì lộng lẫy là như thế nào?* Ngay lập tức con sẽ trả lời: *À, đó là Chàng kì lồng mẹ ạ*. Tất thảy những cái cần giải thích, con đều cho vào cái rọ mang tên Chàng kì lồng.

Bố mẹ ngơ ngác, bố vận dụng tất cả những hiểu biết về ngữ âm đã từng nghiên cứu, viện đến cả từ điển chữ Nôm cổ để cố gán cho cái cụm từ ấy một cái nghĩa, dù là mơ hồ nhưng cũng chịu. Thế là con được chuyển tên là *Chàng kì lồng*. Con thì thích thú ra mặt với cái tên này. Hễ gọi Chàng kì lồng là con quay ngay lại, cười khoe răng sún. Mấy người bạn Nhật thì chịu không thể phát âm nổi cái tên rất đặc biệt này. Cái tên này bây giờ thỉnh thoảng bố vẫn dùng để gọi hoặc khi con làm sai việc gì, để đỡ căng thẳng, bố thở phào nhẹ nhõm và chép miệng: *Đúng là Chàng kì lồng!*

(Thôi mẹ đi dạy đã nhé, ngày mai sẽ nối tiếp dòng lịch sử, hihi).

Thế là con đã trải qua tất cả 3 cái tên rồi đấy nhỉ, tên nào cũng ghi dấu ấn quan trọng cả. Đến cái tên tiếp theo thì không phải ghi dấu ấn của con mà là của mẹ. Chả là tự nhiên có một dạo mẹ mê phim Hàn. Mẹ hồi hộp theo dõi các mối tình cảm động, sướt mướt trong phim một cách cuồng nhiệt. Xem trên ti vi chưa đủ, mẹ còn thuê băng về xem. Có thể vì dạo ấy mẹ buồn quá. Mẹ chính thức xa ông bà ngoại để lên Hà Nội. Đồng nghĩa với đó là mẹ phải chia tay với công việc dạy học quen thuộc của mình để chuyển sang một môi trường mới. Mẹ lại chưa quen ai để có thể "buôn bán" như bây giờ nên toàn khóc. Khóc nhiều đến nỗi hôm nào bố về không thấy mẹ khóc lại nhắc: *Sao hôm nay không khóc cho vui cửa vui nhà*! Hic hic. Hoàn cảnh đưa đẩy nên mẹ đâm ra ghiền các loại phim tình cảm lãng mạn. Và trong những tháng ngày bị phim Hàn chi phối đó, mẹ bỗng nhiên phát hiện ra, những nhân vật trong phim "có tiềm năng" làm vua đều được gọi là Kưm.

Mẹ thấy cái cách gọi này thật đáng yêu. Và không chỉ có thế, Kưm trong tiếng Việt lại rất gần âm với "cưng". Hay ho thế cho nên mẹ quyết định gọi con là *Kưm*. Con thì có vẻ không thích với cái tên này lắm, mỗi lần mẹ gọi là con lại ngẩn người ra một lúc rồi mới dạ mẹ. Bố cũng không thích tên này nhưng có hề gì, mẹ cứ kiên trì

gọi một thời gian là bố cũng quen. Thế là con lại có tên mới. Nhưng đây vẫn chưa phải là cái tên sau cùng đến thời điểm này.

Con càng lớn, càng có ý thức rất rõ ràng về vai trò người đàn ông của mình. Nhất là đối với mẹ, con luôn sẵn sàng bảo vệ và che chở như cách một người đàn ông lịch sự dành cho phụ nữ. Đi xe taxi bao giờ con cũng mở cửa xe đợi mẹ lên rồi mới chui vào. Nếu buổi tối mẹ sợ bóng tối không dám xuống tầng thì thế nào con cũng bảo mẹ đi cùng con. Biết mẹ sợ chuột nên cứ lúc nào có tiếng chuột kêu là con chạy đi lùng sục khắp nơi để đuổi, hi hi. Chính vì thế, cái tên *Men* ra đời. Men có nghĩa là người đàn ông, mà trong tiếng Việt cũng là Nam (trong từ nam giới) nữa. Bố thì nhất trí lắm, bố bảo gọi con là Men vì con luôn làm cho bố... say. Bố không cần ra quán, không cần đi nhậu sau mỗi buổi làm vì đã có con đợi ở nhà rồi (kì thực là bố có biết uống rượu, uống bia đâu!). Bây giờ, mỗi lần con gọi điện cho mẹ, nhấc máy lên, mẹ nói: "Hi, Men" là con cười tít mắt. Chứng tỏ là con rất thích cái tên này rồi. Mẹ hy vọng, con sẽ mãi là người đàn ông lịch lãm, tốt bụng, đáng yêu, Men nhé!

Đây là một phần ghi chép những cái tên của tớ gắn liền với đó là bao nhiêu chuyện buồn cười. Đọc xong phần này tớ thích lắm vì tớ có thể hình dung ra khoảng thời gian thơ ấu của mình, những yêu thương của bố mẹ dành cho mình thông qua cách bố mẹ gọi tên. Tớ nghĩ mỗi tên gọi bố mẹ đặt cho chúng mình hầu hết đều gắn liền với một kỉ niệm hoặc một mong ước nào đó. Vì thế, mình cố gắng để cái tên đó luôn đẹp trong lòng mọi người nhé.

Câu chuyện thứ hai:
Chuyện tình

Mình nhớ mãi giây phút đầu tiên gặp hắn. Sau một cơn đau khủng khiếp, mình tỉnh dậy và thấy hắn ở bên. Chỉ chừng đó thôi mà tim mình như thắt lại, tràn ngập nỗi yêu thương vô bờ bến. Thời gian đầu, mình và hắn có vẻ như không hiểu nhau lắm vì hắn chẳng nói gì. Tất cả thể hiện qua cái nhìn u uẩn. Hắn như gã đàn ông kiêu bạc, như người anh hùng thầm lặng (như cách nói của nhà văn Nguyễn Ngọc Tư), làm đảo lộn cuộc sống của người khác mà chẳng thèm quan tâm. Mình cuống cuồng chạy theo tình yêu, đôi khi mệt nhoài mà nào dám kêu ca, ngược lại còn vui mới lạ.

Từ một người vụng về, được chiều chuộng, mình lăn xả vào các công việc nội trợ miễn sao nhìn thấy hắn ăn ngon miệng. Tình yêu đi qua cái dạ dày có khác, hắn có vẻ càng ngày càng thích những món ăn mình nấu, thích cái cách mà mình làm cho hắn vui. Không chỉ có thế, để hiểu về hắn, mình nghiền ngẫm các loại sách tâm lý. Hễ ở đâu có giới thiệu sách nào mà mình thấy phù hợp với tình yêu mà mình đang theo đuổi là mình tìm mua bằng được, đọc rồi áp dụng.

Chẳng biết có phải vì thế không mà càng sau này, mình và hắn càng có tiếng nói chung. Hắn không im lặng nữa mà bắt đầu nói, rồi kể chuyện, rồi tâm sự đủ mọi thứ chuyện trên đời. Hắn rõ ràng là một người đàn ông hiểu biết. Cái gì mình bó tay thì thể nào hắn cũng tìm cách để hiểu bằng được và giải thích lại cho mình. Đôi khi mình cũng ngại lắm nhưng dần dần mình thật vui vì thấy hắn hệt như một cuốn từ điển bách khoa. Hắn là người đàn ông ga lăng. Hễ mình muốn mua cái gì đó, hắn dành dụm tiền nong rồi lén mua và lén để trong túi đồ đi làm của mình. Hắn là người đàn ông nghĩa hiệp. Biết mình sợ côn trùng nên cứ hễ thấy con nào vo ve, hắn đuổi cho kì được, mặc dù mình biết, hắn cũng sợ chết

khiếp con gián nhưng trước mặt mình vẫn tỏ ra chẳng sợ gì. Hắn là người đàn ông kiên nhẫn, việc gì hắn chưa làm xong thì không ai có thể khuyên hắn dừng lại được cho dù hắn đã mệt lử và thậm chí cả khi đêm đã khuya. Hắn là người đàn ông có phẩm chất của nhà khoa học. Hắn có thể nghiên cứu cả một cuốn sách to đùng bằng tiếng Anh rồi lại còn rút ra tư tưởng tác phẩm chỉ trong một thời gian ngắn, thật khiếp. Hắn là người đàn ông tình cảm. Mình mà ốm thì chưa kịp nói năng, hắn đã bê phắt đống quần áo đi giặt, dù nhiều lần mình phải giặt lại vì hắn giặt nào có sạch nhưng vẫn thấy hạnh phúc. Hắn là người đàn ông lãng mạn. Mình thích nhạc Trịnh, thế là trong nhà có vật gì phát ra được âm thanh, hắn đều cài nhạc Trịnh vào đó. Hôm nọ hắn còn hì hục chơi bản *Em còn nhớ hay em đã quên* bằng violon sau đó thu âm và gửi vào điện thoại cho mình nữa chứ. Hắn là người đàn ông nhạy cảm, không bao giờ đợi mình nói ra, chỉ cần nhìn nét mặt là hắn biết mình đang vui hay buồn. Hắn là người đàn ông nguyên tắc. Mình có cái đề tài cấp trường làm mãi không bảo vệ được, hắn có vẻ không hài lòng. Hễ thấy mình vào mạng đọc báo là hắn lại nhắc để mình nhớ nhiệm vụ. Hắn là người đàn ông chu đáo. Hôm trước mình có báo cáo ở hội thảo, hắn làm slide và bắt mình nói thử cho đến khi thấy trôi chảy mới thôi. Và hắn là người có phong cách ẩm thực dễ dãi nhất, cứ cái gì mình nấu, hắn cũng thích mê tơi, khen tới tấp làm mình mát ruột vô cùng.

Nhưng mà hắn cũng có những nhược điểm, nhược điểm lớn nhất là lóng ngóng, vụng về. Khi hắn vào bếp, mình luôn hồi hộp lắng nghe tiếng vỡ của bát đĩa, tiếng rơi của nồi niêu xoong chảo. Hắn lại còn hay quên, mà toàn quên áo khoác mới lạ. Cứ buổi sáng hắn ra khỏi nhà với bộ dạng áo vest nghiêm chỉnh nhưng chiều về chỉ còn áo sơ mi! Hắn đi lại thì đáng lo lắng vô cùng vì khả năng ngã là rất cao. Nói chung, hắn có nhiều ưu điểm và cả nhược điểm nhưng có hề gì, trái tim mình đã trao gửi cho hắn vô điều kiện. Làm sao có thể từ chối được một người trong ngày sinh nhật gần đây của mình, bằng bàn tay vụng về và lóng ngóng, đã cắt giấy màu thành hình hơn ba chục trái tim và viết vào đó bằng hơn ba chục thứ tiếng khác nhau lời thổ lộ: CON YÊU MẸ!

Ôi chà chà, tớ cực thích đoạn ghi chép này của mẹ. Đọc xong, tớ phổng hết cả mũi, người lâng lâng. Hóa ra những điều mình làm dù là nhỏ bé nhưng cũng đều được mẹ ghi nhận. Và quan trọng, mẹ luôn coi mình là một "người yêu" bé nhỏ. Tớ thích cái cách mẹ tớ xưng hô trong đó, cứ như tớ đã là một chàng trai thực thụ. Mà các bạn biết đấy, để làm mẹ vui thì không khó chút nào, chỉ cần mình chịu khó quan sát là sẽ nghĩ ra rất nhiều cách. Nhưng dù sao, tớ cũng không thích bị cho là hậu đậu. Thời điểm mẹ viết, tớ chưa biết nấu ăn,

nhưng bây giờ, tớ đã có thể làm ít nhất năm món. Không những thế, tớ còn tham gia chương trình truyền hình về hướng dẫn nấu ăn nữa (dù rất tiếc phải nói là trong chương trình đó, hôm nào đội tớ cũng thua).

Câu chuyện thứ ba:
Noel của con

Noel sắp đến rồi, kì lạ là ngày này càng lúc càng trở nên "đời hóa". Thậm chí người ta quên hẳn nguồn gốc xuất xứ của nó mà chỉ biết là một ngày vui và phố phường thì đẹp lên một cách bất ngờ. Mùa Noel năm nay có lẽ sẽ đánh dấu một bước chuyển tiếp của con nên mẹ ghi lại để sau này con nhớ: Đây là mùa Noel đầu tiên con không còn tin vào ông già Noel nữa! Đối với mẹ đây quả là một điều gì đó thật khó nói, vừa vui lại vừa buồn, như cách mà con chia tay tuổi thơ vậy.

Con đã lưu giữ niềm tin vào ông già Noel có lẽ lâu hơn các bạn khác. Có thể bởi trong suy nghĩ, mẹ luôn cho rằng, nếu trẻ em biết tin vào thần thoại, cổ tích hay những nhân vật "siêu nhiên" thì sẽ sống lành, sống thiện. Bởi vậy, mẹ cố gắng gìn giữ niềm tin cho con, càng dài chừng nào càng tốt chừng ấy. Những năm con còn bé xíu, việc này gần như đến tự nhiên, chẳng cần mẹ giải thích hay "thêu dệt" thì con hoàn toàn tin vào ông già Noel. Những ngày gần đến Giáng sinh, con hồi hộp đến mức khiến mẹ nhiều lúc cũng nghĩ là trong đêm lạnh giá, sẽ có một ông già xuất hiện và tặng quà cho con của mẹ.

Thời kì này, con ngây thơ đến mức, ngoài ông già Noel mẹ còn tự sáng tác thêm một vài nhân vật khác. Mẹ nhớ, chuẩn bị vào lớp 1, mẹ thấy thương ơi là thương vì con không đến lớp được do bố mẹ sợ con đi học sẽ ốm nên con cứ cặm cụi ở nhà một mình. Thế là thỉnh thoảng, mẹ mua một món quà nhỏ, đặt ở đâu đó trong nhà, trước khi đi làm mẹ dặn: *Mẹ được một chú chim thần dặn ngày hôm nay sẽ mang quà đến nhà tặng con vì biết con rất ngoan. Khi mẹ đi làm, con tìm trong nhà xem quà ở đâu và là quà gì nhé.* Thế là con ở nhà với niềm vui sướng tột độ. Lúc mẹ về thế nào con cũng ùa ra đón, ríu rít khoe món quà. Con thường hỏi mẹ: *Mẹ ơi, chú chim ấy thế nào*? Mẹ làm ra vẻ bí mật, miêu tả về một con chim to lớn, có

bộ lông xanh mướt thường bay trên các mái nhà. Nó sẽ dừng lại ở nhà của bạn nào ngoan ngoãn và tặng một món quà. Con mơ mộng cùng với chú chim xanh biếc ấy một thời gian dài, con luôn tin rằng có một chú chim hiểu về những mơ ước của mình. Con tin đến nỗi, thi thoảng khi nghe bố nói đùa: *Chà, chú chim Nghĩa Tân* (tên chợ mà bố biết mẹ thường mua quà cho con ở đó) *tặng quà cho Nam đẹp thế*! Là con lo lắng, ra hiệu cho bố nói khẽ vì chim nghe thấy sẽ... giận.

Lớn lên một chút, khi con đi học, niềm tin của con về những nhân vật thần bí bắt đầu lung lay. Con hay hỏi mẹ những câu như: *Tại sao nhiều bạn nhỏ thế mà ông già Noel vẫn phát đủ quà? Quà đó là từ đâu hả mẹ?* Thế là mẹ phải căng óc để nghĩ những lý do cho thật phù hợp. Câu chuyện mẹ hay kể nhất là về vùng Bắc cực xa xôi, nơi có những ông già Noel đáng yêu, họ phải làm việc quanh năm để sản xuất những món đồ chơi thật đẹp. Họ có những con tuần lộc có thể đi khắp thế giới với tốc độ cực nhanh...

Mỗi năm, câu chuyện lại dài ra, lại phải thêm vào những chi tiết để thêm phần hấp dẫn. Vì thế, con không thích những ông già Noel mà con cho là "giả hiệu" dán râu, mặc áo đi đầy đường. Ông già Noel thật, đối với con không bao giờ xuất hiện một cách "trần tục" như thế vì ông ở xa thật xa. Để củng cố thêm niềm tin của con, bố mẹ cũng đồng thời làm nhà "kiểm định văn hóa". Tất cả những băng video nói về ông già Noel có kết thúc về một nhân vật không có thật đều cương quyết bị loại bỏ, chỉ còn là những bộ phim mà khi xem xong mọi trẻ em đều ngây ngất về lòng tốt và sự tận tụy của ông già Noel. Không những thế, việc chuẩn bị cho món quà của con cũng thật vất vả. Trước đó hàng tháng, con đã rục rịch viết thư, cứ viết vài hôm con lại đổi lại vì ước muốn của con cứ thay đổi liên tục. Mẹ thì luôn lo lắng, sợ những món quà mà con ao ước sẽ không thể tìm mua được trên thị trường, nên mẹ hay "định hướng".

Có năm, biết con thích máy bay, mẹ còn ra tận cửa hàng chuyên về máy bay, ghi lại nhãn hiệu, màu sắc và khi con viết thư, mẹ luôn bàn bạc: *À, mẹ biết có loại máy bay nhãn hiệu... đẹp lắm, con thử xin xem ông già Noel có không*? Và bởi vậy, con lại càng tin rằng ông già Noel quyền phép vô cùng, có thể thực hiện bất kì mơ ước nào của mình, đúng đến từng chi tiết.

Công việc để quà vào đêm Noel cũng thật là vất vả vì thường đêm đó, con rất thao thức. Canh cho con ngủ, mẹ rón rén lấy quà ra, nhưng có năm vừa sột soạt túi nilon con đã nhổm dậy vì con tưởng ông già Noel đang đến. Có năm, canh chờ mãi mà con chưa

ngủ, mẹ ngủ quên mất. Sáng tỉnh dậy không thấy quà ở đầu giường, mắt con đã đỏ hoe. Mẹ lo quá, vội vàng bảo: *Chắc ông già Noel muốn thử thách con, không để quà đầu giường mà để đâu đó trong nhà. Con cứ tìm ở tầng này, mẹ xuống dưới xem sao.* Trong khi con đi tìm, mẹ phi như bay xuống dưới nhà, giấu quà đằng sau đống đồ chơi của con. Đến khi tìm thấy, con lại vui, con nói: *Chắc ông già Noel muốn con để món quà bên cạnh những đồ chơi có sẵn, mẹ nhỉ.*

Cứ thế, mỗi mùa Noel mẹ lại được hưởng những giây phút hạnh phúc khi nhìn thấy niềm vui của con, nụ cười của con lúc đón nhận một món quà đặc biệt từ một nhân vật đặc biệt. Đến năm nay thì con đã hoàn toàn không còn tin vào điều đó nữa. Bằng chứng là vài hôm trước, con nói: *Năm nay con sẽ viết thư nhưng không gửi cho ông già Noel mà gửi mẹ Noel, người đã cần mẫn mua quà cho con mỗi dịp Giáng sinh từ khi con bé đến giờ!* Mẹ chỉ biết cười. Mẹ nghe nói: Đời người đàn ông chia làm ba giai đoạn: Tin vào ông già Noel, không tin vào ông già Noel và trở thành ông già Noel! Con đã sang giai đoạn thứ hai rồi đấy. Ấu thơ và cổ tích thế là đã bỏ con mà đi. Bắt đầu từ bây giờ: *"Hạnh phúc khó khăn hơn/ Bao điều con nhìn thấy/ Nhưng là con giành lấy/Từ hai bàn tay con"*. Chúc mừng con và các bạn nhỏ khác, dù còn tin hay đã hết tin vào ông già Noel nhé! Giáng sinh an lành!

Đọc xong câu chuyện này, tớ thấy lòng lâng lâng. Một cảm giác nhớ tiếc cứ lăn tròn trong lòng như giọt nước. Tớ nhớ lại quãng thời gian bé xíu, khi gần đến dịp Noel, tớ gần như phát cuồng trong mong ngóng. Tớ cứ tin ở một nơi xa xôi, huyền bí có ông già Noel đầy phép thuật. Mặc cho bạn bè nói ngược nói xuôi, tớ vẫn nhất quyết tin vào "con người đầy quyền lực" đó. Cộng thêm việc luôn nhận được món quà mình mong ước khiến tớ lại càng thêm tin tưởng. Khi hiểu ra, tớ biết ơn bố mẹ vô cùng. Vì mong muốn mang lại niềm vui và niềm tin vào những điều tốt lành trong cuộc sống, bố mẹ đã cố gắng giữ gìn để tuổi thơ có thể ở lại với tớ lâu dài nhất.

Câu chuyện thứ tư:
Yêu vừa đủ

Mẹ yêu con vừa đủ để cứ vài ba phút quay lại nhìn con dù con ngồi ngay bên cạnh.

Mẹ yêu con vừa đủ để hàng đêm dậy tắt quạt, đắp chiếc chăn mỏng cho con khi trời lạnh dần về sáng.

Mẹ yêu con vừa đủ để thức đúng giờ vào mỗi sáng, đưa con ra xe đi học cho dù đêm trước mẹ có thức khuya cỡ nào.

Mẹ yêu con vừa đủ để lên mạng tìm cách làm một món ăn mới mà con thích, dù vừa nấu vừa lăm le đọc công thức.

Mẹ yêu con vừa đủ để ngồi cùng con giải một bài hình dù ngày xưa mẹ học toán dở òm.

Mẹ yêu con vừa đủ để tra cứu, tìm hiểu những máy bay, tàu chiến, những thứ mà con mê mẩn dù đọc xong mẹ chẳng hiểu gì.

Mẹ yêu con vừa đủ để ngồi hàng giờ chăm sóc cho cây lan hồ điệp vì đó là món quà con tặng mẹ với mong ước hoa sẽ nở vào đúng ngày 8/3.

Mẹ yêu con vừa đủ để gửi thư vào hộp thư điện tử của con, đều đặn một tuần hai lần.

Mẹ yêu con vừa đủ để vượt qua những đau đớn, lo lắng, sợ hãi khi nằm trong bệnh viện, chỉ mong nhanh trở về nhà với con.

Mẹ yêu con vừa đủ để bất chợt nắm lấy bàn tay con, thấy tay con trong tay mẹ yên lành.

Mẹ yêu con vừa đủ để nhớ con mỗi ngày con đi học.

Mẹ yêu con...

Đây có lẽ là đoạn viết làm tớ cảm động nhất. Cảm động đến nỗi tớ chỉ muốn ôm chặt mẹ vào lòng, không muốn rời xa và... Con cũng muốn nói:

Mẹ ơi, con yêu mẹ vừa đủ để hiểu vết chai trên đôi bàn tay mẹ.

Con yêu mẹ vừa đủ để hiểu giọt mồ hôi lăn trên thái dương mẹ.

Con yêu mẹ vừa đủ để hiểu cái vội vàng tất bật của mẹ khi đưa con đi học, khi đi chợ nấu cơm, khi dọn nhà, sân vườn mỗi buổi.

Con yêu mẹ vừa đủ để hiểu vòng tay dang rộng đón con khi con trở về nhà với điểm bài làm chưa tốt.

Con yêu mẹ vừa đủ để hiểu những ngóng trông, những đợi chờ, những nhớ mong khi con xa mẹ dù chỉ vài ngày.

Con yêu mẹ vừa đủ để hiểu là Con luôn cần mẹ!...

Câu chuyện thứ năm:
Sự tích cái trán

Bữa cơm chiều, con đưa ra tuyên bố: *Mẹ ơi, hôm nay mẹ xới cho con ít cơm thôi nhé*. Mẹ ngẩn người, chạy ra sờ trán con, thấy không sao. Mẹ yên tâm hơn nhưng trong bụng vẫn lo: con tự nguyện ăn ít là hơi bất thường rồi đấy. Buổi tối, thông báo thứ hai: *Mẹ ơi, hôm nay mẹ con mình không đi dạo nữa nhé*. Ôi, thế này thì không chỉ hu hi như mấy ngày trước nữa rồi. Mẹ chạy đến sờ trán, hơi nóng hơn một chút. Từ lúc đó, mẹ canh chừng con. Con vẫn cười hớn hở. Mẹ thở phào. 10 giờ, thấy con nằm ngủ mà ngọ nguậy ghê quá, mẹ sờ trán. Ôi trời, nóng như núi lửa. Vội vàng cặp nhiệt độ. Không tin ở mắt mình: 40 độ. Mẹ chạy đi pha thuốc, cuống cuồng. Một lúc sau, cặp lại: 40.5. Mẹ gọi điện cho bác sỹ Chữ. Thêm một viên thuốc đặt nữa. Mẹ không dám cặp nhiệt độ nữa, nhờ bố cặp hộ, hy vọng bố "mát tay" hơn. Từ lúc có viên thuốc thứ hai, con nằm yên hơn, mồ hôi đầm đìa. Lau khô mồ hôi cho con thì đã gần 1 giờ sáng. Con nằm yên, mặt đỏ ửng, hơi thở khò khè. Mẹ nằm cạnh, 5 phút sờ trán con một lần. Mệt nhoài, bất yên. Đêm yên tĩnh, nghe rõ tiếng tim mẹ đập trong ngực. Cứ năm phút lại sờ trán con một lần. Và đây là câu chuyện đêm khuya:

- Mẹ ơi!

- Gì con (sờ trán).

- Mẹ ngủ đi!

- Ừ, mẹ sắp ngủ (sờ trán).

- Mẹ có thích nghe chuyện không?

- Có, để mai nhé, con ngủ đi! (sờ trán)

- Không, con kể xong rồi ngủ.

- Ừ, con kể đi!

- Ngày xưa, khi mới hình thành loài người, không phải là trẻ con có trước như trong thơ Xuân Quỳnh đâu mà là các bà mẹ có trước đấy mẹ ạ. Các bà mẹ buồn quá nên Trời mới mang đến những đứa trẻ. Vì muốn trẻ em được cứng cáp nên trời nặn các em bé đều rất cứng và rắn. Nhưng "sản phẩm" ngay lập tức nhận được sự phản hồi. Trời nghe ý kiến và thu hồi lại để "chỉnh sửa". Lần này thì tuyệt rồi. Những chỗ mà các bà mẹ hay thơm như: má, tay, bụng... đều mềm mại và mịn màng, khi cần cúi xuống thơm hệt như cúi xuống một bông hoa. Nhưng có một chỗ, gần với má mà lại rất cứng cáp, con đố mẹ là chỗ nào?

- À, ừm... là tai phải không con? (sờ trán)

- Không phải, là cái trán, chỗ mẹ vừa sờ đấy. Chỗ đó để các bà mẹ kiểm tra thân nhiệt cho con. Họ phải chạm vào đó nhiều lần đến nỗi nếu "làm" mềm mại thì nó có nguy cơ bị lõm xuống. Từ đó, em bé nào sinh ra cũng có cái trán thật cứng cáp. Những em bé trán dô còn có nguy cơ bướng bỉnh vì không nghe lời mẹ, hay ốm và mẹ hay phải sờ vào đó nhiều.

- Ha ha, con trêu mẹ nhé! (sờ trán lần nữa). Nam ơi, ngày mẹ bé, mẹ thích nhất mỗi lần ốm, khi mẹ nhăn nhó kêu: con mệt, là bà ngoại hốt hoảng kéo mẹ vào, áp má vào trán. Bà không kiểm tra nhiệt độ bằng tay mà bằng má. Năm tháng làm cho tay bà chai sạn, xù xì, kiểm tra bằng tay không còn chính xác nữa, bà dùng má. Mẹ nhớ ngây ngất cái áp má mát lạnh của bà, nhớ lắm con ạ.

- Sao mẹ không kiểm tra nhiệt độ con bằng má?

- Vì mẹ sợ tóc mẹ chạm vào mặt con.

- Con ngủ mẹ nhé. Mẹ không cần kiểm tra nữa đâu. Con ôm mẹ chặt thế này này.

Mẹ vất cái cặp nhiệt độ ra xa, hy vọng không còn cần đến nó nữa.

Trời gần sáng. Ban mai của ngày 1/6.

Cầu mong không có bé nào bị ốm như anh Nam nhé, nếu không các mẹ sẽ lo lắng lắm đấy! Chúc các con ngày 1/6 đầy niềm vui.

Mẹ là kho tàng các câu chuyện tự biên. Khi còn nhỏ, mỗi khi tớ hỏi về

một vật gì đó, mẹ luôn tìm cách giải thích bằng một câu chuyện liên quan đến sự tích ra đời của vật đó. Ví dụ khi tớ hỏi: Mẹ ơi, tại sao hoa đào lại nở vào mùa xuân vậy mẹ? Thay vì tìm hiểu những đặc tính sinh học của các loại cây, mẹ sẽ nói với tớ như sau: À, e hèm, ngày xưa, đã lâu ơi là lâu rồi, Ngọc Hoàng mở cuộc thi xem các loài hoa sẽ nở vào những dịp nào trong năm. Rất nhiều hoa đến cùng tham gia. Hoa nào cũng mong muốn được nở vào mùa xuân vì đó là mùa đầu tiên trong năm. Mùa xuân cũng có mưa xuân mát dịu, có dập dìu ngày tết, ai cũng vui và ai cũng mong được ngắm nhìn hoa nở. Nhưng Ngọc Hoàng nhìn rất kĩ các loài hoa và ôn tồn giải thích: Hoa Phượng, con có màu đỏ rực như màu nắng, con sẽ nở vào mùa hè. Các cô cậu học sinh sẽ nhìn thấy màu đỏ như đuốc của con mà thắp sáng ước mơ học hành. Màu đỏ của con cũng sẽ thật đẹp khi hiện lên trang giấy trắng. Con sẽ giữ lại những kỉ niệm cho các cô cậu học trò. Còn hoa cúc, màu vàng của con sẽ làm cho mùa thu thêm tươi tắn. Mọi người nhìn vào màu vàng, thấy vui hơn, yêu đời hơn và sẽ sẵn sàng để đón một mùa đông lạnh giá. Hoa hải đường, con có lá dày, cánh hoa cũng dày, con có đủ nghị lực để xuất hiện vào mùa đông. Con sẽ xua đi vẻ u ám của mùa đông. Còn hoa… cứ thế, Ngọc Hoàng chọn mùa sinh cho các loài hoa.

Đang lựa chọn thì bỗng nhiên hoa Đào xuất hiện, dáng vẻ e lệ, thẹn thùng. Ngọc Hoàng hỏi lý do đến muộn, hoa Đào thưa vì có mẹ con nhà nọ ở tít trong núi cao, người con đang bị bệnh nên hoa Đào thương quá, nán lại để làm vui cho hai mẹ con. Ngọc Hoàng nghe xong ồ lên và nói: Con thật nhân hậu, con sẽ xuất hiện vào mùa xuân, con sẽ vào từng nhà, con sẽ gọi mùa xuân đến cho vạn vật thêm sức sống. Kể từ đó, mùa xuân đến, nhà nào cũng mang hoa đào vào nhà như một mong ước bình an, hạnh phúc.

Đấy mẹ tớ chuyên kể những câu chuyện kiểu như vậy. Những câu chuyện làm tớ thấy mọi vật xung quanh chẳng khác gì con người. Chúng cũng có tình, có hồn và có sự tích ra đời y hệt như chúng mình vậy. Có thể học theo thói quen đó mà đến khi lớn, tớ bắt đầu cũng nghĩ ra những "sự tích" về sự ra đời của các vật xung quanh. Và truyện về cái trán ở trên là một trong những câu chuyện đó. Chỉ có điều, mẹ thì hay lo tớ ốm mà tớ thì lại chẳng thấy có vấn đề gì. Ốm hu hi một tí nhưng mà cũng …lợi. Được nghỉ học hợp pháp, được mẹ ôm nhiều hơn, bố sẽ đi làm về sớm và xuýt xoa: Ôi chao, khổ thân quá! Nhưng tất nhiên là ốm nhè nhẹ thôi, còn ốm nặng thì rất khổ rồi, phải không các bạn.

Câu chuyện thứ sáu:
Khi con nhỏ và khi con lớn

Khi con còn xíu xiu, con cứ chơi một chặp lại ra thơm, thơm mãi vào má mẹ. Khi con lớn, mỗi lần đưa con ra xe đi học, con "quy ước": Mẹ con mình chỉ nắm tay thôi nhé, đừng thơm!

Khi con nhỏ, mẹ mong con ăn nhanh. Khi con lớn, mẹ mong con ăn chậm.

Khi con nhỏ, mẹ lo thực đơn cho con mỗi ngày, nào thịt bò, nào cá, nào tôm, rồi sữa, rồi hoa quả, cả ngày quay cuồng trong vũ điệu xay xay giã giã. Khi con lớn, con tìm mua sữa chống loãng xương dành cho phụ nữ ngoài 30, tìm mua gia vị để công đoạn nấu ăn trở nên đơn giản.

Khi con nhỏ, mẹ sợ nhất mỗi khi phải ôm con từ nhà đến bệnh viện, con đường khi đó thật dài, dài khủng khiếp. Khi con lớn, con giục mẹ đi bệnh viện khám ngực, con tìm hiểu thông tin để giục mẹ đi tiêm phòng ung thư cổ tử cung.

Khi con nhỏ, con toét miệng khi mẹ cằn nhằn. Khi con lớn, mỗi khi mẹ cằn nhằn, con cúi mặt buồn thiu.

Khi con nhỏ, mẹ ngắm nghía quần áo mỗi khi con ra khỏi nhà. Khi con lớn, con chọn mua quần áo cho mẹ.

Khi con nhỏ, con luôn ao ước những món đồ chơi. Khi con lớn, con thu gom đồ chơi để dành cho các em nhỏ khác.

Khi con nhỏ... Khi con lớn... Quá nhiều điều khác biệt. Và mẹ luôn mong con lớn mỗi ngày!

Nhìn chung, e hèm, tớ không thích bài này lắm vì cách tổng kết không được "toàn diện" của mẹ. Những điều khác biệt của tớ khi nhỏ và khi

lớn đâu chỉ có thế này. Và nữa, ngay cả mẹ, mẹ cũng khác nữa. Nếu là tớ, tớ sẽ viết thế này:

Khi con nhỏ, mẹ ôm con vào lòng hàng đêm, khi con lớn, mẹ không hài lòng nếu con cứ nhất định đòi ngủ cùng mẹ.

Khi con nhỏ, mẹ đi làm về là ôm chặt lấy con, thơm tới tấp, khi con lớn, mẹ hỏi: chàng trai, ở nhà đã giúp được mẹ gì rồi.

Khi con nhỏ, mẹ đọc sách cho con nghe trước khi đi ngủ, khi con lớn, mẹ hỏi: Con đọc được sách gì, kể cho mẹ nghe đi.

Khi con nhỏ, mẹ chào đón tất cả các bạn của con đến chơi nhà, khi con lớn, mỗi lần bạn đến chơi mẹ đều nhắc con đã gọi điện xin phép bố mẹ bạn chưa, bạn sẽ đến bằng gì, về bằng gì, có đảm bảo an toàn không và rất rất nhiều câu hỏi khác.

Khi con nhỏ, con khen món ăn mẹ nấu ngon là mẹ mừng vui hết biết, khi con lớn, nếu con khen ngon, mẹ sẽ ngay lập tức dạy con công thức nấu món ăn đó.

Khi con nhỏ, mẹ chỉ nói về niềm vui, khi con lớn, mẹ kể với con về cả những nỗi buồn.

Khi con nhỏ, mẹ nói với con về những thuận lợi, khi con lớn, mẹ chia sẻ về những khó khăn.

Khi con nhỏ và khi con lớn… Và con luôn mong mình lớn thật nhanh, thật nhanh mẹ ạ…

Câu chuyện thứ bảy:
Khi chàng đi làm

Chàng suy nghĩ rất lâu, gạch chân kĩ cái điều khoản trong hợp đồng làm việc: *Được nghỉ khi có nhu cầu*. Sau rồi chàng bắt đầu tính toán số tiền sẽ có được từ việc đi làm và quy ra xem ngần ấy tiền sẽ mua được bao nhiêu sách. Bao giờ cũng thế, hễ cứ có gì liên quan đến tiền là chàng sẽ quy ra sách. Với chàng, hàng ngày ngoài việc thông báo tỷ giá vàng, tỷ giá chứng khoán, ti vi còn nên có thêm mục thông báo tỷ giá... sách mới phải! Xong xuôi, chàng yên tâm ký cái roẹt vào bản hợp đồng. Kể từ hôm đó, chàng cần mẫn đón và đợi xe để đến nơi làm việc. Chàng hứng khởi với công việc dịch thuật vô cùng. Mỗi tối, chàng vào mạng, tra cứu thông tin để chuẩn bị cho bài giảng. Nhiều hôm về đến nhà, khản đặc cả tiếng nhưng mà chàng chẳng hề than phiền. Điều duy nhất mà chàng cảm thấy hơi phiền toái trong công việc là chàng luôn bị các em chạy theo mỗi khi đến giờ nghỉ. Đã thế, các em còn réo gọi tha thiết: *Mr Khoai tây, Mr Khoai tây!* Ầm ĩ cả dọc hành lang làm chàng ngại. Chàng muốn có những phút riêng tư mà khó quá.

Từ khi đi làm theo kiểu hành chính chứ không phải chỉ làm vài ngày trong tháng như trước, chàng hiểu hơn nỗi vất vả của mọi người khi hàng ngày, hàng ngày phải bươn bả kiếm sống. Chàng trân trọng hơn giọt mồ hôi của những người lao động. Và, chàng hiểu rằng, chờ đợi hết một tháng để nhận được khoản tiền do mình kiếm lấy là khoảng thời gian khá dài. Hôm qua, chàng ôm vai mình thỏ thẻ: Mẹ ơi, thông thường thì người ta sẽ phát lương vào ngày bao nhiêu của tháng hả mẹ?

Hè vừa rồi, tớ kí một "hợp đồng" đi làm trợ giảng cho thầy giáo nước ngoài sang dạy ở trường của tớ. Khỏi phải nói là tớ sung sướng đến thế nào. Đi làm mệt nhưng mà vui lắm. Tớ thấy mình lớn hẳn lên và có trách nhiệm với công việc. Cả bố và mẹ tớ đều rất vui. Bố mẹ nói, chỉ qua lao động con người mới thực sự trưởng thành. Tớ biết ơn vì

mẹ đã ghi lại khoảng thời gian lao động tuyệt vời của tớ.

Câu chuyện thứ tám:
Đợi chờ

Hình như cả ngày mẹ sống trong nỗi đợi chờ...

Buổi sáng dậy chờ tiếng bước chân của con và tiếng ú òa từ sau lưng: *He-nho, he-nho Mẹ.*

Buổi trưa chờ con gọi điện về nhà từ trường.

Buổi chiều mẹ chờ khuôn mặt con hiện ra ở cái ô vuông nhỏ trên cửa và nụ cười không thể tươi hơn, chờ giọng thúc giục mè nheo: *Mẹ ơi, mở cửa nhanh lên, con "buồn" quá, không chịu nổi nữa rồi.*

Muộn hơn nữa, mẹ ngồi đợi con ở bể bơi. Cả 10 vòng quanh bể mà lần nào qua chỗ mẹ ngồi, mặt con vẫn ngụp trong nước mà miệng thì cười toe.

Tối, mẹ đợi lúc con tắt đèn bàn học, vào ngồi "buôn chuyện" cùng bố mẹ.

Khuya, mẹ đợi tiếng thở ra đều đều nhè nhẹ khi con bắt đầu vào giấc ngủ.

Mẹ còn rất nhiều đợi chờ khác như: chờ con khi xem phim, chờ con khi con đi làm chương trình truyền hình, chờ con khi con viết hoặc dịch xong cuốn sách và đưa cho bố mẹ đọc bản thảo đầu tiên, chờ con khi con thi, khi con phỏng vấn... rất nhiều, rất nhiều... Chờ và lo. Chờ và mong. Chờ và tin.

Mẹ làm việc mà đầu óc vẫn dành cho những đợi chờ. Mẹ biết, xa hơn chút nữa, mẹ sẽ phải đối diện với những nỗi đợi chờ dài hơn, không tính theo ngày mà theo tháng, theo năm, ấy là khi con phiêu du cùng với những ước mơ của mình.

Như chú cá khát khao đại dương, một ngày không xa con sẽ bơi ra biển lớn. Con cứ "bơi" đi, đừng quên mỉm cười.

Và mẹ vẫn mãi đợi chờ con trong hạnh phúc.

Tớ "bật mí" là tớ đã khóc khi đọc bài này. Tớ thấy thương mẹ... thương vô cùng...

Những câu chuyện mẹ viết về tớ thì còn nhiều, nhiều lắm, nó có mặt khắp nơi trong nhà, điều đó để thấy tớ và mẹ đã có những mối liên hệ ràng rịt và đáng yêu thế nào. Nhưng cũng qua những trang viết ấy, tớ hiểu được mẹ ở cả những cư xử, ở những góc nhìn tinh tế với cuộc đời, với mọi người. Các bạn đọc tiếp nhé.

Câu chuyện thứ chín:
Bố

Từ thời ấu thơ cho đến trước khi lấy chồng, có hai người đàn ông mà mình ngưỡng mộ và thần tượng, đó là bố và anh trai.

Trong nhà, mình chưa thấy bố to tiếng nặng lời bao giờ. Bực mình lắm cũng chỉ cau mày. Vậy mà con cái đứa nào cũng sợ, cũng nghe theo răm rắp. Thế mới tài!

Đi làm thì thôi, về đến nhà là bố cùng mấy mẹ con làm tất cả những việc bếp núc với một khuôn mặt tươi rói, rạng rỡ như thể đó mới là công việc chính của bố. Đến tận bây giờ, mỗi lần về nhà, vẫn thấy bố vừa dạy mấy đứa trẻ, vừa thi thoảng chạy ra nhặt rau cho mẹ, giọng giảng văn theo thời gian vẫn mượt như đàn. Ôi trời, thật tuyệt!

Ở bố có những điểm rất mới lạ. Bố chẳng bao giờ quan tâm đến điểm số của các con. Mình học cấp I và đầu cấp II thì cũng tạm nhưng bắt đầu từ cuối cấp II, có vài bạn trai để ý, thế là học hành dở tệ. Bố biết hết mà chẳng lấy làm buồn. Duy chỉ có một việc mà bố không khi nào quên, đó là, hầu như tối nào, hai bố con cũng bắc ghế ra ngoài sân ngồi nói chuyện. Thói quen này duy trì dễ đến hàng chục năm. Tuổi mới lớn nhiều biến động, mình kể cho bố chuyện bạn bè, những nỗi lo sợ, những nỗi thất vọng và cả những lỗi lầm. Bố im lặng lắng nghe. Trong bóng tối lờ mờ, bố nhìn chăm chú vào mặt mình. Chỉ nhìn vậy thôi, chẳng nói năng gì.

Sau này học kĩ năng tư vấn, thấy người ta khuyên rằng, các chuyên gia trước hết phải là người biết lắng nghe, mình mới thấy, bố đích thực là một chuyên gia - chuyên gia biết lắng nghe. Thi thoảng bố dặn mình những thứ chẳng liên quan đến học hành, như là con gái phải giữ vệ sinh thân thể cho tốt, khi nào đau bụng

phải chườm nước nóng, không được ăn chua, bạn trai đến chơi nếu tiễn về thì chỉ ra một đoạn rồi quay vào ngay, không được đi chơi về sau 9 giờ tối... những lời dặn này mình chưa khi nào quên.

Mỗi lần mình ốm, bố lo lắng và khổ sở. Hồi đó chưa có điện thoại. Cơ quan bố cách nhà gần 10km, thế mà giữa buổi, bố đạp xe về sờ trán, hỏi han, đến giờ nghỉ trưa lại đạp xe đi. Nghĩ lại mà mắt cứ ầng ậng nước. Đợt mình bị viêm ruột thừa, lạ một cái là nó không đau mấy, suốt đêm chỉ lâm râm nên mình cứ cố tình quên nó đi. Sáng dậy, mình vẫn thay đồ để đi làm. Đi qua chỗ bố đang ngồi, vừa định chào bố đi làm, bố gọi lại nói: "Con mệt đúng không, để bố chở đi khám." Không kịp chờ mình phản ứng, bố chở tuốt vào bệnh viện Việt Tiệp. Vào đến nơi, xét nghiệm xong thì lên bàn mổ. Cái ruột thừa đã tấy gần vỡ. Hú vía. Sau đó, ai cũng nói sao bố tài thế, đoán bệnh như thần. Bố nói, có gì đâu, mọi hôm nó toe toét, hôm đó mặt tối sầm, đi lom khom, nhìn biết ngay mà. Ôi trời, một câu nói rất-bố!

Ngày mình đi lấy chồng, bố cười hớn hở, chạy ra chạy vào. Ai cũng nói: Thế là ông đã "tháo được quả bom nổ chậm" rồi nhé. Bố cười cười, ừ ừ mà mắt dâng ngập nước. Bố không tiễn mình về đến quê chồng, chỉ cho anh Tuấn đi cùng. Bố bảo, về cùng con rồi lúc ra bố lại buồn, bố cho anh Tuấn đi cùng, những điều cần dặn, bố bàn hết với anh rồi.

Anh Tuấn đưa mình đến nhà chồng, lúc về cứ loanh quanh đi ra đi vào mãi, mình hỏi: "Anh ơi, anh cần dặn gì em ạ?" Anh nói, không, không, em vào tiếp khách đi. Rồi lại đi loanh quanh. Một lúc sau, anh nháy chồng mình ra, dặn một câu và lên xe ngay, mắt đỏ hoe. Sau này, nghe kể lại mới biết, hóa ra anh đi tới đi lui chỉ để dặn chồng mình một câu: "Điệp nó út ít, vụng về. Nếu nó làm gì sai, em cứ từ từ nói, đừng... mắng nó nhé!" Ôi chao là anh và bố!

Mình viết những dòng này trong một ngày trời đầy mưa gió. Mắt mình dâng như mưa nhưng trong lòng ngập nắng. Bố ơi!

Câu chuyện thứ mười:
Bố chồng

Mình về "ra mắt" nhà chồng tương lai trong một tâm trạng 50/50. Chả là khi đó bên nhà ngoại đang băn khoăn, không hiểu có nên gả một đứa con gái ngờ nghệch là mình đi lấy chồng xa không. Chính vì thế, mình tự nhủ, nếu bên "nhà trai" không đồng ý, mình sẽ dừng lại, để lại sau lưng chất ngất những kỉ niệm...

Vừa bước qua bậc cửa, trước con mắt nghi ngại của nhiều người, "bác trai" lẳng lặng ra vườn ngắt một bông hoa hồng vào cắm. Mọi người coi cử chỉ đó là tấm "giấy thông hành" để mình bước sang một cuộc đời mới...

Về làm dâu, mình càng thêm yêu quý và cảm phục ông. Bữa cơm nào, ông cũng lụi hụi vào bếp nấu nướng cùng mình. Thương con dâu, ông liên tục nhắc: bố để phần xôi, gà cho con đấy, vào lấy mà ăn.

Mỗi ngày giáp Tết, ông lọ mọ từ sáng đến tận đêm khuya để nấu cỗ, làm chè kho. Mình giục ông vào nghỉ là ông gạt đi ngay: "Con cứ đi ngủ trước đi, bố khỏe hơn con nhiều." Biết mình hay buồn, hay khóc, ông thường xuyên an ủi: "Gái có công, chồng chẳng phụ con à."

Ông nấu ăn cực giỏi. Món gì cũng biết làm. Tài thật.

Ông lại còn rất ga lăng. Chưa khi nào thấy ông to tiếng với bà. Hễ thấy bữa nào bà có vẻ không ăn được là ông lật đật lẳng lặng đi mua cháo, phở về cho bà. Mình thường hay đùa ông: Sao phẩm chất ấy của bố không thấy "di truyền" sang con trai bố nhỉ?

Ông rất xì tin. Hễ đứa cháu gái giơ máy lên chụp ảnh là ông giơ hai ngón tay tạo dáng, cười hết cỡ để lộ ra hàm răng còn đúng hai

chiếc. Tết năm vừa rồi, giao thừa, cúng cáp xong xuôi khoảng gần 3 giờ sáng, thấy nằm ngủ một lúc chắc cũng chả được, mình thức luôn làm cơm cúng sáng mùng Một. Làm xong xuôi là 5 giờ, mình lên giường chợp mắt. Tỉnh dậy chạy lên gác thấy ông đang ngồi trước ban thờ, mắt đỏ hoe. Mình hốt hoảng: "Ôi, bố làm sao thế?" Ông chậm rãi: "Bố vui quá vì sau này, ngày Tết tư giỗ chạp đã có người làm cơm cúng tổ tiên thật chu đáo!" Ôi chao, sáng mùng Một, mắt mình đỏ hoe không phải vì mất ngủ.

Mấy hôm nay ông mệt nặng. Hơi thở yếu ớt. Cầm vào bàn tay ông như cầm bàn tay con trẻ. Mình chỉ muốn quay mặt đi khóc òa.

Bố của con. Con cầu mong Trời Phật cho bố qua khỏi kiếp nạn này!...

Bài này mẹ viết khi ông nội của tớ ốm nặng phải nằm viện. May mắn là bây giờ ông đã đỡ hơn rồi. Vui hơn nữa là sau trận ốm ấy, ông bà đã lên Hà Nội ở cùng với nhà tớ. Tớ cứ nghĩ hay là những lời cầu nguyện từ trong trái tim rất phụ nữ của mẹ đã có tác dụng.

Chỉ thế thôi chắc cũng đã đủ để nói về mẹ tớ. Điều sâu xa tớ cảm nhận được từ mẹ là trái tim nhân hậu và bao dung. Có mẹ, tớ không sợ buồn tủi. Tớ sẵn sàng chấp nhận thử thách, sẵn sàng thực hiện những công việc khó khăn vì biết rằng đằng sau mình luôn có một vòng tay ấm áp chờ đón, không cằn nhằn, không hỏi lý do, không giải thích, chỉ ôm tớ vào lòng, cho tớ cảm giác bình yên.

Welcome tuổi dậy thì

Tuổi dậy thì được coi là một trong những dấu mốc quan trọng trong cuộc đời mỗi người. Nhiều khi tuổi dậy thì đến một cách nhẹ nhàng, tự nhiên nhưng cũng có khi nó ầm ào và kéo theo bao nhiêu phiền toái mà chính chủ nhân của nó cũng không biết. Đối mặt với tuổi dậy thì như thế nào là cả một vấn đề. Tớ chưa đủ tri thức và kĩ năng để ứng phó với nó một cách hoàn hảo.

Tuy nhiên, khi cùng chơi với bạn bè, tớ cảm nhận những điều mà bố mẹ, sách vở, cộng đồng trang bị cho mình thực sự cần thiết để mình có thể bước qua những "khủng hoảng". Tớ muốn chia sẻ với các bạn điều này một cách hoàn toàn tự nhiên và thoải mái. Bởi theo tớ, nếu nhìn mọi việc dưới góc nhìn khoa học và với một tinh thần sảng khoái, vui tươi, ta sẽ thấy chúng trở nên đơn giản, thú vị, phải không các bạn?

Những bài học đầu tiên về giới tính

Ai cũng có quyền tự hào về giới tính của mình. Là trai hay là gái đều rất tuyệt vì ai cũng đến thế giới này với trách nhiệm là góp thêm sức lực, tiếng cười, niềm vui cho mọi người.

Từ hồi học lớp Hai, bố mẹ đã mua tặng tớ hai bộ mô hình nam và nữ để hướng dẫn tớ cách lắp ráp các bộ phận trong cơ thể con người qua mô hình. Bằng cách đó, bố mẹ đã dạy tớ phân biệt sự khác nhau giữa cơ thể nam và nữ. Qua việc mày mò tự lắp ráp, tớ dần sáng tỏ các câu hỏi: Tại sao các bạn nam thì đứng tè còn các bạn nữ lại không? Tại sao chỉ có mẹ mới mang thai? Sao người mang thai không phải là bố mặc dù đàn ông thường mang các đồ vật giỏi hơn phụ nữ? (Lẽ tất nhiên, tớ biết em bé không phải là một đồ vật rồi).

Thú thật ban đầu tớ không thích đồ chơi này chút nào, nhìn nó có vẻ gì đó đáng sợ. Các bạn tưởng tượng nhé, mô hình chia ra thành các phần nhỏ, ví dụ như bụng chẳng hạn sẽ có các mảnh mô hình về gan, thận, tim, ruột non, ruột già… Mình có thể tháo ra lắp vào những bộ phận này một cách dễ dàng. Thấy tớ không hứng thú, bố mẹ bày cho tớ cách chơi với nó. Bố tháo tất cả các bộ phận ra và giao cho tớ nhiệm vụ ngồi canh đồng hồ xem thời gian bố lắp ráp mô hình là bao nhiêu.

Tớ căng thẳng lắm, nhìn chăm chăm vào đồng hồ và cẩn thận ghi ra giấy. Lần đầu bố làm cũng lâu ra phết, mất chừng 5 phút nhưng rồi nhanh dần lên và kỉ lục cuối cùng là 2 phút 15 giây. Oa, tuyệt quá! Đến lượt tớ. Tay chân cứ cuống hết cả lên, tớ nhầm lung tung, xoay dọc xoay ngang, toát mồ hôi. Bố không giúp gì đâu, chỉ đọc tên các bộ phận cho tớ lắp. Chắc thời gian tớ làm phải gấp mấy lần thời gian của bố. Nhưng có hề gì, nhờ thế mà tớ biết cấu tạo của cơ thể và đặc biệt, ngay từ lúc ấy, tớ đã biết tên gọi những bộ phận

mà chúng mình thường coi là "nhạy cảm". Tớ thấy chúng cũng giống như bao bộ phận khác trong cơ thể, cũng có những nhiệm vụ riêng và trách nhiệm của chúng mình là phải bảo vệ chúng, đúng không nào?

Tớ vô cùng biết ơn bố mẹ vì trò chơi này. Bố đã gọi đúng tên gọi các bộ phận bằng những từ khoa học mà không cần phải thông qua giai đoạn ẩn dụ như "bông hoa" hay "cái đèn". Mỗi lần chơi mô hình, bố đều chỉ vào những bộ phận phân biệt nam với nữ và nói: *Đây là những bộ phận để duy trì việc sinh sản. Đó cũng là những bộ phận kín đáo của mỗi người. Ngay từ khi còn nhỏ, con cũng không được cho ai nhìn thấy và sờ vào. Tự mình phải biết bảo vệ chúng bằng cách giữ gìn vệ sinh sạch sẽ, kín đáo*. Có lẽ vì thế mà ngay sau trò chơi này, tớ đã tự tắm cho mình, thay vì để mẹ tắm hộ.

Thay vì né tránh hoặc luôn luôn cho rằng những gì liên quan đến các bộ phận nhạy cảm đều là không nên, tệ hơn nữa là xấu xa thì bố mẹ tớ đã rất thoải mái nói về chúng với một thái độ trân trọng. Sau này, khi đọc sách tâm lý học, tớ thực sự tâm đắc với nhận định của Shelma Freiberg: "Trẻ em đánh giá bản thân qua cảm giác của cơ thể. Nếu trẻ thấy rằng việc nghịch ngợm hay tò mò tìm hiểu 'chỗ đó' là xấu xa, thì các em sẽ nghĩ cơ thể mình xấu xa và chính các em cũng là kẻ xấu xa!" Ngoài ra, nếu trẻ không được giải thích một cách đơn giản và rõ ràng về chức năng của bộ phận sinh dục, giống như giải thích về con mắt, cái miệng… mà lại được "giáo dục" bằng sự che giấu hay đùa giỡn, thì chính điều này sẽ đưa các em đến những ý nghĩ sai lệch. Các em sẽ cho rằng, đó là những chuyện xấu xa ở một bộ phận xấu xa, và điều này sẽ có thể đưa đến những hậu quả "xấu xa" khi các em bước vào lứa tuổi dậy thì.

Cũng từ trò chơi lắp ráp các bộ phận của cơ thể mà tớ có được những hiểu biết căn bản về các bộ phận có nhiệm vụ thiêng liêng trong cơ thể người phụ nữ dùng để nuôi con. Càng hiểu tớ càng trân quý hành trình của mình khi còn nằm trong bụng mẹ, biết mình nằm ở vị trí nào và được nối kết với mẹ ra sao. Như bất kì em bé nào khác, tử cung của mẹ khi ấy chính là ngôi nhà ấm áp của tớ. Bố còn giải thích, "tử" nghĩa là "con" và "cung" có nghĩa là "phòng". Một căn phòng cho con nằm ngay trong bụng mẹ.

Kì lạ thật, một bộ phận nhỏ nhoi là thế mà có thể giúp em bé từ khi chỉ bé xíu như hạt thóc lớn lên thành đứa trẻ với đầy đủ các bộ phận, chờ đợi đúng 9 tháng 10 ngày để cất tiếng khóc chào đời. Phải chăng vì thế mà mỗi đứa con bao giờ cũng dễ chia sẻ những tâm sự với mẹ hơn với bố. Bởi khi bên mẹ, chúng sở hữu cho mình đến hai "căn phòng". Một "căn phòng" là trái tim mẹ và một "căn

phòng" là tử cung của mẹ, nơi chúng đã ở đó trong hơn chín tháng. Các ông bố không có khoảng thời gian hơn chín tháng trời đó nên dù sao cũng "thiệt thòi" hơn. Hẳn thế nên người ta khuyên, khi em bé còn nằm trong bụng mẹ, các ông bố hãy nói chuyện thật nhiều, để em bé làm quen dần và khi ra ngoài, em nhận ra được giọng nói của "người quen".

Tớ cứ nghĩ mãi về điều này. Buồn cười thật, em bé nằm trong bụng mẹ, một ngôi nhà ấm áp và tất nhiên rất kín. Em lơ mơ ngủ, đợi ngày mẹ đánh thức dậy và đi ra khỏi ngôi nhà ấy. Có một "vị hàng xóm" mang tên gọi là Bố hàng ngày thủ thỉ với láng giềng của mình bao nhiêu là chuyện. "Vị hàng xóm" ấy cố gắng áp tai qua khe cửa để nghe tiếng thì thầm, để nghe hơi thở, để nghe từng tiếng chân tay đập khe khẽ trong sự hồi hộp, sung sướng xen lẫn âu lo. "Vị hàng xóm" vô cùng thân thiện và tốt bụng đó cũng mong chờ lắm giây phút "người bạn nhỏ bé" của mình mở cửa và bước ra ngoài. Lúc ấy ông sẽ tiến đến, ôm lấy "người bạn nhỏ bé" mà mình bấy lâu mong chờ bằng bàn tay rắn chắc, to khỏe, bằng nụ cười tươi tắn nhất có thể. Và khi ấy, mặc cho người bạn còn lạ lẫm với thế giới, "người hàng xóm" lén đặt lên má nó một nụ hôn. Kể từ giây phút ấy, trái tim hai người đã chung nhịp đập của tình cảm máu huyết, ruột rà.

Thật buồn tẻ và đơn điệu khi các sách dạy về nam và nữ chỉ chú trọng đến sự khác biệt trong ăn mặc, trong đầu tóc. Những đặc điểm đó, ai nhìn cũng nhận thấy. Điều quan trọng là mình hiểu sự khác biệt đó quy định những nét tính cách gì của nam và nữ. Bao giờ mẹ cũng dặn: *chơi với các bạn nữ con phải nhẹ nhàng hơn. Có thể các bạn dễ khóc hơn nhưng cũng lại dễ vui trở lại. Đừng lo lắng khi bạn khóc, con hãy ở bên cạnh, dỗ dành bạn một chút nhé.*

Riêng việc này thì tớ không chỉ áp dụng cho các bạn nữ mà còn áp dụng cho… mẹ nữa. Thi thoảng mẹ tớ cũng khóc nhè đấy và tất nhiên là tớ sẽ ở cạnh làm cho mẹ vui trở lại. Tớ cũng được mẹ dặn rằng, đàn ông mà đi bắt nạt phụ nữ là xấu, rất xấu. Nhìn xem nhé, con trai bao giờ tay chân cũng to và thô hơn, trong khi đó tay con gái thì mảnh mai, yếu ớt. Nếu mình dùng sức lực để làm đau những bàn tay đó thì không nên chút nào. Cũng từ đó tớ hiểu vì sao đàn ông được coi là "phái mạnh", từ "mạnh" không chỉ có nghĩa khỏe hơn, mạnh mẽ hơn về thể chất mà bởi vì đàn ông luôn có nhiệm vụ che chở cho phụ nữ. Oai ghê! Các bạn cứ để ý trong phim mà xem, các siêu nhân hầu hết là nam.

Giữ vệ sinh cơ thể và chăm sóc sức khỏe tinh thần

Mẹ nói, giữ gìn vệ sinh cơ thể chính là cách tôn trọng bản thân mình và đặc biệt là tôn trọng mọi người.

Hồi nhỏ, tớ thường sợ nước. Trời mùa đông ở Nhật thì lạnh ơi là lạnh. Việc phải vào nhà tắm, bỏ quần áo ra, dội nước lên người là một việc làm không dễ chịu chút nào mặc dù nhà tắm rất kín và không hề có gió. Để tớ vui và đỡ ngại tắm, mẹ phải nghĩ ra đủ kiểu, trong đó phổ biến nhất là hát và đọc thơ. Những bài thơ mẹ đọc tuy bông phèng nhưng thật vui nhộn và buồn cười. Không chỉ một mình mẹ sáng tác đâu, tớ cũng cùng hợp tác với mẹ nữa đấy. Tớ vừa run rẩy trong nhà tắm, vừa nghĩ ra những câu thơ "để đời", kiểu như:

Nếu có phép màu

Tớ sẽ nghĩ ra một con tàu kì diệu

Muốn sạch sẽ hay làm điệu

Chỉ cần nhảy lên tàu, lái thật nhanh, gió thổi bay tóc, bay quần áo

Bạn sẽ trở thành một hoàng tử bảnh bao.

Ha ha, đấy là những bài thơ ứng tác trong lúc tắm của tớ. Cảm hứng chủ đạo của các bài thơ đó là tớ luôn mơ ước có một phép màu nào đó để không cần phải tắm mà vẫn sạch sẽ. Mẹ dán bài thơ trong nhà tắm và nói, mẹ chính là con tàu đó, mẹ sẽ "biến" tớ thành một hoàng tử bảnh bao. Trong khi tắm, mẹ giúp tớ gọi tên các bộ phận của cơ thể, mẹ cũng chỉ đâu là những vùng mà người khác không được chạm vào và mình có trách nhiệm phải giữ gìn cho thật sạch và thật kín đáo nữa. Mẹ còn bảo, đấy là bộ phận sẽ giúp tớ sau này khi lớn lên sẽ cho ra đời những em bé, giống hệt

tớ, cũng cùng chơi với tớ như kiểu tớ thường chơi với bố. Trong cơ thể con người, đó là nơi có thân nhiệt thấp nhất. Nếu mặc quần quá chật và quá nóng thì sẽ không tốt chút nào. Nhiều năm qua rồi, đã qua cả cái thời được mẹ tắm cho nhưng những bài học nho nhỏ của mẹ luôn hiện lên rất rõ ràng trong trí nhớ của tớ.

Thông thường, con trai hay ngại tắm, ngại đánh răng, ngại thay quần áo. Đấy là kết quả tớ rút ra từ cuộc "điều tra" với các bạn trong lớp. Tuy không phải là những công việc thích thú, nhưng theo tớ, mình có trách nhiệm phải thực hiện chúng một cách nghiêm túc. Ở nhà tớ, quần áo mặc đi học, quần áo ở nhà và quần áo đi ngủ luôn phải khác nhau. Đi học về, việc đầu tiên là thay quần áo đi học bằng quần áo mặc ở nhà, nếu không tớ sẽ bị phê bình ngay. Việc tưởng đơn giản này sẽ giúp mình có ý thức hơn khi đi ra khỏi nhà. Mặc dù nhiều khi tớ thấy thật là phiền toái. Buồn ngủ quá chừng mà vẫn không được mặc nguyên bộ quần áo đang mặc để đi ngủ, phải thay đúng quần áo ngủ. Mẹ tớ đã giải thích, quần áo ngủ luôn mỏng và nhẹ hơn, lại không làm bằng những chất liệu như len, sợi nên giúp thoáng mồ hôi và như vậy sẽ đảm bảo sức khỏe. Ai chà, biết là như vậy nhưng vẫn ngại ơi là ngại.

Tuy nhiên, cần rèn luyện để chúng trở thành một thói quen. Cuộc sống hàng ngày thì cần lắm những thói quen tốt mà. Trong việc vệ sinh thân thể, trong tớ luôn có sự đấu tranh giữa *hai phe* là thói quen tốt và thói quen xấu. Phe thói quen tốt bao gồm những bạn xinh xắn, sạch sẽ, dễ thương như: đánh răng sau khi ăn, xúc miệng nước muối khi ngủ dậy, cắt móng tay hàng tháng, thay quần áo khi đi học, đi chơi, đi ngủ và còn… còn gì nữa nhỉ? Chưa nhớ ra được, quân số mới có bốn bạn thôi. Trong khi đó, phe thói quen xấu xem chừng cũng rất đông đảo. Xem nào, tớ mà không nhớ ra hết hoặc cố tình quên chúng thì thế nào mẹ cũng lôi ra bằng được cho mà xem. E hèm: ngậm ngón tay (ngày còn bé xíu, "thằng" này không xuất hiện vậy mà khi lớn, tớ lại có thêm chiến binh này, chẳng hiểu sao, mỗi lần ngồi học hay xem phim là tớ lại "giơ ngón tay lên gặm", hi hi), dụi mắt, ăn bốc, ngoáy mũi… Nói chung là lực lượng cũng vô cùng hùng hậu. E chừng nó sẽ đánh bật bên thói quen tốt mất.

Biết là phải làm nhiệm vụ giúp cho phe thói quen tốt có thể đánh bật và chiến thắng với những thói quen xấu nhưng không dễ chút nào. Mẹ tớ có những "chiêu" rất độc để có thể giúp tớ trở thành người anh hùng trong trận chiến này. Ví như, nhè lúc tớ đang mải học, đưa "em tay" lên miệng và "nhấm nháp", mẹ chụp ảnh. Tèn ten, lúc học xong, nhìn bức ảnh mẹ đưa lên Facebook với những

lời bình kiểu như: *Bé Nhật Nam - địa chỉ: Lớp Mầm chồi, Nhà trẻ Hoa Súng*. Tất nhiên là mẹ để chế độ riêng tư, chỉ hai mẹ con xem được thôi nhưng cũng đủ làm tớ sượng sùng. Mỗi lần định cho tay lên, nghĩ đến bức ảnh đó, tớ lại rụt rè bỏ tay xuống.

Những thói quen xấu dù rất nhỏ nhưng lại có ảnh hưởng không tốt đến sức khỏe và cả tính cách của mình nữa. Có lẽ vì thế mà bố mẹ tớ cực kì nghiêm khắc về việc này. Ở nhà tớ có quy định, khi ra khỏi nhà vệ sinh, tớ phải quay lại và nhẩm đếm ít nhất đến 50. Trong quá trình đếm, tớ phải nhìn lại một lượt xem mình có vừa gây ra "hậu quả" gì và phải khắc phục những hậu quả đó, ví như khăn mặt đã vắt ngay ngắn chưa, bàn chải đánh răng đã để vào đúng vị trí chưa, tuýp thuốc đánh răng đã đóng nắp chưa, có làm dây bẩn ra bồn cầu không, đôi dép đi trong nhà vệ sinh đã để thẳng hàng chưa… Đấy tớ sẽ phải đếm, dọn dẹp cẩn thận để đảm bảo rằng, khi bước ra khỏi nhà vệ sinh, mọi thứ phải sạch sẽ, gọn gàng. Cái việc đếm này còn áp dụng khi tớ ngủ dậy, khi tớ học bài xong… Nói tóm lại là "đếm để giải quyết hậu quả". Vui phải không các bạn?

Mẹ tớ còn nghĩ ra một số "tối kiến" liên quan đến con số, cũng vui không kém. Chả là tớ thường hay quên đánh răng sau khi ăn. Thế là mẹ quy ước như sau: Số 1 là: *mẹ yêu con*. Số 2 là: *đánh răng*. Số 3 là: *sao thế?* Số 4 là: *đi ngủ*. Số 5 là: học đàn. Còn nhiều nữa nhưng đại loại là như vậy. Thay vì giục tớ đánh răng, mẹ sẽ nói: *Nam ơi, số 2, số 2*. Nếu tớ vờ như không nghe thấy, mẹ sẽ nói: *Mẹ đang số 9, số 9* (tớ quên, theo quy ước, số 9 nghĩa là mẹ đang buồn). Tớ nghe thấy và chạy ù vào đánh răng, khi ra cửa, mẹ sẽ nói vọng lên. *Nam ơi, số 1, số 1*! Bạn biết rồi chứ, đó là mẹ nói mẹ rất yêu tớ. Hì hì, rất mệt nhưng mà cũng rất vui bạn nhỉ.

Càng lớn, tớ càng có ý thức hơn trong việc giữ gìn vệ sinh thân thể. Cùng với thời gian, tớ cũng như các bạn nam cùng tuổi khác, tuyến mồ hôi sẽ hoạt động nhiều hơn, cơ thể tất nhiên cũng có nhiều sự thay đổi. Điều đáng mừng đó chứng tỏ chúng mình đang lớn. Nhiệm vụ của chúng mình là phải giữ cho người đối diện khỏi phải nhăn mặt vì "rau mùi" đúng không nào.

Sức khỏe thân thể là quan trọng nhưng sức khỏe tinh thần cũng quan trọng không kém. Nói đơn giản, sức khỏe tinh thần chính là những điều làm cho bạn cảm thấy yêu cuộc sống, tràn đầy tự tin và nhiệt huyết, luôn sẵn sàng năng lượng cho những công việc khó khăn.

Vào tuổi dậy thì, sức khỏe tinh thần lại càng quan trọng vì ở lứa

tuổi này, tâm lý có nhiều biến động. Chúng mình nửa muốn quay về như hồi thơ bé, nửa muốn bước chân vào cuộc sống của người lớn một cách thực thụ. Nếu như không nhận được sự đồng cảm và chia sẻ từ phía bố mẹ, sức khỏe tinh thần của tuổi dậy thì có nguy cơ suy giảm thấy rõ. Không còn tung tăng hái hoa bắt bướm, chơi ô tô, xếp hình, chúng mình đã bắt đầu biết suy tư và nhiều băn khoăn, cả hoang mang nữa. Không biết mình có làm gì phật ý bạn cùng lớp không? Các bạn ấy hình như đang bàn tán gì về mình thì phải? Chiếc áo mình mặc hình như quá tệ? Hình như mình quá béo? Nói chung là có vô vàn câu hỏi được đặt ra và câu trả lời nào cũng khiến mình đau khổ. Nếu bạn cứ đau khổ với những điều đó có nghĩa là bạn đã tiếp tay cho kẻ địch của sức khỏe tinh thần rồi. Đây là những điều mình đã đúc kết để có thể giúp cho sức khỏe tinh thần của chúng mình tốt lên. Các bạn xem nhé:

1. Luôn tự tin vào bản thân: Bạn sinh ra không hề hoàn hảo, mẹ tớ nói, trong mỗi người, bên cạnh năng khiếu gì đó luôn có những-khiếm- khuyết. Nhưng có hề gì, trong hàng tỉ ngôi sao, chỉ có một ngôi sao là chính bạn, không có ngôi sao nào giống hoàn toàn như bạn và bạn có quyền tự hào về điều đó.

2. Luôn tìm cách để cười một mình và cười với mọi người: Cười một mình thì hơi… buồn cười nhưng quả thực đó là cách rất tốt để có thể quên đi những mệt mỏi. Có hai cách cười một mình, cách thứ nhất dễ ợt, đó là bạn chỉ cần nhìn vào gương, nhe răng và cười xòa. Cách này tạo ra nụ cười cơ học nhưng không phải là không có tác dụng. Tớ đoán là khi đọc đến đây, các bạn đã có phản xạ cười mỉm rồi, đúng không nào. Cách thứ hai, đó là hãy tìm đọc các mẩu truyện cười, nghĩ về những điều thú vị đã xảy ra với mình. Chắc hẳn là các bạn đã thực hành cách này rồi. Hình ảnh dễ bắt gặp nhất của bọn mình, đó là ngồi ôm cuốn truyện và… cười mà.

3. Hãy trồng một cái cây, nuôi một con vật: Nếu bạn có thể trồng nhiều cây, như là cả một khu vườn chẳng hạn thì thật tuyệt nhưng nếu nhà bạn chật hẹp, chỉ trồng một cái cây nho nhỏ bên cửa sổ thôi cũng đáng yêu lắm. Trong quá trình trồng cây, quan sát nó lớn lên, bạn sẽ thấy những niềm vui nho nhỏ, thấy mình không hề vụng về. Còn hay hơn nữa nếu bạn nuôi một chú thú cưng. Có thời gian mẹ tớ chết khiếp khi tớ tha về nhà một chú kì nhông với cái đuôi dài vắt vẻo. Tớ chăm chút em đó trong khoảng thời gian khá dài nhưng rồi hình như không thích không khí nhà tớ lắm nên em í cứ mệt dần. Mẹ tớ đem kì nhông thả ra ngoài vườn trường. Hiện tại, nhà tớ chuyển sang nuôi mèo. Nuôi mèo cũng vui nhưng có vẻ hơi con gái. Dù sao, buổi sáng thức dậy có một chú mèo trắng muốt với đôi mắt mở to nhìn mình cũng rất

tuyệt. Nuôi một chú thú cưng trong nhà sẽ giúp chúng mình trở nên vui vẻ, dễ cân bằng các trạng thái cảm xúc. Khi bạn mệt hoặc đang có điều không vui, việc ngồi xuống, tỉ mẩn chơi với chúng sẽ giúp chúng mình lấy lại tinh thần.

4. Dành sự yên tĩnh cho bản thân: Có rất nhiều bạn thích âm thanh, ngại ở một mình. Tuy nhiên tớ nghĩ, ở tuổi chúng mình, nên dành ra một khoảng thời gian nhất định trong ngày cho sự yên tĩnh. Khi đó bạn hãy gấp hết sách vở, ngồi xuống và yên lặng. Bạn có thể nghe thấy cả tiếng thở của mình. Bạn có thể nhìn vào một điểm vô định và để đầu óc của mình thật thảnh thơi. Hít thở sâu, thật sâu, thậm chí bạn có thể ngủ một giấc. Sau khi ngủ dậy, bạn sẽ thấy mình sảng khoái và sẵn sàng cho những công việc tiếp theo.

5. Hãy tìm cách để nạp năng lượng: Bạn thử nhìn cách một cái cây lớn lên mà xem. Chúng vươn lá để nhận ánh sáng, khí trời. Chúng bám rễ để nhận chất dinh dưỡng từ đất. Lá và rễ chính là các "vòi" nhận năng lượng giúp cho cây xanh tươi. Với chúng mình, những lời động viên của bạn bè, của bố mẹ, của mọi người chính là năng lượng. Đừng từ chối, đừng nghi ngờ, hãy đón nhận những điều đó một cách thành thực nhất. Bạn sẽ thấy cuộc sống này thật đẹp và chúng ta luôn tràn đầy năng lượng để "xanh tươi" trong bao la.

6. Bay cao cùng với những ước mơ: Không biết bạn thế nào chứ tớ có nhiều, rất nhiều những ước mơ. Mỗi một giai đoạn, ước mơ của tớ lại thay đổi, thay đổi đến độ nhiều khi chính tớ cũng chẳng nhớ là mình đã từng mơ ước gì. Nhưng có sao đâu, khi ước mơ, bạn sẽ thấy mình có đam mê để thực hiện công việc, có một mục tiêu để theo đuổi. Xếp những buồn chán vào một góc, đừng để nó bám theo bạn, hãy để ước mơ được đồng hành trong mỗi bước chân, mỗi ngày, mỗi giờ, mỗi phút, mỗi giây. Khi vừa tỉnh dậy, bạn mở mắt nhìn ra xung quanh và thấy, ồ, nỗ lực lên nào, có anh bạn ước mơ đang đợi để viễn du cùng mình. Bạn sẽ thấy khỏe khoắn hơn, thật sự là như thế.

Bạn cứ thử làm theo sáu điều tớ vừa nói nhé. Có thể cái gọi là sức khỏe tinh thần đó khó nhận thấy hơn so với sức khỏe thể chất. Nó tác động đến bạn một cách từ từ, góp phần không nhỏ trong việc giúp bạn gặt hái thành công.

Tìm hiểu về tình yêu

Ngay từ nhỏ, chúng ta đã được học về tình yêu. Một em bé lớn lên luôn được dạy là phải biết yêu ông bà, cha mẹ, yêu những người xung quanh, yêu thiên nhiên vạn vật. Vậy mà ở vào độ tuổi chúng mình, hễ cứ nói đến "yêu" là mọi người (người lớn) lại giãy nảy lên: *Ôi, sao lại thế, mới tí tuổi đầu, lo mà học đi chứ. Hì hì buồn cười thế chứ.* Bởi khi đó, mọi người đương nhiên đã đặt "những tình yêu khác" là chuyện đương nhiên, là chuyện không cần bàn đến. Cái cần bàn đến là chuyện tình yêu giữa con trai và con gái, bạn nam và bạn nữ kia. Chà chà, bắt đầu phức tạp rồi đây.

Tớ có may mắn là khi nói đến cái gọi là tình yêu, bố mẹ không có phản ứng trái chiều như tớ đã nói ở trên. Thậm chí, mẹ còn là người chủ động hỏi về những tình cảm khác lạ của tớ ở lớp. E hèm, như đã kể ở cuốn sách trước, tớ cũng có đôi lần "cảm nắng" một bạn nữ nào đó. Nhưng mọi chuyện cũng nhanh chóng qua đi. Cả bố và mẹ tớ đều cho rằng, đó là những tình cảm đẹp, cần trân trọng. Hãy hình dung nó giống như một chiếc lá, một giọt sương. Hãy giữ gìn sự mỏng manh, trong sáng của nó, đừng làm đau. Những điều bố mẹ giải thích khiến tớ thấy mọi việc trở nên rất tuyệt. Tớ không thích trò chơi ghép đôi vì nó có vẻ trẻ con. Tớ thích cái cảm xúc mình ngẩn người ra khi bỗng nhiên thấy một bạn gái bên cạnh mình tự tin, hăng hái làm một việc gì đó với khuôn mặt đỏ bừng, mồ hôi lấm tấm và rạng rỡ nụ cười.

Tớ nuôi dưỡng cảm xúc ấy và không hề giấu giếm bố mẹ. Mẹ thậm chí còn rất "teen" khi biết hết cả những ngôn ngữ mà chúng mình thường dùng. Ở nhà tớ có một tiết mục yêu thích là nghe bố kể về các "cuộc tình" đã qua, từ khi bố còn nhỏ chỉ như tớ bây giờ. Hi hi, thế mà bố đã có một người bạn gái (chắc tớ phải gọi bằng bác) khá riêng tư. Khi bố chia tay xuống tỉnh học trường chuyên, bác ấy đã tặng bố một quyển sổ tay bé xíu, trong đó ghi lời bài hát *Tự nguyện* và hai câu thơ: *Tình chỉ đẹp khi còn dang dở. Đời hết vui khi giữ trọn câu thề.* Tội nghiệp bố, suốt bao năm trời cứ đi tìm lời giải cho

những dòng chữ "bí ẩn" ấy. Tại sao tình lại dang dở (chỉ là xa nhau đi học dưới tỉnh thôi mà), tại sao đã dang dở lại còn đẹp? Và bố cứ ngơ ngác thế cho đến tận khi bác ấy lấy chồng. Hì hì, buồn cười ghê. Tớ đã cho bố vài lời khuyên về chuyện này và bố nói, nếu gặp tớ sớm hơn, bố đã không khổ sở ngác ngơ dài dài như thế. À mà nếu vậy thì làm sao có tớ nhỉ? Đau đầu quá đi! Những "chuyện tình" dài vô tận của bố bao giờ cũng kết thúc bằng lời dặn dò của mẹ: *Con có thể có những xúc cảm mới lạ của một cậu con trai mới lớn. Nhiệm vụ của con là phải làm cho nó trở nên đẹp đẽ, lành lẽ. Cố gắng ít nhất là như bố, khi nhớ lại, thấy trong mình toàn những kỉ niệm vô cùng thơ mộng.* Nói xong mẹ nheo mắt đầy hàm ý.

Tớ thích cách nói chuyện cởi mở đó của bố mẹ. Suy cho cùng, những tình cảm yêu thương làm cho cuộc sống này thêm đẹp. Chúng chắp cánh cho trí tưởng tượng của mỗi người. Và bạn có tin không, nếu bạn có một cái nhìn hoàn toàn vô tư, không bị lệ thuộc quá nhiều vào cảm xúc cá nhân, bạn sẽ học tốt hơn đấy. Người ta thường bảo tình yêu làm cho cuộc sống thăng hoa mà. Tất nhiên chắc còn khá lâu nữa, chúng mình mới có được cái gọi là tình yêu đích thực ấy nhưng một chút bồng bềnh "say nắng" cũng thú vị phải không.

Tớ đã đọc được ở đâu đó câu nói: *Theo logic, những thứ quý giá của cuộc sống dần mất đi, đầu tiên là cái nôi, chiếc bàn học rồi đến mối tình đầu.* Đơn giản vậy mà đầy tính triết lý. Nó cũng tuần tự như việc chia tay thời ấu thơ với lời ru của mẹ mát lịm những trưa hè, rồi chia tay với thời đèn sách, chia tay với mối tình đầu trong sáng. Bởi hầu hết người ta sẽ khó đi được đến cùng với "mối tình đầu" của mình. Khái niệm "mối tình đầu" có thể khác nhau. Có người cho đó chỉ là cái nắm tay đầu tiên với người bạn khác giới, cái nhìn e lệ, thẹn thùng hoặc đơn giản chỉ là người bạn gái đã chia cho mình thanh kẹo. Những cảm xúc đó sẽ ra khỏi cuộc đời mình, chỉ để lại những dư vị ngọt ngào trong kí ức. Đáng trân trọng biết bao là những mối tình xuyên thời gian rộng dài năm tháng. Bố mẹ nói vậy. Để minh chứng cho điều này, bố còn tặng tớ một bức thư tình mà bố đã sưu tầm được. Bức thư cảm động của một cụ ông 90 tuổi gửi cho người vợ thương yêu của mình:

Nhớ cách đây chừng 60 năm em nhỉ, chúng mình chạy ào ào trên bãi biển. Em thì lúc nào cũng hét lên: Thích quá cơ. Còn anh thì chạy theo sau nhìn em, thấy đôi chân em trắng loáng trong ánh chiều hoàng hôn ở bãi biển mà nhớ mãi. Giờ vẫn nhớ đấy. Hôm rồi, nhớ em quá bảo đứa cháu nó đưa ra biển. Định nhấc chân bước, định hổn hển nhắc lại lời em nói, thích quá cơ, nhưng suýt nữa người anh đổ chúi xuống vì gió biển thổi.

Nhận được tin em đã hết ốm, đã ăn được mỗi bữa năm thìa cháo bột mà mừng quá. Ăn năm thìa là tốt rồi, ăn nhiều quá không nên em ạ. Anh khỏe thế này mà chỉ ăn bốn thìa thôi là thấy no căng. Nhớ ngày xửa ngày xưa vẫn thích ăn cơm nguội với nước cá kho. Vừa rồi, tự dưng thèm cơm nguội cá kho, ăn một chút thôi mà miệng anh như ăn phải đá hộc, đau tê tái.

Anh nhắc nhé, nếu ngoài trời có gió là em không được ra ngoài. Hôm qua, mấy đứa cháu bảo ông ơi, ra sân hóng mát, gió nồm mát lắm ông ạ. Theo chân nó vừa ra tới sân, ngọn gió nồm suýt thổi anh bay lên nóc nhà, may có hai thằng cháu giữ chặt.

Sắp tới ngày sinh nhật em nhỉ. Thế là em đã tròn tuổi 80. Hôm đó anh sẽ cố gắng gọi điện thoại. Nhưng anh nói trước, nếu em nghe tiếng xào xào tức là anh nói rằng em đấy hả. Khi nghe tiếng thùm thùm tức là anh đang chúc em sinh nhật vui vẻ. Đến khi nghe tiếng phù phù nhiều lần là anh đang hôn em.

Nhớ hồi ấy, anh đưa hai tay lên nhấc bổng em quay mấy vòng giữa trời, em cười rất to. Giờ anh nhìn lại đôi tay mình, hình như là tay ai ý, nhìn rất tội. Hôm qua anh cố nhấc con búp bê bé tí lên cao mà nghe tiếng xương cốt kêu răng rắc, sợ quá nên thôi.

Em ngủ ngon không?

Anh chợp mắt từ chập tối, đến khoảng 9 giờ là dậy, ngồi, nhìn ra trời đêm. Mấy đứa cháu nói ông ngủ ít quá. Anh bảo, thì đến khi ông ra đi, xuống đất, ông ngủ cả ngày lo gì.

Thỉnh thoảng, anh vẫn mở máy tính, xem lại mấy bài viết trên blog hồi ấy, thấy rất vui. Chắc giờ mấy ông, mấy bà blogger cũng không còn mấy ai nữa, lâu chẳng thấy ai vào blog cả. Lũ cháu hỏi, ông ơi, blog là gì. Chúng nó bây giờ chẳng có blog. Thời buổi giờ hiện đại quá, mình chẳng biết gì. Nhà anh, có cái máy giặt, con cháu nó đi làm, điều khiển từ xa, điều khiển cả robot. Anh ngồi, robot nó đến, nó cởi áo anh ra, nó gội đầu cho anh, tắm táp, rồi còn mang áo quần đi giặt. Lũ trẻ bây giờ yêu nhau cũng nhờ robot làm hộ. Máy chữ không cần đánh, muốn viết gì, chỉ cần đọc là máy tính tự gõ chữ. Nhưng tiếng Anh phì phèo quá nên máy chữ nó đánh sai hết cả. Ai đời anh viết, "Em ơi, anh nhớ em lắm" nhưng vì miệng anh móm mém phì phò nên máy nó nghe không rõ, nó đánh thành: "Phem phơi, phanh phớ phem phắm". Thế mới bực!

Anh không muốn gọi em là bà. Cứ gọi nhau bằng anh, bằng em thế nghe ngọt ngào. Hai ngày nữa anh tròn 90 tuổi. Anh đợi thư em.

Mà nếu không gửi được thư thì bảo robot nó mang thư đến cho anh, em nhé.

Anh dừng bút.

Thằng chắt nội đang mang chén cháo bột đến để anh ăn.

Chúc em ngủ ngon nhé. Nhớ đừng ra gió.

Ôi, đọc xong bức thư này, tớ đã cười ngất ngư. Một cụ ông hài hước và lãng mạn đến mức không tả nổi! Tớ thích chi tiết cụ ông muốn ra hóng gió để nhớ lại kỉ niệm ngày nào nhưng gió to quá, may mà có hai đứa cháu giữ chặt nếu không cụ đã bay lên nóc nhà! Rồi cụ còn tự "phiên dịch" , những tiếng xào xào, những tiếng thùm thùm… cụ sẽ nói khi gọi điện nghĩa là gì. Trời ơi, ông cụ dễ thương quá! Đọc xong tớ cứ hình dung ra điệu cười móm mém nhưng rất xì tin của cụ ông giống hệt ông nội mình. Đọng lại sau nụ cười là rất nhiều yêu thương, cảm thông và có chút gì như xót xa nuối tiếc. Tuổi già đến cùng với những phiền toái: đau xương, ngủ ít, ăn cháo tính bằng từng thìa. Nhưng tuổi già sẽ dừng lại mãi đó nếu có tình yêu, nếu có ngọn gió biển của kỉ niệm năm nào cứ thổi hoài, thổi mãi. Bức thư bố tặng khiến tớ hiểu và trân trọng hơn tình yêu. Và tớ nghĩ là mình sẽ cố gắng để có được những tình yêu đẹp trong đời, một cách không - hề - giấu - giếm.

Nhiều bạn bè trong lớp và cả các anh chị lớp trên trường tớ thường hay phàn nàn vì bị bố mẹ để ý "canh chừng" từng chi tiết. Dường như các bậc cha mẹ chỉ sợ mình thoáng quay đâu đó một chút thôi là thần tình yêu sẽ đến ngay trên lưng con của mình. Nó sẽ khiến con mình còng lưng gánh những lo âu, rồi mất thời gian, rồi vô bổ, rồi "vớ vẩn", rồi cả nguy hiểm nữa. Tớ may mắn có bố mẹ rất tâm lý và không quá lo lắng về việc này. Nhờ thế mà tớ có trách nhiệm hơn với những lựa chọn cũng như việc làm của mình. Tớ nghĩ mãi về những điều đẹp đẽ, trong sáng, lung linh, như nhà thơ Hoàng Nhuận Cầm đã gìn giữ trong bài thơ Chiếc lá cuối cùng. Bố tớ thích mê bài thơ này và đọc cho tớ nghe không biết bao nhiêu lần:

"Có một nàng Bạch Tuyết, các bạn ơi

Với lại bảy chú lùn rất quấy"

"Mười chú chứ, nhìn xem trong lớp ấy"

(Ôi những trận cười trong sáng đó lao xao).

Những chuyện năm nao, những chuyện năm nào

Cứ xúc động, cứ xôn xao biết mấy

Mùa hoa mơ rồi đến mùa phượng cháy

Trên trán thầy, tóc chớ bạc thêm.

Vậy đó, lớp học của mình, những kỉ niệm trong như pha lê với bạn bè, thầy cô sẽ còn mãi cùng "những trận cười trong sáng đó lao xao". Từ *xôn xao* chứa đựng cái rộn ràng, náo nức xen lẫn chút bâng khuâng, mộng mơ. *Không một tình yêu nào ở tuổi học trò không xuất phát từ tình bạn. Vì vậy, kỉ niệm và nỗi nhớ tình yêu ở đó đầy ắp hình ảnh, âm thanh, màu sắc… của mái trường và tuổi học trò. Mối tình đầu ở học đường đẹp một cách gần gũi, hồn nhiên mà trong sáng, thánh thiện. Nó mãi như chiếc lá bàng được định vị trong buổi đầu hò hẹn của hai người nhưng vẫn mướt xanh và lẩn khuất đâu đó trên cành cao, chẳng dễ gì mới ngước nhìn qua mà nhận ra ngay. Bài thơ là một giai điệu đẹp về tuổi học trò, được diễn tấu bằng guitar theo phong cách flamenco, mở đầu bằng một hợp âm trưởng lảnh lót, chơi vơi và kết thúc bằng một gam thứ lắng đọng, day dứ*t (Thai Sắc). Và vì thế, nói như nhà thơ Thai Sắc, bài thơ xứng đáng được đưa vào sách giáo khoa để giảng dạy trong nhà trường.

Tớ cũng thích mê điều này. Thay vì những lời giảng khô khan về những thứ gần như "điều luật", hãy cho tuổi học trò được lắng lại và suy ngẫm về những điều giản dị mà trong veo như con mắt lá nhìn trời xanh, như chiếc lá bàng mỏng manh rơi trên sân trường buổi chiều đầy gió. Điều đó quả thực rất tuyệt!

Tự bảo vệ bản thân

Kĩ năng tự bảo vệ bản thân là một kĩ năng vô cùng quan trọng, nó liên quan đến sự an nguy của mình và có thể cả người xung quanh nữa. Bố mẹ tớ luôn đề cao việc này và tớ đã được hướng dẫn một cách tự nhiên ngay từ khi còn nhỏ xíu.

Đây là một "bài thơ" dán trên tường nhà, được dán từ khi tớ chưa biết đọc cho đến lúc đã ra dáng một chàng trai:

Bạn Nhím ơi hãy nhớ

Không lại gần nước sôi

Chơi không gần bếp lửa

Cũng đừng ra mở cửa

Khi người lạ bấm chuông

Hãy lịch sự cười tươi

Nói xin chào thôi nhé

Mỗi khi bạn vấp té

Tủ thuốc đã sẵn sàng

Hãy lấy nhanh bông băng

Tớ cùng đau với bạn

Chơi ngoài hành lang ấy

Bạn nhớ vịn vững vàng

Đừng có chơi một mình

Chúng tớ lo lắm đấy

Nếu thấy khi lửa cháy

Hãy chạy nhanh khỏi phòng

Mọi việc sẽ ổn thôi

Siêu anh hùng xuất hiện.

Bài thơ này tớ học thuộc lòng ngay từ đầu vì tớ thích hình ảnh "siêu anh hùng". Không ai xa lạ đâu, "siêu anh hùng" chính là bố tớ. Bố luôn xuất hiện vào những tình huống tớ cảm thấy khó khăn nhất. Chỉ vài dòng thơ đơn giản vậy mà nhắc nhở rất nhiều điều. Tớ nhớ không chơi gần lửa, nhớ kĩ năng tránh hỏa hoạn, khi bị ngã, khi người lạ đến nhà.

Cũng từ khi còn bé, tớ và bố thường chơi: *Tập làm lính cứu hỏa*. Tớ cùng bố hì hục lấy các tấm bìa để dựng thành một "ngôi nhà". Nói là ngôi nhà cho oai chứ thực ra nó chỉ giống như một cái hộp có nắp che. Xong rồi. Bây giờ thì tớ sẽ nằm trong ngôi nhà, đợi khi nào có tín hiệu của bố (là tiếng gõ vào chiếc bát leng keng), tớ sẽ có nhiệm vụ bò ra ngoài thật nhanh. Càng nhanh càng tốt. Nhưng trong quá trình bò, phải tuân thủ những điều sau đây: Chỉ được bò bằng một tay, tay kia dùng một cái khăn để bịt lên mũi; khi bò, phải áp sát bụng xuống đất. Với cái mông to bè, ì ạch của mình, để làm được điều đó với tớ không dễ chút nào. Chơi xong, mồ hôi tớ tứa ra ướt đầm áo. Bố nói, đây là trò chơi giúp tớ hiểu những việc cần làm khi gặp hỏa hoạn. Khi đó, phải dùng khăn bịt mũi để che khói, cúi thấp người để tránh hít khói vào và tìm cách thoát ra ngoài thật nhanh.

Từ ngày nhỏ, tớ đã được học cách tự vệ khi gặp người lạ tấn công. Nghĩ đến điều này tớ sợ lắm. Bố nói, thông thường, mọi người xung quanh ta đều rất tốt, rất yêu quý trẻ con nhưng không thể không đề phòng. Trong một khu rừng, ngoài những con vật hiền lành, dễ thương, vẫn có cả những loài thú dữ đấy thôi. Vậy nên, mình phải biết cách tự bảo vệ mình. Bố thường bắt đầu bài học này bằng một câu chuyện. Những câu chuyện của bố bao giờ cũng hấp dẫn và thú vị. Nghe xong chuyện, tớ và bố sẽ cùng thảo luận để tìm cách giải quyết những vấn đề câu chuyện đặt ra. Ví dụ thế này:

Tôm là một chú bé vui vẻ. Chú ca hát suốt ngày. Tôm thích tranh luận với mẹ về đủ thứ chuyện. Cái giọng líu lo của chú làm huyên náo cả căn nhà. Không chỉ thích nói chuyện với mọi người, Tôm còn trò chuyện cả với bạn bè xung quanh. Chú trò chuyện với những bông hoa. Chú cúi xuống chạm mũi vào những giọt sương để cảm nhận cái mát lạnh, trong ngần từ sương mai. Chú thò tay ngắt những quả sim ven đường và đôi lúc, khi mẹ cho đi chơi công viên, Tôm còn cố gắng nhảy lên với tay vào những chú bướm làm cả đàn bướm vàng giật mình chao nghiêng. Đặc biệt, Tôm mê chơi bóng đá. Cả ngày Tôm có bóng đi theo làm bạn, lúc ăn cũng như lúc ngủ. Mỗi lần quả bóng lăn đi là Tôm chạy theo, đuổi lấy và ôm bằng được quả bóng lại vào lòng.

Tôm đáng yêu như thế này này

Và đây là câu hỏi của bố: *Một chú bé đáng yêu và linh hoạt như thế,*

khi gặp những tình huống khó khăn, chú ta có sợ hãi không nhỉ?

Tớ thì nghĩ là không vì Tôm rõ ràng là một chú bé luôn luôn vui vẻ, linh hoạt. Với chú, mọi vật xung quanh đều vô cùng thân thiện, chẳng có gì đáng sợ cả. Bố nói, chưa chắc đâu. Có nhiều bạn nhỏ, bình thường thì rất lí lắc, linh hoạt nhưng khi gặp phải tình huống khó khăn hoặc chuyển sang một môi trường không còn thân thiện thì lại sợ sệt, nhút nhát. Nhưng bây giờ chưa phải là lúc nghĩ ngợi lâu đâu, hãy xem những chuyện gì xảy ra tiếp theo với Tôm nhé.

Một hôm, cả nhà đi vắng, sau một hồi chơi bóng mệt nhoài, Tôm đặt quả bóng dưới đầu và gối lên nằm ngủ. Bỗng nhiên, Tôm thấy chiếc ghế dường như chao đảo và nhà mình rung lắc dữ dội. Có phải là ai đó đùa nghịch làm cho chiếc ghế của mình đang quay tít mù không? Quả là một trò đùa ác ý. Tôm cố gắng cho đầu óc bớt quay cuồng và thầm nghĩ như vậy.

Câu hỏi tiếp theo của bố là: *Điều gì đang xảy ra với Tôm vậy?*

Sau đây là những phán đoán của tớ:

Có thể cái ghế mà bạn Tôm đang nằm bị hỏng chăng? Nhưng không thể nào một chiếc ghế bị hỏng lại có thể xoay tít mù như thế được. Hay đúng như Tôm nghĩ, có một ai đó đã cố tình xoay tít mù chiếc ghế để trêu chọc Tôm? Cũng không phải, nếu có, bạn ấy sẽ phát hiện ra ngay. Vậy thì phải chăng, mặt đất đang quay? Có thể lắm chứ, tớ đã nhìn thấy mô hình quả địa cầu nằm trên một trục và hoàn toàn có thể xoay quả địa cầu đó theo mọi hướng. Chắc hẳn có một người khổng lồ nào đó đã dùng sức mạnh của mình để xoay Trái đất rồi. Tớ nói phán đoán của mình và nhận ngay được một cái ôm rất chặt của bố. Bố reo lên: *Quả là một phán đoán rất tuyệt*! Tất nhiên để tìm hiểu về người khổng lồ có khả năng xoay chuyển trái đất là một câu chuyện dài, còn bây giờ hãy quay lại với chú bé Tôm đã nhé.

Chính xác là nơi Tôm ở đang gặp phải động đất. Bây giờ thì mỗi đợt rung lắc ngày càng trở nên dữ dội hơn. Không chỉ ghế của Tôm nằm mà ngay cả các đồ vật trong nhà cũng va vào nhau loảng xoảng và rơi xuống đất vỡ tan.

Câu hỏi đặt ra là: *Động đất là gì mà kinh khủng thế?*

Động đất là đất bị động! Với suy nghĩ của cậu bé năm tuổi, tớ chỉ có thể trả lời được như vậy. Lúc bấy giờ, bố mới đưa ra một loạt tranh ảnh có liên quan đến động đất và giải thích: Tại sao lại có

động đất. Tớ hiểu, động đất là dư chấn của những biến động trong lòng trái đất. Bố chỉ vào hình vẽ cho tớ thấy những rung động bên trong tạo nên các vết nứt trên bề mặt trái đất. Nói nôm na thì giống như có một gã khổng lồ nằm ngủ dưới lòng đất. Do bị các vị thần cai quản, nên hầu hết thời gian gã khổng lồ này ngủ, chỉ đôi lúc do các vị thần sơ ý, hắn vươn vai thức dậy và gây ra cảnh đổ nát trên mặt đất. Bố giảng giải nghe thật dễ hiểu và sinh động.

Không chỉ dừng lại ở đó, tớ và bố còn chơi trò chơi động đất để hiểu cảm giác của bạn Tôm thế nào. Trò chơi cực đơn giản. Bố nằm trên giường, trùm chăn bông kín đầu. Tớ sẽ nằm lên trên rất thảnh thơi. Khi nào bố hô: Động đất! Nghĩa là khi đó bố sẽ không nằm yên nữa. Bố vùng vẫy, quẫy đạp, cong người hết bên nọ sang bên kia. Nhiệm vụ của tớ là phải bám thật chặt cái chăn, không ra khỏi vị trí, cứ thế tớ lao từ bên này sang bên kia theo chiều rung lắc của bố nhưng tuyệt đối không được rơi xuống giường. Khó lắm đấy các bạn. Sự "rung lắc" của bố mạnh khủng khiếp và thông thường kết thúc trò chơi cả tớ và bố đều... ở dưới đất. Chơi xong, mở chăn ra, bao giờ bố cũng mồ hôi mồ kê nhễ nhại. Tớ cũng nhễ nhại không kém. Nhìn lại cái giường mới kinh khủng. Chăn gối xộc xệch, lăn hết xuống đất. Mẹ sợ nhất khi hai bố con chơi trò này. Bố nói, tớ rất cừ, rất dũng cảm và cũng rất khôn khéo khi chống lại "động đất". Nhưng động đất thực sự thì không dễ và không vui như thế đâu. Cùng quay lại xem bạn Tôm thế nào nhé:

Bạn Tôm vẫn đang hoang mang tột độ. Lúc ấy, bạn chợt nhớ ra cần phải gọi điện cho mẹ. Bạn đi đến chỗ để điện thoại nhưng khó quá. Nhà cửa vẫn tiếp tục rung và bạn thấy mình chao đảo. Để dễ di chuyển hơn, bạn chuyển sang bò. Bạn với lấy cái điện thoại nhưng không thể được, điện thoại đã bị mất liên lạc.

Trời ơi, tình huống khó khăn quá! Bạn Tôm ơi, cố lên! Nghĩ xem cách nào có thể giúp được bạn Tôm bây giờ? Tớ cứ cuống hết cả lên. Làm thế nào bây giờ. Cách thông thường nhất khi gặp khó khăn là cầu cứu bố mẹ. Nhưng bạn Tôm thì sẽ như thế nào nếu không gọi được mẹ? Tớ nhìn bố tớ, cái nhìn lo lắng. Bố nói: Ai cũng có thể gặp phải những tình huống như bạn Tôm. Điều đầu tiên cần phải làm trong những tình huống đó, con luôn nhớ: Bình tĩnh, bình tĩnh, thật bình tĩnh! Không được la hét, gào thét sẽ không thể tìm ra được phương án nào tốt cả. Hãy xem bạn Tôm sẽ làm thế nào nhé:

Sau khi bò trên mặt đất, bạn thấy bò sẽ tốt hơn là đi. Bình tĩnh nhìn lại cả căn phòng, bạn thấy chỗ gầm giường có vẻ là nơi trú ẩn an toàn nhất vì không thấy nó rung lắc nhiều và nếu nấp trong đó, có thể

không bị các đồ vật khác rơi vào. Tôm bò thật nhanh. Với một cậu bé ham chơi thể thao, việc đó không có gì là khó. Ngày nào Tôm chả bò vào gậm giường để nhặt bóng lăn vào đó cơ chứ.

Theo tớ, việc làm của bạn Tôm rất khôn ngoan. Và tớ rút ra kết luận: khi động đất, hãy tìm những nơi như gậm bàn, gậm giường để chui vào ẩn nấp tạm thời, tránh bị các đồ đạc khác rơi vào đầu. Tớ nhớ đã được nhìn thấy một hình ảnh kiểu như thế này rồi mà. Khi đó tớ đã rất buồn cười vì không hiểu sao người lớn tự nhiên lại chui xuống gầm bàn làm gì. Chắc là đang chơi trốn tìm với con mình. Nhưng khi có câu chuyện của bạn Tôm và hiểu thế nào là "động đất", tớ mới biết, đó là cách phòng tránh khi có động đất xảy ra.

Bố rất hài lòng với những lập luận của tớ. Bố nói, cả tớ và Tôm đã rất bình tĩnh xử lý khi có động đất. Tuy nhiên đó chưa phải là phương án tối ưu nhất. Phương án đó chỉ phù hợp với những trận động đất nhỏ. Còn tối ưu nhất sẽ là gì? Đó là nằm xuống bên cạnh (nhớ là bên cạnh các đồ vật như bàn, ghế cao, giường). Tại sao lại nằm bên cạnh? Câu trả lời dễ thôi. Bố lấy luôn chiếc ghế trong phòng thờ ra minh họa. Bố nói: *Bây giờ giả sử cái ghế này đổ, nếu con nằm trong đó, nó có thể sẽ đè lên người con, nhưng nếu con ngồi cạnh, có thể con sẽ lọt vào ngay khoảng trống của cái ghế đó. Người ta gọi đó là tam-giác-sống.*

Nhưng một câu hỏi đặt ra là: Liệu có nấp mãi trong đó được không? Hãy giả sử, một mình bạn Tôm bị mắc kẹt trong nhà, mọi người không phát hiện ra, xung quanh mình là đống đổ nát. Bạn Tôm sẽ phải làm thế nào? Chà chà, cái này khó. Bố nhăn trán hỏi: *Nếu bạn Tôm muốn thoát ra khỏi ngôi nhà thì sẽ làm thế nào?*

Tớ nêu ý kiến: *Bạn sẽ lại bò ra, mở cửa và thoát ra ngoài*. Bố đồng ý nhưng vẫn còn băn khoăn: *Nhỡ động đất đã làm cho cửa bị kẹt rồi thì sao? Con hãy nhìn quanh nhà mình xem, giả sử khi cửa bị kẹt, con sẽ ra ngoài bằng cách nào?* À, con chạy ra ban công ạ. Bố nhất trí. Và bạn Tôm của chúng ta cũng làm như vậy. Bạn chạy ra ban công. Ngoài ban công bây giờ cũng đang rung lắc. Cây hồng trồng ở ban công đã bay vèo xuống đất. Tôm sợ lắm. Bạn ước có thể có chiếc thang máy ở đây. Nhưng nhớ nhé: Khi có động đất thì không được dùng thang máy. Rất may là Tôm đã nhớ điều này. Việc cần làm tiếp theo là thu hút sự chú ý của mọi người, của xe cứu hộ. *Theo con, để thu hút sự chú ý của mọi người thì phải làm thế nào?*

Cái này thì dễ hơn rồi, tớ trả lời rất nhanh là: *hét lên thật to ạ*. Bố gật đầu nhưng lại khuyến khích tớ nghĩ thêm các cách khác. À, tớ

nghĩ ra rồi, dùng các mảnh vải để vẫy như kiểu những người ngoài hoang đảo vẫn làm khi thấy tàu đi qua, dùng còi để thổi, dùng các vật có âm thanh để gõ. Rất tuyệt vời! Bố khen và dặn thêm, đây là tình huống khẩn cấp nhé, không có nhiều thời gian để tìm các đồ vật đâu. Vậy tốt nhất là có thể cởi áo ngoài của mình và vẫy để kêu gọi sự chú ý của mọi người. Một bài học tớ cho là rất thú vị.

Bạn Tôm đã ra ngoài ban công, bạn dùng hết sức để kêu gọi mọi người giúp đỡ. Một xe cứu hộ đã đến. Một tấm bạt được căng ra phía dưới và bạn được khuyến khích nhảy xuống. Xung quanh bạn có nhiều người làm như thế. Tôm nghĩ đến hình ảnh của một quả bóng nảy trên tấm bạt. Rất nhẹ nhàng, bạn nhảy xuống. Rất nhiều người đỡ bạn phía dưới và nhanh chóng đưa bạn đến nơi an toàn. Ở đó, đã có mẹ của Tôm chờ sẵn. Mẹ ôm choàng lấy Tôm mừng rơi nước mắt. Hai mẹ con đã cùng nhau vượt qua được cơn địa chấn của tự nhiên.

Tớ thích mê đoạn cuối này. Thích chi tiết bạn Tôm thả mình xuống tấm bạt có người đợi sẵn, dù bố nói, việc ấy không đơn giản chút nào. Chỉ được nhảy khi gặp trường hợp cực nguy cấp, khi và chỉ khi có bạt ở dưới. Bố nói cách nhảy cũng không phải đơn giản, phải làm thế nào để khi rơi xuống mình không bị thương. Đừng chúc đầu xuống, hãy thả lỏng và để cơ thể rơi theo chiều thẳng đứng. Vui hơn cả là bạn Tôm đã an toàn một cách vô cùng ngoạn mục. Cảm phục bạn ấy quá.

Không chỉ có thế, sau khi nghe xong chuyện, bố còn dành ra hẳn một tuần nói chuyện về chủ đề này. Tri thức trong sách vở và việc sưu tầm tranh ảnh về động đất đã giúp tớ hiểu rằng: Khi động đất, nếu ở trong nhà, hãy thực hiện như bạn Tôm nhưng có thể thêm một số thao tác khác như: tắt bình gas, mở sẵn cửa đề phòng cửa sẽ bị kẹt không mở được, chạy theo cầu thang thoát hiểm và trong bất cứ tình huống nào cũng phải bình tĩnh. Còn nếu ở ngoài trời thì không được hoảng hốt, không xô đẩy giẫm đạp nhau. Hãy nghe theo sự chỉ dẫn. Cách tốt nhất là chọn một nơi có không gian rộng, tránh các nhà cao tầng, các cột đèn đường… Tóm lại là tất cả những thứ có nguy cơ đổ lên mình.

Từ câu chuyện của bạn Tôm, tớ còn nhận thức được nhiều điều khác nữa. Quan trọng hơn cả là chuẩn bị được tâm thế bình tĩnh khi gặp nguy hiểm. Ở Nhật Bản, động đất xảy ra thường xuyên nên trong gia đình hay trường học, bố mẹ, thầy cô đều có trách nhiệm hướng dẫn để mọi trẻ em đều biết cách phòng tránh giảm nhẹ hậu quả của thiên tai. Nhưng tớ thích cách hướng dẫn của bố. Nó làm tớ thấy tự tin và cũng nhớ những điều bố dặn một cách

lâu thật là lâu.

Không chỉ dạy tự vệ với các tình huống như hỏa hoạn, thiên tai, bố còn dạy tớ các tình huống tự vệ khi gặp những người lạ, người không tốt bằng nhiều cách mà tớ cũng rất thích. Tuy nhiên những lời dặn dò của bố lâu lắm rồi nên tớ không thể nhớ hết.

Lớn hơn, khi tớ chuẩn bị bước vào tuổi dậy thì, bố lại dạy tớ những bài học khác về tự bảo vệ bản thân. Chỉ có điều theo một cách thức mới, một kiểu "rất người lớn".

Trước hết bố dạy tớ tập bơi. Bố thường đọc câu: *Có phúc để con biết lội/ Có tội để con biết trèo* để nói về tầm quan trọng của việc biết bơi. Bố bảo, là một người đàn ông nhất định phải biết bơi. Ngoài lợi ích về mặt sức khỏe, đó còn là kĩ năng cần thiết để "tự vệ" với sông nước.

Nhưng dạy biết bơi là một chuyện, bố còn hướng dẫn thêm cho tớ rất nhiều những điều liên quan đến chuyện bơi lội. Mỗi lần ra bể bơi, ra biển tắm, bố thường giải thích về những điều thiết yếu trước khi cả hai bố con cùng nhảy ùm xuống nước. Nhờ đó tớ hiểu và nắm rất vững cách xử lí khi gặp những tình huống như đang bơi lỡ bị chuột rút hoặc do quá mải mê lỡ bơi quá xa bị đuối sức, cách có thể cứu giúp người bị đuối nước. Bố còn giúp tớ hiểu những kiến thức liên quan đến tự nhiên, đặc biệt những tri thức về dòng chảy ngược và cách phát hiện các dòng chảy ngược để phòng ngừa khi tắm biển. Có ba loại dòng chảy ngược, là:

- Dòng ngược tức thì (Flash Rip Current): dòng chảy hình thành, biến mất nhanh chóng do sự giảm của mực nước biển và độ cao của sóng tăng đột ngột.

- Dòng ngược cố định (Fixed Rip Current): hình thành do nước biển bị chắn bởi 2 đường cát, có thể tồn tại trong khoảng thời gian từ vài ngày đến hàng tuần, thậm chí hàng tháng.

- Dòng ngược vĩnh cửu (Permanent Rip Current) hình thành do địa hình vùng biển. Ở vùng biển có nhiều san hô, dòng chảy này có thể tồn tại vĩnh viễn.

Trong ba loại đó, đáng sợ nhất là Dòng ngược tức thì. Bố nói, khi bị cuốn vào đó, nếu không biết cách thì ngay cả những người được coi là kình ngư cũng không thể sống sót.

Theo bố, để phát hiện ra những dòng chảy ngược này không quá khó, chỉ cần chịu khó quan sát thật kĩ trước khi xuống tắm. Ví dụ,

có thể xác định dòng chảy ngược nhờ việc dòng nước bị khuấy tung, đục ngầu, nổi bọt và bập bềnh. Dòng chảy ngược thường cuốn theo rong biển và các vật trôi nổi khác như rác, tạo thành một dòng hướng ra xa bờ. Nó cũng thường khuấy cát từ dưới đáy nên nếu bạn đột nhiên thấy vùng nước có màu đục hơn hẳn so với các vùng xung quanh, hãy tìm cách tránh xa. Còn nếu chẳng may bị cuốn vào dòng chảy ngược thì sẽ phải làm thế nào? Cái này bố để tớ tìm hiểu và tự tìm câu trả lời. Tất nhiên là tớ hiểu ngay, với tốc độ dòng chảy như thế, nếu mình cố tình chống cự lại, mình cầm chắc phần thua. Hãy thả lỏng, thật bình tĩnh và bơi vuông góc với bờ chứ không phải bơi ngược, sau đó hãy tìm cách gọi cứu hộ.

Điều quan trọng nhất trong mọi tình huống để "tự vệ" là phải bình tĩnh. Bạn không được làm cho mọi chuyện trở nên rắc rối thêm do việc bạn hoảng loạn, không điều khiển được cảm giác, không điều khiển được hành động bản thân. Những điều ấy, bố nhắc nhiều đến nỗi tớ thuộc lòng. Nhưng từ thuộc lòng đến thực hiện là điều không hề dễ dàng. Rất nhiều trường hợp, tớ đã tự làm khó mình do không bình tĩnh khi xử lý. Nhưng bố cũng động viên, tớ chưa hẳn đã là một người đàn ông trưởng thành nên mọi việc còn phải học trong suốt cả quá trình, suốt chặng đường rộng dài phía trước.

Đi bơi với bố, ngoài việc được tìm hiểu về thiên nhiên bao la, về những kĩ năng sinh tồn để bảo vệ mình nơi sông nước, điều làm tớ cảm nhận rõ rệt hơn là sự gần gũi của tình cảm cha con. Trong làn nước mát lạnh, giữa những trận cười sảng khoái, lòng tớ cứ lâng lâng thứ cảm xúc đẹp đẽ thuần khiết khi nép mình bên bố giữa biển xanh bao la. Tớ cứ thích nắm chặt bàn tay bố để mãi được bé bỏng, được chở che, nương tựa. Từ cái nắm tay hữu hình, tớ cảm nhận được, rồi đây, bất cứ thử thách nào tớ gặp phải trên đường đời, sẽ luôn có bàn tay của bố làm điểm tựa. Bởi không bao lâu nữa, tớ sẽ rời xa bố mẹ để tự lập và trưởng thành.

Cảm giác thật hạnh phúc khi nhìn thấy nụ cười lấp lóa của bố dưới làn nước trong xanh, cái lắc đầu hất nước ra khỏi tai của bố mỗi lúc tắm xong. Và, tớ như được nhìn thấy "một hình ảnh khác" của bố thường ngày, không còn là một ông bố trầm tư, thích lui vào góc khuất yên tĩnh để đọc sách, nghe nhạc, một ông bố hay quan tâm đến chuyện thế sự hơn là chuyện thường ngày, nói tóm lại là một ông-bố-trầm-tĩnh nữa. Dòng nước, những hoạt động bơi lội phóng khoáng dường như làm bố thay đổi hẳn. Nụ cười sảng khoái, yêu đời, cái nháy mắt nghịch ngợm, sự hò hét thái quá cổ vũ mỗi khi tớ bơi được xa hơn của bố làm tớ thấy bố gần gũi hơn

biết nhường nào.

Vì gần gũi ràng rịt đến vậy nên bố có thể nói những chuyện "rất chi là đàn ông" với tớ. Bố dặn, không phải là con trai thì không cần ý tứ đâu, nhất là những nơi như bể bơi. Có nhiều người đàn ông khác, do sự phát triển sinh lý không bình thường nên thường lợi dụng những chỗ công cộng để làm điều xấu. Từ đó tớ có ý thức hơn, khi bơi dưới bể, khi ở phòng thay đồ. Điều bố nhắc nhở, luôn là: Có ý thức nơi công cộng, tự giữ gìn, bảo vệ cơ thể, không để những người xấu có thể lợi dụng tình huống (khi mình đang thay đồ, khi đang bơi dưới nước) để làm những hành động không tốt. Và đặc biệt, hãy nói to lên nếu phát hiện ra bất kì hành động lạm dụng nào hoặc nếu không, hãy tránh xa, càng xa càng tốt.

Như vậy, đi bơi đối với tớ không chỉ là việc học một môn thể thao mà quan trọng hơn là cơ hội để tớ được dịp gần gũi với bố, học được những bài học về "tự vệ" cho cơ thể mình một cách tốt nhất. Hè năm ngoái, khi tham gia vào "đội bơi mũ đỏ", tớ đã cực kì phấn khích khi được trải nghiệm những bài học của bố với bạn bè, những kĩ năng vượt lên thử thách để có thể bơi nhanh, bơi mạnh như một con cá khỏe khoắn vùng vẫy dưới làn nước mát. Tớ thấy thân thể mình nhẹ nhõm (dù tớ vẫn vô cùng ục ịch), cái nhẹ nhõm có được từ tâm trạng thoải mái, vui vẻ.

Từ cách tự vệ bản thân khi gặp hiểm nguy, bố mẹ còn hướng dẫn tớ "tự vệ" bằng cách nói KHÔNG với những lôi kéo, cám dỗ thông thường khác ở lứa tuổi chúng mình.

Bạn đang học bài, bạn nghĩ là bạn có thể cùng một lúc vừa chat với bạn bè cũng không sao, không ảnh hưởng gì lắm. Tớ thi thoảng cũng làm điều này và thấy ổn. Cứ một lát, tớ lại ngẩng lên chat với bạn sau đó lại quay về bài học. Ban đầu bố không nhắc nhở gì. Một hôm bố đố tớ cầm hai tay hai cái bút và vẽ hình tròn trên giấy sao cho hai hình tròn giống như nhau. Tớ hào hứng lắm vì tin vào khả năng viết tay trái của mình. Nhưng hì hục đến hết cả một tập giấy mà tớ không thể thực hiện được yêu cầu của bố. Bố nói, nếu con vừa làm việc này, con lại đồng thời làm việc khác thì kết quả sẽ giảm đi, giống như cách con vẽ hai vòng tròn mà cả hai đều méo mó thế này. Nói đến đó, bố cắt một trong số những "tác phẩm" của tớ dán lên trước bàn học. Sau này, mỗi khi học bài, nhìn hai "hình tròn" do mình tạo ra, tớ nhớ ngay lời dặn của bố.

Bố xa nhà cũng vào tầm tuổi tớ bây giờ. Từ vùng chiêm trũng xa xôi, nghèo nàn, bố xuống thành phố học trường chuyên. Khoảng cách từ quê xuống phố không chỉ được đo bằng quãng đường xa

hút mà còn là sự khác biệt giữa một đứa trẻ nông thôn nghèo với những điều quá mới mẻ và lạ lẫm hấp dẫn chốn thị thành. Ước ao cháy bỏng ban đầu của bố là được ăn mặc lành lặn, thơm tho giống như bạn bè cùng lớp, thay cho chiếc quần vá chằng vá đụp mà bố vẫn mặc hàng ngày. Những mâu thuẫn, dằn vặt cứ đầy ắp trong suy nghĩ của bố. Lại nữa, khi ấy, sách vở và báo chí lại quá ít, ông bà thì thuần nông dân chất phác làm gì có thời gian để dạy con những kiến thức về giới tính. Bố mày mò tự tìm hiểu và trang bị những kiến thức cần thiết để thắng những cám dỗ bản năng, nuôi ý chí vươn lên học hành thành đạt.

Tớ và bố cũng đã tranh luận (khá quyết liệt đấy, hihi) về một luận điểm vô cùng lý thú là: Giữa một người có hoàn cảnh không được thuận lợi và một người có hoàn cảnh thuận lợi (mà chúng ta thường gọi là con nhà giàu ấy) thì ai sẽ dễ học tập tốt, đạt được những thành công trong cuộc sống hơn.

Nghe qua thì chủ đề có vẻ buồn cười. Bởi vì, điều dễ nhận thấy bằng trực giác là, rõ ràng người có hoàn cảnh thuận lợi hơn thì học tập phải tốt hơn. Ngẫm nghĩ thêm chút nữa, cả tớ và bố tớ đều thấy, thực tế có vẻ không như vậy.

Bằng chứng là, trong các kì thi tuyển sinh đại học, thủ khoa vào các trường top trên, hầu hết là các anh chị có gia cảnh khó khăn, xuất thân từ những vùng quê nghèo khó, thậm chí vô cùng nghèo khó. Nếu tính tỷ lệ đỗ đại học thì chắc chắn các trường ở thành phố sẽ cao hơn nhưng nếu tính tỷ lệ thủ khoa, tớ tin chắc, các trường "vùng sâu, vùng xa" sẽ chiếm ưu thế. Và ngay cả với bố cũng vậy, từ thời phổ thông cho đến khi học đại học, bố luôn đạt giải cao hơn so với nhiều học sinh thành phố trong các kì thi.

Vậy câu trả lời nằm ở chỗ: Phải chăng hoàn cảnh thuận lợi sẽ nảy sinh nhiều cám dỗ hơn? Và nếu không vượt qua được cám dỗ, không có khả năng tự vệ, người ta sẽ không phấn đấu phát huy hết được những tiềm năng mà mình sẵn có.

Xã hội càng hiện đại, điều này càng phổ biến. Ngay trong bạn bè của tớ, cụm từ "nhà giàu vượt sướng" được sử dụng rất nhiều. Tớ thấy ngoài chút bông phèng, nó là vấn đề rất lớn cần được suy ngẫm và tìm ra lời giải đáp thỏa đáng.

Bố rất thích cách lập luận của tớ. Bố nói bố ngạc nhiên vì cách nhìn nhận cuộc sống rất "ông cụ non" của con trai. Điều đó cho thấy tớ đã khá trưởng thành rồi (Hi, thích quá). Vậy nên, trang bị cho tớ những kiến thức để có thể vượt qua "những điều thuận lợi,

những điều sẵn có" đúng là một việc rất hợp lý. Bố tâm đắc rút ra kết luận đó sau buổi tranh luận. Tớ thích việc được cùng bố thảo luận, bày tỏ quan điểm của mình, không sợ sai, tớ phải có lý lẽ để phản biện và bảo vệ ý kiến của mình đến cùng. Có thể tranh luận hăng hái đến toát mồ hôi, "chém gió" phần phật nhưng sau đó, hai bố con lại ôm nhau cười xòa.

Thay vì những lời dạy giáo điều, những lời khuyên chung chung mà ta có thể tự tìm thấy trong nhiều sách vở, tớ cảm nhận và thấu hiểu, chia sẻ và đồng cảm với người bạn lớn là chính bố. Bố chỉ cho tớ thấy, cuộc sống càng hiện đại, những cám dỗ ngày càng nhiều lên. Chỉ cần mở mạng, ta sẽ dễ dàng truy cập vào những trang web "đen, bẩn". Bố mẹ không bao giờ nói cấm tớ vào những trang web đó. Thậm chí, mẹ còn nói: *Nếu con tò mò muốn xem thử thì cứ mở. Nhưng khi xem, con hãy nhìn nó ở khía cạnh sinh lý, khía cạnh bản năng nhất của con người. Tình dục không bao giờ chỉ được đề cập ở vấn đề bản năng. Nếu không có tình yêu, đó sẽ giống như cách để các loài thú duy trì chức năng sinh sản.* Từ sự phân tích của mẹ, tớ hiểu, tình yêu chính là một "lớp áo" tự vệ trước những cám dỗ của giới tính. Những kĩ năng tự vệ khi ta phải sống tự lập sẽ giống như những "lá bùa hộ mệnh" giúp ta có thể an toàn, vui vẻ và làm chủ bản thân mình.

Điều đặc biệt thích thú là trong quá trình học về các kĩ năng liên quan đến tự vệ, tớ hiểu được khái niệm động đất từ khi còn nhỏ xíu, hiểu về sự bí ẩn của thiên nhiên khi tạo ra những dòng chảy ngược, biết đến sự mênh mông của bao la sông nước, biết đến những chức năng tạo ra các hoocmon giới tính của đàn ông... Những kiến thức ấy đi vào đời sống tinh thần của tớ một cách nhẹ nhàng và vô cùng sống động. Nó khác hẳn với các bài học yêu cầu phải học thuộc lòng từng câu, từng chữ. Viết đến đây, tớ bỗng nhớ đến câu chuyện:

Một lần, Edison đưa vỏ thủy tinh của một chiếc bóng đèn cho trợ lí của ông, yêu cầu người trợ lí này tính thể tích của chiếc bóng đèn đó. Vì chiếc bóng đèn không phải là hình tròn, nên người trợ lí tính cả buổi chiều cũng không ra. Khi Edison trở về, người trợ lí vẫn loay hoay mãi với các công thức dày đặc. Anh ta nhìn Edison với vẻ mặt có lỗi, đồng thời giải thích lí do chưa hoàn thành nhiệm vụ. Ông cười, không nói gì rồi mang chiếc bóng đèn ra vòi, hứng đầy nước rồi đổ vào chiếc cốc thủy tinh có hình dạng theo quy tắc, xem thể tích cốc là bao nhiêu thì đó là thể tích của bóng đèn, người trợ lí lúc này mới hiểu ra.

Như vậy, kiến thức không phải chỉ là những công thức, định lí và lý thuyết trong sách vở; kiến thức chính là năng lực vận dụng

chúng vào thực tiễn đời sống của chúng ta.

Vậy đó, cách bố mẹ hướng dẫn tớ vận dụng kiến thức đã học vào những tình huống mô phỏng hoặc tình huống thực khiến tớ dễ hiểu, dễ nhớ và quan trọng là dễ gần, dễ nói chuyện với bố mẹ hơn. Sâu xa hơn tớ cũng cảm nhận được tình yêu thương bố mẹ dành cho mình thông qua việc chăm chút từng li từng tí cho cây tâm hồn của tớ được xanh tươi, trong veo, mát lành. Không thô bạo uốn nắn cái cây ấy theo như ý mình nhưng bố mẹ đã tạo được một môi trường đủ dưỡng chất, đủ khí trời, đủ sự bảo vệ cần thiết để cây lớn lên. Trong môi trường đó, tớ cũng phải tự gắng sức để bảo vệ mình khỏi những tấn công, những tác động tiêu cực từ xung quanh. Tớ đã lặng người hồi lâu khi đọc câu nói của Nick Vujicic: "*Khi còn nhỏ, không phải lúc nào tôi cũng hiểu được tại sao cha mẹ tôi lại muốn tôi tự làm tất cả mọi việc, nhưng bây giờ thì tôi hiểu và tôi biết ơn cha mẹ vì điều đó. Tôi không có chân nhưng cha mẹ tôi muốn tôi đứng bằng đôi chân của chính mình*".

Đứng bằng đôi chân của mình, đôi chân của cơ thể hay đôi chân gánh đỡ sức nặng của lý trí, đều có ý nghĩa như nhau. Tớ tin là như vậy!

Những mối quan hệ khi bước vào tuổi dậy thì

Có quá nhiều lời than phiền của các bậc cha mẹ khi con cái bước vào tuổi dậy thì. Nào là, bỗng nhiên con lầm lì, ít nói. Từ cậu bé, cô bé con ngoan hiền bỗng trở nên cực kì khó chịu. Bố mẹ rơi vào những cơn hoang mang dài, tưởng như sắp tuột mất trong tay báu vật mà mình vẫn thường cầm, thường nắm. Tớ đã tìm hiểu về vấn đề này. Từ góc độ của một người đang trong giai đoạn "nhạy cảm" tớ muốn: *Các bậc phụ huynh ơi, chúng con muốn nói…*

- **Khủng hoảng thần tượng**: Giai đoạn tuổi thơ, có vẻ như chúng mình tìm thần tượng rất dễ. Thần tượng chẳng đâu xa, thần tượng chính là bố mẹ mình đấy. Không biết các bạn thế nào chứ với tớ tất cả những lời nói của bố mẹ khi tớ còn nhỏ đều đúng, đều rất chính xác. Khi đó, hễ nghe ai nói không hay về "thần tượng" của mình, chúng mình chắc hẳn đều ngơ ngác: Tại sao lại như vậy được? Và cũng vì thế, tất thảy những điều bố mẹ làm đều là tuyệt vời. Chúng mình sống trong một thế giới được bao bọc và cảm giác an toàn. Nhưng tất cả những điều đó sẽ thay đổi khi chúng mình bước vào tuổi dậy thì.

Thần tượng trước đây (có thể) sẽ bị hoán ngôi một cách nhanh chóng. Hình như trong tâm lý học, người ta gọi đây là giai đoạn: *Thần tượng bị sụp đổ.*

Chà chà, điều này nói ra không biết bố mẹ chúng mình có buồn không nhưng thực sự thì hình ảnh bố mẹ khi chúng mình bước vào tuổi dậy thì không còn giữ được sự "lung linh" như vốn có nữa. Thay vì ngưỡng mộ, làm theo thì chúng mình quay sang xét nét, phân vân. *Tại sao bố mẹ lại làm như thế? Ôi, hóa ra bố mẹ không hạnh phúc như mình nghĩ? Sao bố lại hay đi nhậu vậy? Mẹ ơi, sao mẹ tốn quá nhiều thời gian để nói chuyện với bạn bè thế?*... Hàng ngàn câu hỏi được đặt ra. Hỏi mà rất khó có câu trả lời. Trong lòng

chúng mình bị giằng co giữa hai làn nước: một trong veo của sự yêu thương, sự biết ơn, làn nước kia đã có chút "thay màu" bởi những nghi ngại, dò xét. Và dùng dằng giữa hai làn nước ấy.

Khủng hoảng về "thần tượng" quen thuộc, chúng mình bắt đầu tìm đến với những "thần tượng" mới. Nhiều bạn trong lớp tớ mê mệt những nhóm nhạc Hàn Quốc, những cô nàng hoặc anh chàng từ xứ sở Kim chi xa xôi, chưa một lần được tiếp xúc trong đời. Nhưng vì không tiếp xúc nên hình ảnh ấy, dĩ nhiên là tròn vành vạnh, tuyệt hảo, gọi đúng là "đẹp không tì vết". Và khi tìm được "thần tượng" mới, chúng mình nhanh chóng quên nỗi buồn với "thần tượng" cũ. Có bạn suốt ngày chỉ quan tâm xem thần tượng của mình ăn gì, chơi gì, lịch diễn ở đâu, đang yêu ai. Có bạn dễ dàng bật khóc khi nghe tin thần tượng đã có người yêu. Không cần biết người nắm vững ngôi vị thần tượng cũ đang điêu đứng khổ sở vì những đứa con của mình bỗng dưng thay đổi tính nết đến chóng mặt. Chúng mình bám lấy cái hình ảnh của thần tượng vừa tìm được như một cái phao của niềm tin. Và nếu lúc này, cha mẹ càng cư xử quyết liệt, thậm chí thô bạo càng đẩy con cái ra xa mình. Giữa hai thế hệ càng không tìm được tiếng nói chung. Chắc chắn như thế.

Trong một thời gian, tớ cũng gặp phải tình trạng tương tự. Lúc ấy, tớ bắt đầu nhìn bố mẹ bằng con mắt có phần dò xét. Nhưng thay vì đi tìm thần tượng mới, tớ đã tìm thấy "một cái phao" bé nhỏ, dễ thương ở ngay dưới gối. Một buổi sáng kia, khi tỉnh dậy, tớ đã thấy ngay "cái phao" này.

Gửi con trai của bố,

Khi con ra đời, việc đầu tiên bố làm là xem những ngón tay, ngón chân của con có đủ đầy không. Việc làm đó chỉ để thấy, khi con ra đời, lành lặn, đủ đầy cũng làm niềm hạnh phúc trong bố dâng lên ngập lòng.

Nhìn con lớn lên, khỏe mạnh, vui vẻ, hồn nhiên, bố còn mong gì hơn thế.

Mỗi ngày của bố ùa tràn tiếng cười của con, chút rạng rỡ, chút ngơ ngác, chút lí lắc, chút xăng xái… mỗi thứ tí ti thôi mà cứ làm tim bố chừng như loạn nhịp.

Được ôm con vào lòng, được nắm bàn tay của con dọc dài những chặng đường bố qua, tin cậy và ấm áp vô bờ.

Bố biết một ngày nào đó, tay con sẽ nắm bàn tay khác. Bờ vai con là

chỗ tựa cho một ai đó khác. Trái tim con không chỉ dành riêng cho bố mẹ.

Và bố thật vui mừng vì điều đó.

Như nhìn cái cây lớn lên, nhìn ánh nắng lướt qua bên cửa sổ, nhìn bông hoa hướng dương vươn về phía mặt trời.

Bố biết rằng con đã lớn.

Rằng bố đã dần tính thời gian của mình theo chiều ngược, còn con, thời gian đang tính thuận chiều.

Trong quá trình bước về phía trước đó, con trai, hãy nhớ: Bố không hề hoàn hảo, mẹ không hoàn hảo và con cũng không hoàn hảo.

Sự hoàn hảo trong cuộc đời này chỉ có trong những câu chuyện cổ tích, những con người đẹp như mơ, tốt như thơ và không bao giờ mắc lỗi.

Chúng ta được phép phạm sai lầm và chúng ta cũng được phép gặp thất bại.

Bố không đặt lên vai con những ước mơ dang dở của bố. Trong mọi điều cuộc sống dành cho con, con được tự do với tình yêu thương của bố mẹ. Nhưng có thể cách yêu thương của bố mẹ lại chưa phải là điều phù hợp với con. Sự khác biệt hai thế hệ gây ra những nỗi hoang mang dài. Cho ai kia phải băn khoăn, cho ai kia phải âu lo, cho ai kia nhẹ khóa cửa phòng như cách đưa ra thông điệp: Xin đừng làm phiền! Cho ta đây thắc thỏm, cho ta đây trăn trở, cho ta đây thoáng chút buồn lo. Nhưng để bố kể cho con nghe câu chuyện này: Một người nọ vì sống tốt nên khi mất đi đã được Thượng đế cho phép đi tham quan cả địa ngục lẫn thiên đường. Khi đến địa ngục, anh ta nhìn thấy rất nhiều người đang ngồi xung quanh bàn ăn với những chiếc thìa dài quá tầm tay. Bởi vậy nên họ không ăn uống được vì không thể nào xúc thức ăn với những chiếc thìa quá dài đó. Còn ở thiên đường thì sao? Bữa ăn cũng có những chiếc thìa dài y như thế, nhưng thay vì nhăn nhó, kêu khóc, mọi người dùng thìa để đút cho nhau một cách vui vẻ và vô cùng hạnh phúc. Con thấy không, hãy tìm cách để tiến tới nhau chứ đừng tìm cách lánh xa nhau hoặc chỉ nghĩ đến "nỗi khổ" của mình, khi đó, con sẽ tìm được hạnh phúc ngay bên cạnh mình. Còn bố mẹ, chắc từ đây cũng nên học cách "dùng cái thìa khi quá dài" phải không con trai?

Cứ phân vân, cứ lo lắng, cứ hoang mang, cứ lặng lẽ nhưng đừng quên, luôn bên con là bố mẹ.

Để nhẹ nắm tay con, để dịu xoa khi con vấp ngã, để ôm con vào lòng khi con chẳng biết tìm ai.

Vì đơn giản, bố mẹ mãi yêu con!

Tớ đã bật khóc khi đọc lá thư này. Việc làm của tớ sau khi đọc thư là lặng lẽ... cất cái khóa cửa phòng riêng của mình vào một góc khuất...

Không chỉ có bức thư, gia đình tớ cũng có nhiều, thật nhiều những buổi nói chuyện với nhau mà trong đó, bố mẹ không đóng vai trò "quan tòa", chỉ đơn giản là lắng nghe thôi. Chúng mình hạnh phúc vì những điều như vậy, phải không nào?

- *Khổ sở với cơ thể*: Chắc chắn các bạn cũng như tớ thôi, vào giai đoạn chuẩn bị làm người lớn, sao mà mình khổ sở với cơ thể của mình quá chừng. Một số bạn nam trong lớp tớ thì bắt đầu mọc ria mép, các bạn nữ thì dường như nhẹ nhàng và ý tứ hơn. Nhưng bạn nào cũng cao nhanh với tốc độ đáng ngạc nhiên. Cùng với sự phát triển chiều cao, chắc bạn nào cũng có cảm giác như tớ về sự vụng về, lóng ngóng của tay chân trong sinh hoạt. Mặc dù chưa thực sự bước vào tuổi dậy thì nhưng tớ đã cảm nhận rõ điều này, đôi lúc thấy chân tay mình như thừa thãi. Mỗi khi làm việc gì đòi hỏi sự khéo léo như rửa bát, nấu ăn, giặt quần áo, tớ thấy đôi tay hình như không theo sự điều khiển của bản thân mình.

Tớ được mệnh danh là "chuyên gia" gây đổ và làm vỡ các đồ đạc trong nhà. Các bạn trong lớp tớ cũng rất khó khăn trong những việc đòi hỏi sự tỉ mỉ. Tớ nghĩ, chúng mình đang trong giai đoạn phát triển của các cơ xương nên mới như vậy. Hy vọng qua giai đoạn dậy thì mọi việc sẽ đâu vào đấy. V ì thế, chắc các bạn cũng mong bố mẹ mình sẽ "chậm lại một chút thôi" để chờ khi chúng mình khéo léo hơn. Tất nhiên, để có được điều đó, chúng mình phải rèn luyện thường xuyên chứ khéo léo không tự dưng từ trên trời rơi xuống.

Những thay đổi về thể chất và tâm lý khiến chúng mình quan tâm nhiều hơn đến hình thức. Bố mẹ đừng ngạc nhiên khi thấy cậu con trai thường ngày vẫn có thể mặc quần soóc đến lớp, thậm chí tắm xong còn tồng ngồng ra hẳn giữa nhà thay quần áo thì bây giờ đã biết ngắm nghía trước gương mỗi khi đi học. Cảm giác tất cả mọi người đang nhìn mình là cảm giác mà bất kì bạn nào ở tuổi dậy thì cũng đều trải qua. Tâm lý học cho rằng, thời gian này là giai đoạn có "khán giả tưởng tượng", nghĩa là, bạn luôn tưởng tượng mình đang là một đối tượng có rất nhiều "khán giả". Họ

đang chăm chú nhìn mình, xem mình ăn mặc ra sao, nói năng thế nào. Bây giờ tớ mới hiểu và xót xa thương cái tuổi dậy thì của bố ngày xưa. Tớ hiểu bố đã tủi thân, mặc cảm thế nào khi phải mặc bộ quần áo vá đứng giữa đám bạn bè phổng phao nơi phố thị.

Việc quan tâm đến hình thức (nhiều khi thái quá) của tuổi dậy thì khiến chúng mình mất nhiều thời gian hơn. Một số bạn nữ còn có thói quen lên mạng tìm hiểu những mẫu quần áo mới phù hợp với xu thế thời trang hiện đại. Nhiều bạn còn hay đánh giá, bình phẩm về nhau qua cách trưng diện quần áo, đầu tóc. Không chỉ các bạn nữ, nhiều bạn nam cũng khổ sở không kém với quần áo, giày dép, ba lô, rồi cả mùi cơ thể của mình nữa. Ai cũng muốn mình xuất hiện một cách "long lanh" trong mắt người khác. Xin bố mẹ đừng nghĩ đó là những dấu hiệu gì kinh khủng. Việc ăn mặc sạch sẽ, đẹp mắt cũng là cách tôn trọng bản thân và tôn trọng người khác. Nếu được bố mẹ tư vấn và ủng hộ chuyện làm đẹp cho bản thân (như kiểu mẹ tớ í) thì chắc các bạn sẽ vui vẻ hơn.

Đó cũng có thể sẽ là tiếng nói chung dễ dàng tìm thấy giữa bố mẹ và con cái ở độ tuổi dậy thì. Bố mẹ thường có xu hướng cằn nhằn, rồi la mắng, nói sao không lo mà học đi, quần áo, hình thức thì quan trọng gì, nhưng nhiều khi chính các bậc cha mẹ (hình như vô tình) lại là một tấm gương cho con cái về việc coi trọng hình thức. Ở nhà, mỗi lần mẹ kêu ca về việc tớ ăn nhiều sẽ lên cân, thế nào bố cũng nhắc: Em đừng làm tấm gương cho con về việc coi trọng hình thức hơn cả nội dung đấy. Mặc dù bố chỉ nói đùa nhưng tớ nghĩ, các ông bố, bà mẹ hãy luôn cho con biết và cảm nhận được rằng, sự thành công và hạnh phúc của mỗi người không phải lúc nào cũng phụ thuộc vào hình thức bên ngoài. "Tốt gỗ hơn tốt nước sơn" mà.

Ở tuổi dậy thì, năng lượng trong người của chúng mình dường như thừa thãi. Ngồi học thấy bứt rứt không yên (may mà tớ đã được học thói quen kiên nhẫn, nếu không chắc tớ cũng luôn bồn chồn chân tay lắm). Hết giờ học, chúng mình chỉ muốn chạy nhảy, đấm đá chân tay vào đâu đó cho đỡ khó chịu. Có thể vì khi đó, chúng mình đã có thừa năng lượng của một người sắp đến độ trưởng thành nhưng lại chưa biết sử dụng những năng lượng đó một cách thích hợp. Nếu bố mẹ chưa hiểu điều này, cho rằng sao có lúc con mình chạy nhanh như con sóc, lúc lại ngồi thừ người, thì mong bố mẹ đừng quá bận tâm, bố mẹ hãy nghĩ đến cách để con mình có thể "giải phóng năng lượng".

Theo tớ, cách giải phóng năng lượng tuổi dậy thì tốt nhất, lành mạnh nhất chính là tập thể thao. Sự tiêu hao năng lượng này

không chỉ tốt cho việc phát triển thể chất mà còn giúp cho chúng mình thêm sảng khoái, đầu óc hưng phấn và đặc biệt không nghĩ đến những điều không hay. Chả thế mà ở trường phổ thông của các nước tiên tiến giáo dục thể chất là môn học bắt buộc với những đòi hỏi rất cao. Các bạn phải cố gắng hết sức mới có thể hoàn thành được.

Cùng với việc quan tâm đến hình thức, chúng mình hầu hết bị rơi vào một nỗi ám ảnh có tên là "béo". Lạ thế, bố tớ ngạc nhiên vì điều này. Vào thời của bố, ai trông "có da có thịt" mới được coi là đẹp. Còn bây giờ có những bạn gầy còm nhom vẫn luôn sợ lên cân. Tớ tự lý giải điều này, có lẽ bởi thực phẩm bây giờ quá dễ để lên cân, những chất phụ gia gây tăng trọng được ướp trong thức ăn hàng ngày khiến không chỉ chúng mình mà tất cả mọi người đều ở tình trạng dễ tăng cân.

Bây giờ việc ăn uống cũng tốt hơn, các thực phẩm đa dạng nhưng người dùng lại không thích sự đa dạng đó, điển hình như tớ, tớ rất ngại ăn rau. Đó cũng là tác nhân làm mình nhanh tăng cân đấy. Nhưng một điều quan trọng nữa, chính sự cổ súy của các phương tiện truyền thông cho những thân hình siêu gầy nên hầu hết các bạn đều nghĩ, chỉ có gầy mới đẹp. Các bạn nữ thích "mình hạc xương mai" để bộc lộ sự nữ tính của mình, các bạn nam cũng thích gầy để trông có vẻ thư sinh, điển trai giống như các nhân vật trong phim Hàn Quốc. Chính vì những lý do đó mà rất nhiều bạn rơi vào cảm giác ăn gì cũng sợ lên cân. Khổ thế, bố mẹ thì bất bình, kiểu như, có mà ăn đã là tốt rồi, con người ta còn đang nhịn đói nhịn khát kia kìa. Các bạn thì rên rẩm, sao cứ bắt con ăn vậy trời. Việc không lấy gì làm to tát ấy đang gây nên những mối bất hòa bất tận trong mỗi gia đình.

Những việc này nếu không có sự tư vấn tích cực của bố mẹ, sẽ có thể ảnh hưởng không nhỏ đến việc học hành của tuổi dậy thì. Bạn nào cũng mong muốn, bố mẹ sẽ hiểu hơn về ước mơ "chính đáng" của mình. Một chế độ ăn cân đối, khoa học, một không khí ăn vui vẻ trong mỗi bữa ăn gia đình sẽ làm chúng mình bớt đi cảm giác căng thẳng mỗi khi ngồi vào bàn ăn. Bố tớ thì luôn có một liệu pháp tinh thần rất dí dỏm là thường xuyên sưu tầm những bức ảnh ngộ nghĩnh về người béo. Nhiều liệu pháp của bố, tớ thấy vui và thay vì sợ béo, tớ lại yêu luôn cái sự ục ịch của mình. Tớ thấy đó là một việc hoàn toàn bình thường, không việc gì phải "xoắn" cả.

Cách để giải quyết những bất đồng giữa cha mẹ và con cái hiệu quả nhất, theo tớ chính là cách tìm ra tiếng cười. Bạn nói một câu gì đó hài hước, bố mẹ kể lại một câu chuyện vui vui hoặc cả nhà

cùng xem một bức ảnh, một bộ phim hài hước, thế là những mâu thuẫn sẽ được hóa giải. Ví dụ như để dạy tớ về sự khiêm tốn, thay vì những lời dặn như: Khiêm tốn quan trọng lắm con ạ, phải khiêm nhường con mới được bạn bè yêu quý, con mới tiến xa bla, bla… thì mẹ tớ lại kể câu chuyện vui sau bằng một vẻ mặt không-thể-vui-hơn được nữa:

Trong buổi lễ tốt nghiệp ở một trường cấp II, thầy hiệu trưởng đọc tên học sinh xuất sắc nhất trong năm học. Thầy đọc to, đọc đến lần thứ ba mà vẫn không thấy ai bước lên sân khấu. Lúc ấy, thầy nhìn xuống cậu học sinh xuất sắc đang ngồi yên bên dưới và hỏi:

- Em không nghe thấy thầy gọi tên à? Cậu học sinh lễ phép:

- Dạ thưa thầy em đã nghe thấy rồi. Nhưng em sợ các bạn khác chưa nghe thấy ạ!

Kể xong, khỏi phải nói, hai mẹ con lăn ra cười. Bài học đã đến với tớ nhẹ nhàng nhất có thể. Tớ sẽ nhớ rất lâu những tình huống cần đến sự khiêm tốn. Đừng làm điều gì "quá lên", sẽ rất buồn cười. Và các bạn của tớ, các bạn cũng thích những bài học kiểu đó, đúng không nào?

- **Muốn khẳng định giá trị của bản thân**: Vào tuổi dậy thì, hơn lúc nào hết, chúng mình có nhu cầu khẳng định giá trị của bản thân. Cũng dễ hiểu, chúng mình đã chia tay thời thơ ấu và đang chuẩn bị bước vào giai đoạn thực sự làm người lớn. Chúng mình chỉ muốn quên thật nhanh cái "quá khứ trẻ con" với những trò mà khi nghĩ lại các bạn cho là hết sức nhảm nhí và vớ vẩn để có thể sớm trở thành một người lớn thực thụ. Chúng mình "sợ" nhất bị ai đó nói: Sao mà trẻ con thế! Câu nói này có lẽ được xếp vào top những câu nói gây động chạm nhất đấy. Sự tự khẳng định giá trị bản thân thể hiện qua việc được bố mẹ, thầy cô, bạn bè công nhận giá trị của mình trong tập thể thông qua những hoạt động như: học tập, chơi thể thao, có năng khiếu một môn gì đó, có những biệt tài riêng.

Những mong muốn đó khiến chúng mình nhiều khi thật khổ sở. Các bạn thường hay nghĩ: Làm như thế có "ép phê" gì không nhỉ? Liệu đã đủ để gây ấn tượng với "một-ai-đó" chưa? Suy nghĩ ấy dẫn đến hoặc là hành động rất tích cực như cố gắng học thật giỏi, chơi thể thao thật cừ hoặc quyết tâm làm được một việc gì thật xuất sắc. Nhưng không phải ai cũng có đủ năng lực để làm việc đó vì chúng ta đều không ai hoàn hảo. Thế là những hành động tiêu cực có thể ra đời. Cách một số bạn quậy phá, ăn mặc không đúng quy

định, nói bậy, tập hút thuốc, uống rượu… Những việc làm tiêu cực ấy cũng là cách tuổi teen đang vùng vẫy để đi tìm giá trị của bản thân mình. Vào lúc này, những lời tư vấn nhẹ nhàng, một sự định hướng đúng mức, một sự can thiệp đầy đủ và hiểu biết, chắc sẽ giúp tuổi teen dần lấy lại thăng bằng và hiểu được giá trị đích thực của mình.

Nắm được tâm lý muốn khẳng định giá trị bản thân của bạn bè ở tuổi chúng mình, bố mẹ sẽ hiểu rằng, đôi khi cần đề cao con mình hơn một chút, khích lệ con một cách đúng mức, nhìn nhận những sự việc con làm dưới góc độ tích cực. Cái nhìn bao dung ấm áp ấy sẽ giống như một "chất kích thích" khiến bạn bè mình phát huy hết những khả năng vốn có. Tớ không nghĩ "bố mẹ mình là hoàn hảo" nhưng thực sự là bố mẹ đã khiến tớ luôn ở trạng thái hưng phấn. Bố mẹ có cách ghi nhận những cố gắng của tớ, không làm tớ ảo tưởng về bản thân nhưng lại giúp tớ có thêm niềm tin, tin vào những cố gắng và những thay đổi của mình. Ví như khi tớ muốn tự mình đi may quần áo, bố mẹ không hề can thiệp, không tham gia vào quá trình mua sắm hay lựa chọn vải, màu sắc. Tớ đã chọn, xấu hay đẹp tớ đều phải chấp nhận.

Hoặc khi tớ muốn một mình đi Thái Lan để tham dự kì thi Tiếng Anh ISEE. Thay vì tỏ ra không tin tưởng liệu tớ có an toàn khi đi ra nước ngoài hay không, bố mẹ chỉ hướng dẫn tớ lên mạng, tìm hiểu kĩ càng về đường đi, về khách sạn, về việc mua bán, về những điều khác biệt giữa hai nước… Rồi tớ tự làm một mình. Tớ biết rằng, bố mẹ vẫn "đang ở đâu đó" quanh mình tuy bố mẹ vờ như không cho tớ biết điều đó, để tớ tự lo liệu.

Tất nhiên quá trình làm sẽ có nhiều sai sót. Nhưng không sao, bố luôn nói, dưới tuổi 20, không có gì gọi là sai lầm cả vì bạn luôn có cơ hội làm lại nó. Bạn quyết định không đúng khi theo học một môn ngoại ngữ mà bạn không hề có năng khiếu? Không sao, hãy tìm môn học khác. Bạn quyết định kết thân với một người mà sau bạn thấy không hợp? Không sao, còn có những người bạn khác. Bạn chọn đi học ở một nơi không phải như hình dung ban đầu của bạn? Không sao, hãy quay về và làm lại. Chúng ta được quyền làm và được quyền sai, tất nhiên hãy tính toán thật kĩ để sai sót ít nhất. Những điều đó, chính là cách bố mẹ giúp con mình khẳng định giá trị bản thân, các bạn cũng nghĩ thế đúng không nào?

Từ khía cạnh muốn khẳng định giá trị bản thân, điều teen chúng mình buồn nhất có lẽ là việc bị bố mẹ đem ra "bêu xấu" trước mặt bạn bè hoặc những người khác. Việc làm đó có cảm giác như bố mẹ "chẳng coi mình là cái đinh gì". Có trường hợp bạn bè tớ đã

từng có ý muốn bỏ nhà đi khi bị bố mẹ gọi là "dở hơi" dù chỉ là trước mặt của… một đứa trẻ hàng xóm.

Ôi chà chà. Mặc dù có thể, khi nói những điều đó, bố mẹ cũng chẳng hề có ý gì. Ừ thì nó còn ngây ngô thế, ngây thơ và lông ngông thế. Ừ thì nó giữa mùa đông mà bật quạt vù vù. Ừ thì nó ngồi lì hàng tiếng trong toilet. Như thế chẳng phải "dở hơi" là gì. Vâng, vâng ạ, tuổi teen chúng con biết hết điều đó nhưng nói những điều không hay trước mặt người khác là "chống chỉ định" đấy. Ngoài ra, ấy còn là cách nhìn nhận về cùng một vấn đề giữa bố mẹ và con cái tuổi teen cũng khác nhau. Tớ nhớ đã được đọc một câu chuyện như thế này:

Một ngày nọ, người cha giàu có dẫn con trai đến một vùng quê để thằng bé thấy những người nghèo ở đây sống như thế nào. Họ tìm đến nông trại của một gia đình nghèo nhất nhì vùng. "Đây là cách để dạy con biết quý trọng những người có cuộc sống cơ cực hơn mình" – người cha nghĩ đó là bài học thực tế tốt cho đứa con bé bỏng của mình. Sau một thời gian ở lại và tìm hiểu đời sống ở đây, họ trở về nhà. Trên đường về, người cha nhìn con trai mỉm cười: "Chuyến đi như thế nào hả con?"

- Thật tuyệt vời bố ạ!

- Con đã thấy người nghèo phải sống một cuộc sống như thế nào rồi đấy!

- Ô, vâng!

- Thế con rút ra được điều gì từ chuyến đi này? Đứa bé không ngần ngại:

- Con thấy chúng ta có một con chó, họ có bốn. Nhà mình có một hồ bơi dài đến giữa sân, họ lại có một con sông dài bất tận. Chúng ta phải treo những chiếc đèn lồng vào vườn, họ lại có cả bầu trời sao lấp lánh vào đêm. Mái hiên nhà mình chỉ đến trước sân thì họ có cả chân trời xa tắp. Chúng ta có một miếng đất để sinh sống và họ có cả những cánh đồng mênh mông trải dài. Chúng ta phải có người phục vụ, còn họ lại phục vụ người khác. Chúng ta phải mua lương thực, thực phẩm, còn họ lại nuôi và trồng ra những thứ ấy. Chúng ta có những bức tường bảo vệ xung quanh, còn họ có những người bạn láng giềng che chở nhau…

Đến đây người cha không nói gì cả.

Bố ơi, bây giờ thì con đã biết chúng ta nghèo như thế nào rồi… – cậu

bé nói thêm.

Cách nhìn nhận và đánh giá của bố mẹ có thể rất khác so với con. Có những điều bố mẹ cho rằng, mình đã tạo đủ điều kiện để cho con có một cuộc sống sung sướng, con còn mong điều gì hơn nữa? Thì con cái lại nghĩ: Sao bố mẹ không làm giống như bố mẹ bạn A, bạn B có phải tốt hơn không?

Sự khác biệt đó làm cho những điều mà tuổi teen muốn khẳng định dường như càng khó khăn hơn. Khi bố mẹ hiểu những diễn biến tâm lý này, thay vì đánh giá, phán xét, hãy đón nhận bằng tất cả sự mong ngóng, hồi hộp, niềm vui như khi mình trồng một cái cây, mình không biết nó sẽ cho ra loại quả hình dáng thế nào, vị nó ra sao… Sự chờ đợi đó chính là khoảng thời gian tĩnh lặng cần thiết để tuổi teen chúng mình lớn lên cùng với bao ước mơ và khát khao đẹp đẽ.

- **Không thích sự áp đặt của bố mẹ**: Mọi sự áp đặt của bố mẹ đối với tuổi teen thường tạo ra khoảng cách lớn giữa bố mẹ và con cái. Trong khi bố mẹ nghĩ rằng, với trải nghiệm của mình, với những kinh nghiệm mình có được trong thực tế, điều mình nghĩ nhất định đúng. Còn chúng mình thì lại cho rằng, bằng những hiểu biết rộng mở, bằng sự hỗ trợ của các phương tiện công nghệ hiện đại, sự tích lũy và tìm hiểu thông tin của mình, chúng mình nhất định đúng.

Tuổi teen sợ bị bố mẹ áp đặt vì nghĩ rằng: làm như thế, mình làm sao có thể trở thành người lớn được. Rằng, tại sao bố mẹ lại khẳng định ý nghĩ của mình luôn luôn đúng. Rằng, con lớn rồi, con có quyền quyết định riêng của con chứ. Trên các diễn đàn, tớ thấy có bao nhiêu lời phàn nàn của các ông bố bà mẹ về tính ương bướng đến mức không chịu nổi của những đứa con tuổi teen. Từ một đứa bé dễ thương, gọi dạ bảo vâng, bây giờ nó quay ra cãi mẹ, luôn khăng khăng là mình đúng. Cái thói "trứng khôn hơn vịt" không thể chấp nhận được trong các gia đình Việt Nam truyền thống, nơi con cái nhất nhất phải tuân theo những mệnh lệnh của bố mẹ.

Mẹ tớ cũng cho rằng, khái niệm "ngoan" với nội hàm là con cái phải nhất nhất nghe lời theo bố mẹ cũng cần được xem xét lại. Tớ đã đọc đâu đó rằng, khi con còn nhỏ, bố mẹ dạy con biết nghe lời nhưng khi con lớn, bố mẹ nên dạy con biết "cãi". Tất nhiên tớ cũng hiểu, "cãi" ở đây không có nghĩa là nói lại bằng những lời lẽ không tốt mà chính là cách đưa ra những lý lẽ để bảo vệ ý kiến của mình một cách đúng và chừng mực nhất.

Vào tuổi dậy thì, hình như trong mỗi gia đình đều xảy ra tình trạng mà tớ tạm gọi là "tranh giành quyền lực". Cha mẹ thì cố giữ lại hình ảnh một đứa con bé bỏng, dễ thương, mình thích vuốt ve âu yếm lúc nào cũng được, mình nói gì nó nghe nấy. Con cái thì mong được bố mẹ cư xử như một người lớn thực thụ. Mâu thuẫn có thể bùng phát bất cứ lúc nào. Bạn bè hay tâm sự với tớ về những nỗi bất bình, những oan ức không thể giải tỏa giữa bố mẹ bạn với bạn về vấn đề gì đó mặc dù ngay chính bạn cũng thừa nhận vấn đề đó chỉ "bé như con kiến và chán như con gián" thôi. Nhưng từ những chuyện nhỏ, với tính khí bốc đồng, mong muốn được khẳng định như đã nói ở trên, tuổi teen có thể dẫn đến những hành động, những hậu quả đáng tiếc. Chúng mình chắc sẽ mong muốn lắm, khi có những mâu thuẫn nảy ra, bố mẹ sẽ cố gắng thể hiện như sau:

Mong bố mẹ hãy bình tĩnh: Chúng mình không phải sẽ cố gắng bảo vệ lý lẽ đến cùng nếu như bố mẹ không nổi khùng lên thậm chí nói những điều không hay hoặc tồi tệ hơn nữa là dùng vũ lực. Tất cả những điều đó, hầu như không có tác dụng răn đe, nó chỉ chứng tỏ một điều, bố mẹ đang sử dụng "quyền" của mình trong sự bất lực (chúng con xin lỗi bố mẹ). Nếu bố mẹ bình tĩnh và nói: Vấn đề này còn nhiều điều phải bàn, chúng ta sẽ đợi đến khi nào cả hai bên cùng có cái nhìn khách quan và tỉnh táo hơn nhé. Chỉ cần thế thôi, chắc hẳn, khoảng thời gian đó kịp cho chúng mình suy nghĩ và điều chỉnh lại hành vi của mình với bố mẹ cho phù hợp.

Mong bố mẹ hãy hiểu những áp lực của tuổi teen: Nếu nói đến điều này, có thể các bậc cha mẹ lại đặt câu hỏi: Tại sao lại "áp lực"? Từ này chỉ dùng cho những người lớn, những người đang phải chịu trách nhiệm về công việc với xã hội, chịu gánh nặng về kinh tế trong gia đình thôi chứ? Nhưng thực sự thì tuổi teen hoặc nhỏ hơn nữa vẫn có những áp lực mà đôi khi rất khó nói thành lời. Đó có thể là áp lực từ chính sự kì vọng của bố mẹ vào con cái. Bố mẹ luôn mong muốn "sản phẩm" mình đúc ra, mình làm ra đúng theo như khuôn mẫu mà mình mơ ước. Sự áp đặt cũng từ đó mà ra. Áp lực thứ hai đôi khi chính từ sự yêu thương của bố mẹ. Áp lực thứ ba từ việc học ở trường. Áp lực nhiều nhất, đôi khi chính từ bạn bè của chúng mình. Không ai bảo ai, chúng mình đều có mong muốn được "lên chân kính" với bạn bè xung quanh. Ngay cả việc "nổi loạn" nhiều khi cũng do trào lưu. Không muốn mình có vẻ ngoan hiền, như một học sinh tiểu học, chúng mình mong muốn được nhìn nhận và đánh giá như một người lớn thực sự và đó chính là một gánh nặng. Nếu bố mẹ hiểu điều này và tìm cách tháo gỡ những áp lực, chắc chúng mình sẽ thấy lòng nhẹ nhõm vô

cùng.

Trong một buổi tư vấn tâm lý, một chuyên gia đã hỏi các bậc cha mẹ: *Điều gì nguy hiểm nhất đối với tuổi teen?* Các bậc cha mẹ kể ra nhiều thứ như: môi trường xã hội, bạo lực học đường, các tệ nạn… Chuyên gia nói: *Những thứ đó đều đúng nhưng không nguy hiểm nhất. Nguy hiểm nhất đối với tuổi teen là áp lực bạn bè.* Tớ thấy điều này rất đúng. Chính sự mong muốn "như bạn như bè", rồi việc khích bác "Ấy có vẻ hèn nhỉ", sự tặc lưỡi "Ai sao mình vậy" và vốn sống non nớt khiến tuổi teen lệ thuộc rất nhiều vào những đánh giá của đám đông bạn bè. Bố mẹ rất hay chia sẻ với tớ "gánh nặng" áp lực này. Có thời gian, tớ cũng khổ sở ghê gớm vì một số bạn bè cho rằng tớ "ông cụ non", "khác người", tớ "chảnh". Những lúc ấy, bố mẹ đã luôn ở bên, điều hòa các cảm giác, chỉ cho tớ những điều thực sự đẹp đẽ để tớ cân bằng lại. Sự cân bằng trên cơ sở thấu cảm, hiểu biết về những áp lực bên trong khiến mình không muốn "xù lông nhím" trước những phân tích hoặc áp đặt của bố mẹ nữa mà bình tĩnh để tìm tiếng nói chung.

Mong bố mẹ hãy công bằng: Tuổi dậy thì rất nhạy cảm với sự công bằng. Việc đánh giá đúng sai của bố mẹ nếu chỉ dựa trên kinh nghiệm cá nhân thì khó thuyết phục đối với những cái đầu đầy ắp lý thuyết của tuổi teen. Nếu bố mẹ để chúng mình có thời gian tự phân tích hoặc cả bố mẹ và chúng mình ngồi lại với nhau để phân tích đúng - sai thì chúng mình sẽ dễ dàng "tâm phục - khẩu phục" hơn. Công bằng khi xem xét sự việc cũng là cách thể hiện thái độ tôn trọng - điều mà tâm lý tuổi teen đang tìm kiếm. Tớ thích cách của bố mẹ. Nếu thực sự bố mẹ cảm thấy mình có những phân tích hoặc hành động chưa đúng, bố mẹ tớ sẵn sàng nhận lỗi ngay. Về phía tớ, tớ cũng làm như vậy. Nhận lỗi không phải là một việc xấu, nó chỉ chứng tỏ mình là một người văn minh, cầu thị và sẵn sàng sửa sai mà thôi.

Thuật ngữ "dậy thì" (pubertal) xuất phát từ một từ La tinh có nghĩa là "ẩn dưới lớp lông vũ". Chim non chưa bay ra khỏi tổ nhưng lông vũ của nó đã đủ. Chim non vẫn nghĩ rằng lông của nó mềm mại và óng ánh hơn lông của mẹ, rằng đôi cánh của nó sẽ đưa nó bay cao hơn mẹ, xa hơn mẹ. Con chim non còn quá ít kinh nghiệm. Con người cũng vậy, các bậc cha mẹ càng nghiêm khắc với bản thân con cái bao nhiêu thì các bạn tuổi chúng mình càng dễ dãi với chính mình bấy nhiêu.

Những ngộ nhận có phần hơi ảo tưởng về sức mạnh của bản thân khiến tuổi teen nhiều khi có những hành động mà người lớn cho là "ngông nghênh", "dại dột", "dở hơi", "không hiểu nổi". Nhưng

cũng chính những ảo tưởng, những mơ ước xa xôi, những khát vọng mạnh mẽ, nếu được vun đắp, được kích thích, được cổ vũ đúng hướng sẽ giúp những chú chim non bay ra khoảng trời xanh bên ngoài một cách vững vàng, mạnh mẽ. Bay đi cùng những ước mơ xanh non. Bay đi cùng niềm tin xanh non.

Việc không hiểu nhau, không tìm được tiếng nói chung có thể dẫn đến "ngay trong chuyến bay đầu tiên ra khỏi tổ ấm của lòng mẹ, con chim non đã bị thương một cách vô ích". Vết thương này có thể chính là mối quan hệ không yên ả, là khoảng cách ngày càng xa giữa cha mẹ và con cái. Có thể một vài năm sau, "vết thương" đó sẽ lành. Đó là khi, con cái đã lớn, đã hiểu hết, hiểu thấu những ân tình nặng sâu của đấng sinh thành, và chính cha mẹ cũng có thời gian để hiểu quá trình lớn lên, trưởng thành của con. Nhưng thực sự đó vẫn là "những vết thương vô ích". Hoàn toàn có thể tránh được nó khi có những hiểu biết giữa con cái với cha mẹ và ngược lại.

Mong được bố mẹ nói về những chuyện "nhạy cảm":

Tâm lý của tuổi dậy thì là hỗn hợp của những tâm trạng không lấy gì làm dễ chịu. Tuổi teen lúc này thường lơ đễnh, thiếu tập trung, kết quả học tập nhiều lúc giảm. Tâm trạng khá thất thường: Đang nóng nảy, phóng túng bỗng trở nên nhút nhát, ủy mỵ. Tính khí cũng đa dạng: Lòng tự tin rất cao, thích làm mọi người ngạc nhiên, nhưng cũng rất dễ buồn vì những lý do ít ai hiểu nổi. Họ bướng bỉnh ở nhà cũng như ở trường, tỏ ra rất khó dạy dỗ.

Sự phát triển không tương ứng giữa tinh thần và thể chất của thế hệ trẻ ngày nay làm cho tuổi dậy thì phải được tính dài ra. Sự phát triển về thể lực của họ diễn ra sớm hơn, trong khi đó môi trường xã hội thì ngày càng phức tạp. Lẽ ra trong thế kỷ của thông tin, thế hệ trẻ ngày nay phải trưởng thành sớm hơn về tính cách. Nhưng dường như điều kiện xã hội càng phát triển thì lại càng thủ tiêu mất sự chín chắn của cá tính với tư cách là một quá trình vận động tự thân. Trước kia, người ở tuổi dậy thì hay bị đau đầu, thiếu máu, mất ngủ. Ngày nay, hiện tượng đó mất dần.

Nói chung, người ở tuổi dậy thì ít tính kiên nhẫn, hay sốt ruột, thích trở thành người lớn. Họ có đủ khả năng hoạt động tình dục nhưng về mặt tâm lý tình dục thì vẫn còn non nớt. Vì vậy, người ở tuổi này thường hay bối rối.

Trên đây là những điều tớ đã đọc được từ một bác sỹ tâm lý khi ông nói về tuổi dậy thì. Tớ cho rằng những điều này vô cùng bổ

ích không chỉ với chúng ta. Các bậc cha mẹ khi đọc cũng có thể hiểu và thông cảm với con cái khi bước vào tuổi dậy thì. Vì đây là một thời kỳ phát triển phức tạp nên cha mẹ rất nên tôn trọng nhịp độ sinh học tự nhiên trong sự phát triển của con cái. Dậy thì không phải là bệnh, nhưng không phải là thời kỳ mà con người ta được phép làm mọi chuyện. Đây là thời kỳ mà tuổi teen cần phải học cách giữ gìn vệ sinh sạch sẽ, tập làm chủ mọi hành vi, ngôn ngữ, phải biết tự kiểm tra tâm trạng cũng như bản năng tình dục của mình. Trước khi có dấu hiệu của tuổi dậy thì, cần biết trước cái gì sẽ diễn ra trong cơ thể mình, nó sẽ biểu hiện ra sao trên cơ thể và trong tâm lý.

Hầu hết các bậc cha mẹ thường ngại ngùng khi nói đến những chuyện được coi là "nhạy cảm". Có một tâm lý e ngại rằng nói về chuyện đó cũng giống như mình "bật đèn xanh" cho con để con có thể thoải mái nghĩ đến và thực hiện những hành vi mà bố mẹ không hề mong muốn. Nhưng thực ra, phía sau bố mẹ, chúng mình đã tự mày mò tìm hiểu. Những sự tìm hiểu đó có thể đúng và cũng có thể sai. Sự sai lầm đôi khi gây ra những hậu quả vô cùng đáng tiếc. Điều này, báo chí, các phương tiện thông tin đã nhiều lần lên tiếng cảnh báo. *Trong lĩnh vực tình dục, thời kỳ mạo hiểm của lớp trẻ ngày nay được kéo dài ra. Điều kiện sống thuận lợi thường kích thích nhu cầu tình dục. Vì vậy, nếu không được chuẩn bị, không được dạy dỗ một cách khoa học, khi bước vào tuổi dậy thì, họ dễ bị quật ngã bởi sức ép của bản năng.*

Mọi người thường hay nói, cần đưa việc giáo dục giới tính vào trường học một cách quyết liệt và hiệu quả hơn. Tuy nhiên, tớ nghĩ, giáo dục giới tính ở trường mới chỉ dừng lại ở góc độ khoa học của vấn đề. Chính trong gia đình, sự chia sẻ thân tình của bố mẹ, sự trải nghiệm, sự thông cảm, gần gũi mà bố mẹ tạo nên sẽ làm cho những bài học về giáo dục giới tính trở nên nhẹ nhàng hơn.

Mong bố mẹ đừng ngại chia sẻ: Việc chia sẻ của bố mẹ với con cái về những chủ đề "nhạy cảm" không làm cho chúng mình "bị kích thích" mà chỉ làm cho vấn đề trở nên đơn giản và ngày càng dễ nói. Nếu cả tuổi thơ của con, bố mẹ không hề nói đến những vấn đề đó, đột nhiên đến ngày thấy con phổng phao mới đề cập đến thì hoặc là quá muộn hoặc là không biết bắt đầu từ đâu bởi quá ngại ngùng. Như tớ đã kể, khi còn nhỏ xíu, bố mẹ đã cho tớ hiểu về các bộ phận trên cơ thể người, cách tự vệ khi có người lạ muốn chạm vào vùng kín… nên sau này, bố mẹ thoải mái hơn khi nói những chuyện "người lớn". Theo tớ nghĩ, các bậc cha mẹ thường hay rơi vào hai xu hướng sau:

- Trầm trọng hóa mọi chuyện: Có một câu chuyện vui thế này: Một em bé lớp 3 về nhà hỏi mẹ: *Mẹ ơi, con sinh ra từ đâu? Thoáng đỏ mặt, bà mẹ nghĩ "đã đến lúc rồi đây". Bà tìm cách thoái thác: À, ờ tối nay mẹ sẽ có câu trả lời. Tối đến, chuẩn bị tinh thần, bà mẹ nói: À thực ra thì đầu tiên phải có cuộc gặp gỡ của bố và mẹ… Cô bé ngắt lời: Sao lại phải dài thế mẹ, mẹ không nhớ được địa chỉ của quê mình à?* Ôi chà, đúng là tiếng Việt và đúng là sự lo lắng của các bà mẹ! Nếu suy nghĩ theo hướng tích cực và nhẹ nhàng, các bậc phụ huynh cũng không còn quá căng thẳng mỗi khi đề cập đến chuyện "nhạy cảm" nữa.

- Đơn giản hóa mọi chuyện: Trái với những ông bố và bà mẹ thuộc "style" trầm trọng hóa, nhóm các bậc cha mẹ đơn giản hóa mọi chuyện lại cho rằng, đó là việc rất chi tầm phào. Những thứ thuộc về bản năng ấy không cần dạy cũng biết. Lại nữa, thời trước, có ai cần dạy bảo gì đâu, cũng có cần sách vở gì đâu mà mọi việc vẫn diễn ra bình thường đấy thôi. Cách nhìn nhận đơn giản ở một thế giới đầy thông tin như bây giờ có thể khiến chúng mình trượt trong sự ngộ nhận về "muốn thế nào cũng được" và gây ra những hậu quả đáng tiếc.

Không biết các bạn thế nào chứ với tớ ngay từ khi còn nhỏ đến lúc bước vào tuổi dậy thì, tớ mong được bố mẹ chia sẻ những vấn đề sau:

* Sự khác nhau giữa hai giới tính nam và nữ.

* Vì sao cần có những đứa trẻ ra đời?

* Các em bé ra đời bằng cách nào?

* Cấu trúc và chức năng của các bộ phận sinh dục.

* Các biểu hiện thường gặp ở tuổi dậy thì.

* Các biện pháp tránh thai.

Trong gia đình, tớ đã được bố mẹ, bằng cách này hay cách khác chia sẻ và hướng dẫn những điều mình mong muốn tìm hiểu. Bố mẹ đã có những cách rất thú vị để một mặt vừa chuyển tải được thông điệp cho tớ vừa mang lại niềm vui cho cả nhà. Chuyện khó nói nhất trong mỗi gia đình chắc là chuyện: làm thế nào để có một em bé đúng không? Nhưng ở nhà tớ, nó lại được "chuyển thể" như thế này:

Hary là một chú tinh trùng bé nhỏ, chú sống trong cơ thể của bố.

Trong đấy tối và ngột ngạt. Nhưng từ khi sinh ra các chú đã được nói với nhau rằng, các chú chính là những chàng "hiệp sỹ 23".

Tại sao lại có tên như vậy?

Bởi khác với các bạn bè khác sống trong cơ thể bố được cấu tạo bởi 46 phần tử nhỏ bé, Hary và các bạn chỉ mang có 23 phần tử thôi.

Hiệp sỹ 23 sẽ nhận nhiệm vụ phải lên đường để gặp một "công nương 23" có tên là Trứng. Công nương 23 nằm trong cơ thể mẹ.

Việc "hiệp sỹ 23" có gặp được "công nương 23" không phụ thuộc rất nhiều vào bố và mẹ nhé. Bố và mẹ sẽ tìm cách để có thể trao đổi bản đồ của nhau.

Đêm đó, bố mẹ đã thực hiện việc trao đổi.

Nhận nhiệm vụ, Hary cùng các bạn lọt vào cơ thể mẹ để đi tìm công nương. Đó là cuộc thi bơi gay cấn mà chỉ duy nhất một hiệp sỹ mới giành được vinh quang.

Nhờ khỏe mạnh nên Hary dễ dàng bỏ xa đồng đội và vượt lên trước. Trong cơ thể mẹ, chú khéo léo đi theo sự chỉ dẫn của bản đồ để tìm được công nương trứng 23 đang nằm đó chờ sẵn. Quá đỗi vui mừng, Hary tìm cách chui tọt vào trong lòng công nương trứng.

Họ vui sướng về cuộc gặp gỡ. Chính thức từ đây, Hary thành một thành viên trong ngôi nhà của mẹ.

Hary nằm trong lòng trứng, vui mừng, hạnh phúc. Được mẹ nuôi nấng vì mẹ rõ ràng là khéo léo hơn bố, nên hiệp sỹ Hary của chúng ta không chỉ dừng lại là một hiệp sỹ bé nhỏ nữa.

Có một điều kì diệu xảy ra, một hạt mầm, à không, hẳn một em bé đang hình thành. Hary chờ đợi sự hóa thân kì diệu.

9 tháng 10 ngày nằm trong bụng mẹ, công nương và hiệp sỹ nay đã hóa thân thành một em bé dễ thương, bụ bẫm.

Theo đúng con đường lúc đi vào mà bây giờ đã trở nên quá quen thuộc, em bé tìm cách chui ra ngoài.

Em bé lớn lên như một cái cây non. Và em bé đó giờ đây đang ngồi nghe bố mẹ kể chuyện xem mình đã hình thành thế nào.

Ôi chà chà, tớ thích câu chuyện này lắm. Mẹ kể cho tớ nghe từ khi tớ còn nhỏ. Tớ bị cuốn hút vào các tình tiết hấp dẫn của câu

chuyện nên không hề thắc mắc gì cả. Và tớ hoàn toàn hiểu về sự ra đời của mình, về sự kết hợp giữa cơ thể mẹ và cơ thể bố. Hiểu tại sao mình lại có những điểm giống bố đến kì lạ. Đơn giản là vì tớ xuất thân từ Hary - Hiệp sỹ 23 mà. Không cần đợi những lời giải thích đại loại như: con cò mang con đến, mẹ nhặt con từ một cánh đồng hoa, con là báu vật mẹ được bà tiên trao tặng... Cách giải thích của mẹ tuy đơn giản nhưng cũng phần nào nói lên được sự ra đời của mỗi người. Cứ tiếp tục như thế, khi tớ lớn hơn, mẹ lại có cách giải thích khác, khoa học hơn và không cần vin vào những câu chuyện cổ tích nữa. Hiểu những điều bố mẹ nói, tớ thấy mình sống có trách nhiệm hơn với bản thân và với mọi người xung quanh. Và tớ tự tin, tràn đầy năng lượng cho những hoạt động thú vị khác mà không mất thời gian cho việc tò mò tìm hiểu những điều mà các bạn đồng trang lứa hay xì xầm.

Không chỉ có việc chia sẻ, để giúp tớ hiểu hơn về những chuyện liên quan đến giới tính, mẹ còn "khích" tớ làm một website về Giáo dục giới tính. Khi đó, tớ ngây thơ lắm, không biết đó là "chiêu" của mẹ. Tớ chỉ muốn được thực hành cách làm website thôi. Nhưng trong quá trình thực hiện, để "làm đầy" trang web của mình, tớ đã phải đọc rất nhiều tài liệu cả bằng tiếng Việt và tiếng Anh. Chính quá trình đọc và chọn lọc tài liệu này lại một lần nữa giúp tớ hiểu hơn về những vấn đề liên quan đến giới tính, đặc biệt cách để đề phòng bị lạm dụng, bị xâm hại, cách để giữ an toàn... Trang web này của tớ đã nhận được giải trong cuộc thi Sáng tạo thanh thiếu niên nhi đồng toàn quốc năm 2012. Đúng là một mũi tên trúng hai đích.

Tuổi dậy thì rất có nhu cầu cần được chia sẻ, được cảm thông. Nhiều bậc cha mẹ khi nghe con nói đến những nhu cầu này thường gạt đi: *Thôi tập trung học đi con, mày còn nhỏ mà đã lo những chuyện vớ vẩn*. Thế là bao nhiêu dự định trong đầu con tiêu tan. Lần sau khi có "chuyện khó nói" các bạn thường có xu hướng đi tìm lời giải ở bạn bè mình, những người cũng đang hoang mang y như mình. Việc được chia sẻ đúng sẽ khiến cho mối quan hệ bố mẹ, con cái được phát triển trong sự gắn kết ruột rà, trong tình thân mà khó có thể tìm thấy ở nơi nào khác. Mẹ đã cho tớ đọc trích đoạn bức thư của một người mẹ gửi con gái khi cô 18 tuổi. Mẹ khuyên cô hãy gìn giữ sự trong sáng và nếu có trao gửi cho ai thì hãy chọn đúng chỗ. Tớ nhớ nhất đoạn cuối của bức thư:

Và nếu như, nếu như có bất kì sự cố nào xảy ra, vượt ra cả ngoài sức chịu đựng của con, nếu có nỗi đau đớn nào con không thể đối mặt, nếu người đàn ông con yêu trốn tránh con, ba con đòi đuổi con ra khỏi nhà, họ hàng dè bỉu con, bạn bè khinh thường và cả thế giới

quay lưng với con, cho dù có ra sao đi chăng nữa, thì, tuyệt đối, dứt khoát, phải nhớ rằng, mẹ sẽ không bao giờ ngoảnh mặt, không bao giờ bỏ rơi con. Mẹ ở đây, để cam chịu, giải quyết, đấu tranh, bênh vực và làm tất cả, để bảo vệ con.

Hãy nói với mẹ, dù là chuyện gì đi nữa, chỉ cần nói với mẹ!

Tớ tin nhiều ông bố bà mẹ cũng muốn nói với con của mình điều này. Và tuổi teen chúng mình rất muốn được nghe, được cảm nhận về điều đó, có đúng thế không hỡi bạn bè thân yêu của tớ?

- Thể hiện tình yêu: Thực ra, mục đích duy nhất của giáo dục tình dục là chuẩn bị cho con cái một tâm lý phù hợp nhất trong cuộc sống yêu đương, để con có được đời sống tình dục thực sự hạnh phúc trong quan hệ vợ chồng sau này. Cha mẹ có nhiệm vụ rất nặng nề là dạy con mình biết yêu. Để biết yêu, các cô các cậu rất cần một chuẩn mực tình yêu được hình dung, xây dựng dần từ tình yêu của cha mẹ với con cái. Một đứa con trai nếu không biết tới tình mẫu tử trong thời thơ ấu thì lúc lớn lên thường có cảm giác bất lực và vô nghĩa trước cuộc sống, thậm chí sau này anh ta cũng chẳng quyến luyến gì con cái của mình. Tuổi ấu thơ đã không được yêu thương thì khi lớn lên cũng chẳng biết yêu thương người khác.

Tất cả những phân tích ở trên đã nói khá rõ về việc cần thiết thể hiện tình yêu giữa cha mẹ với con cái và ngược lại. Trong một gia đình, ngoài ông bố ra, còn ai tốt hơn, thông qua tình yêu của mình, dạy con cách làm một người đàn ông lịch lãm, hiểu biết, sống có trách nhiệm với gia đình và xã hội. Và cũng còn ai tốt hơn người mẹ, thông qua sự dịu dàng chăm chút của mình, dạy con gái về những biến đổi của cơ thể, về cách cảnh giác trước những lời đường mật, cách có một tình yêu đúng đắn.

Tuy nhiên, việc thể hiện tình yêu giữa bố mẹ và con cái tớ đã đề cập nhiều rồi. Ở đây, tớ muốn mạo muội nói với các bậc phụ huynh về việc thể hiện tình yêu giữa bố và mẹ. Mọi người sẽ ngạc nhiên vì cho rằng việc này thì có liên quan gì đến việc giáo dục giới tính. Nhưng đứng dưới góc độ của những đứa con, chúng mình chắc cũng đồng ý với tớ rằng, việc bố và mẹ thể hiện tình cảm với nhau chính là bài học đẹp đẽ nhất về giới tính.

Chúng ta thường được học rằng, tình dục phải gắn liền với lý trí, với sự an toàn, tách khỏi những điều đó, tất cả chỉ còn là bản năng. Và còn một điều quan trọng nữa, nó chỉ có thể coi là một hành động "người" khi gắn với hai chữ "tình yêu".

Một mối quan hệ thiêng liêng và thực sự bền vững khi và chỉ khi gắn liền với sứ mệnh của tình yêu. Vậy chúng ta học tình yêu đó từ đâu? Từ chính bố mẹ của chúng mình.

Có một điều rất buồn cười là các bậc cha mẹ nhiều khi có thể cãi vã trước mặt con mình nhưng khi cần thể hiện tình cảm thì lại không. Điều này rất không tốt cho việc hình thành nhân cách và hành vi của những đứa con. Lúc còn nhỏ, con sẽ nghĩ là bố mẹ không yêu thương nhau, lớn lên, với cái nhìn hiểu biết hơn, con cái sẽ nghĩ, bố mẹ không thực sự là "một cặp đôi".

Suy nghĩ này có thể cứ âm ỉ lớn dần trong lòng mỗi đứa bé. Vậy hệ quả tất yếu là khi gặp một người bạn khác giới nào đó, dù chưa thực sự yêu thương nhưng chúng lại có thể dễ dàng tiến tới những chuyện khác. Bởi lúc đó chúng nghĩ, cũng làm: "giống như bố mẹ mình".

Sẽ thật tuyệt vời nếu bố mẹ dành cho nhau những tình cảm âu yếm đúng lúc. Bố lau vết nhọ trên má mẹ, dắt tay mẹ khi đi qua đường, kéo hộ mẹ cái khóa đằng sau váy. Mẹ nhổ sợi tóc bạc trên đầu bố, đấm lưng cho bố khi mệt mỏi, dựa vào vai bố khi đi dự tiệc. Và cả hai không ngại dành cho nhau những lời nói dễ thương trước mặt con cái của mình. Chính những điều đó làm thiêng liêng hóa các mối quan hệ gia đình và tình yêu sẽ có chỗ đứng tự nhiên, tự giác trong lòng mỗi người.

Xem phim tâm lý Tây Âu có thể thấy các ông bố bà mẹ không hề ngại ngần trong việc bộc lộ tình cảm yêu thương trước con cái. Họ coi đó là việc hết sức bình thường, tự nhiên. Có lẽ tư tưởng Á Đông và việc sống cùng nhau nhiều thế hệ trong một gia đình chính là rào cản lớn nhất cho việc này. Tuy nhiên, tớ vẫn mong muốn được thấy những lúc bố mẹ ý nhị trao cho nhau những câu nói tình cảm, những ánh nhìn tha thiết. Điều thật tuyệt vời đó giúp tớ hiểu, để đi đến hôn nhân, nhất định phải có tình yêu. Và chính những điều giản dị, đẹp đẽ ấy sẽ đẩy lùi suy nghĩ không hay về những chuyện vốn được coi là nhạy cảm.

Tớ thích lời nhận xét của bác sỹ Phan Xuân Trung về vấn đề này: *Với tư cách là một bộ phận quan trọng trong đời sống con người, tình dục vừa là yếu tố đồng sáng tạo vừa là yếu tố phản ánh nhân cách cá nhân. Tình dục chỉ làm phong phú cuộc sống cho những ai có khả năng biết đưa vào nó dấu ấn con người, những ai biết xây dựng nó trên cơ sở của tình yêu thương. Riêng điều ấy, thiên nhiên không ưu đãi cho con người. Điều ấy chúng ta phải tự tạo lấy, bằng cách giáo dục những con người còn như những mầm cây non nớt trước mặt ta*

kia.

Mẹ nói, khi nuôi nấng, theo dõi quá trình tớ lớn lên, mẹ đã học lại cách thể hiện tình yêu của tớ. Tớ rất thích cách đánh giá này của mẹ. Này nhé, mẹ bảo tình yêu của tớ dành cho mẹ tuy hơi ồn ào nhưng mà rất tinh tế. Tớ không giận mẹ được lâu, chỉ cần thấy mẹ nhoẻn cười là chạy ra ôm chầm lấy mẹ. Đi học về là chạy ào vào ôm mẹ. Hễ mẹ quay lại là thơm tới tấp. Đi đâu, làm gì cũng nhớ đến mẹ. Câu chuyện giản dị của mẹ không chỉ là sự thấu hiểu, trân trọng một tình yêu đẹp mà còn làm hành trang cho mình trong chặng đường mình sẽ lớn lên, trưởng thành, sẽ yêu và được yêu.

"Câu chuyện giới tính" của tuổi teen chắc còn nhiều, nhiều lắm. Tớ không có tham vọng bao quát toàn diện vấn đề này mà mỗi câu chuyện tớ kể chỉ là những tổng kết nho nhỏ với mong muốn: Xin bố mẹ hãy để những "con hươu" của mình biết chạy đúng đường. Mọi người đều thừa nhận, nếu đằng nào hươu cũng chạy thì việc "vẽ đường" cho hươu là việc làm cần thiết, có ý nghĩa. Tâm lý học hiện đại đã đặt dấu mốc cho việc trưởng thành toàn diện và mãi mãi vào tuổi 24. Từ tuổi teen đến lúc đó là một quãng thời gian dài đủ làm nên sự chín chắn, nghiêm túc cho các mối quan hệ nếu chúng mình biết tích lũy, rèn giũa và lắng nghe. Và nếu bố mẹ luôn đồng cảm, chia sẻ một cách cởi mở với các con thì chúng mình sẽ đón đợi dấu mốc tuổi 24 trong một trạng thái tinh thần hưng phấn, một tâm hồn thảnh thơi, một cơ thể khỏe mạnh, một trí tuệ minh mẫn. Tớ tin là như thế.

Các bạn thân mến! Tuổi dậy thì đang đến với tớ và bạn bè cùng trang lứa. Như những con chim đang khao khát bầu trời cao rộng, chúng mong muốn được học hỏi mỗi ngày, tìm hiểu mỗi ngày, khám phá mỗi ngày. Với tớ, quá trình sải cánh bay lượn trong bát ngát mênh mông đó, tớ thật hạnh phúc vì luôn có bàn tay chở che của bố mẹ. Bằng sự dịu dàng, ân cần, tha thứ, mẹ cho tớ cảm giác an toàn. Bằng sự nghiêm túc, chỉn chu, độ lượng, bố đem đến cho tớ sự bình yên, nhẹ nhõm. Tớ viết cuốn sách này với một khao khát sẻ chia, một niềm vui về hạnh phúc mong muốn được tỏ bày. Tớ hy vọng, cuốn sách sẽ như một thông điệp của các bạn cùng tuổi mình gửi đến các bậc làm cha làm mẹ. Những tổng kết nho nhỏ trong cuốn sách này sẽ giúp chúng ta góp phần cùng nhau vun đắp, dựng xây những giá trị sống - những giá trị làm nên niềm vui, niềm hạnh phúc của mỗi người, từng ngày, từng ngày…